

Aquesta obra s'ha acabat d'imprimir
a l'obrador de Treballs Gràfics, SA
a la ciutat de Barcelona
el dia 31 de juliol de 2001

Fons d'art de l'Institut d'Estudis Catalans (1995-2001)

Andreu Alfaro. Salvador Alibau. Ernest Altés. Frederic Amat. Josep Amat. Eduard Arranz-Bravo. Rafael Bartolozzi. Joan Brossa. Tom Carr. Francesc Casademont. Cesc. Narcís Comadira. Domènec Corbella. Modest Cuixart. Manuel Cusachs. Pilar Dolz. Apel·les Fenosa. Ferran Garcia-Sevilla. Judit Gaset Flinch. Maria Girona. Joan Granados Llimona. Josep Grau-Garriga. Montserrat Gudiol. Josep Guinovart. Joan Hernández-Pijuan. Conxalbáñez. Miquel S. Jassans. Teresa Llàcer. Antoni Llana. Mariscal. Carme Miquel. Ignasi Mundó. Joan Paton. Pere Jaume. Núria Pié. Albert Ràfols-Casamada. Carme Riera. Josep M. Riera Aragó. Joan Riera Ferrari. Antoni Riera Nadal. Ramon Sanvisens. Rosa Serra. Josep Serra Llimona. J. M. Subirachs. Antoni Tàpies. Rafael Tur Costa. Jean-Louis Vila. Joan Pere Viladecans. Guillem Viladot. Marta Vilarasau.

Barcelona 2001

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Institut d'Estudis Catalans

Fons d'art de l'Institut d'Estudis Catalans (1995-2001)

ISBN 84-7283-584-7

I. Fontbona, Francesc, ed. II. Sala i Tubert, Lluïsa III. Títol

1. Institut d'Estudis Catalans — Col·leccions d'art — Catàlegs

2. Art modern — S. XX — Països Catalans — Catàlegs

7.036 (467)

Agraïments:

Alexandra Fortuny, Biblioteca
del Museu d'Art Modern de Tarragona,
Teresa Martí, Biblioteca de la Fundació Joan Miró,
Xavier Rossell, MACBA,
Marta Vega, Biblioteca del MACBA

L'edició d'aquesta obra
ha estat a cura de Francesc Fontbona,
membre de l'Institut d'Estudis Catalans

Els textos han estat elaborats
per Lluïsa Sala i Tubert

© 2001, Institut d'Estudis Catalans,
Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: setembre de 2001
Tiratge: 700 exemplars

Text revisat lingüísticament
pel Servei de Correcció de l'IEC

Fotografies: Manel Armengol
Disseny gràfic: Víctor Oliva Pascuet
Impressió: Treballs Gràfics, SA

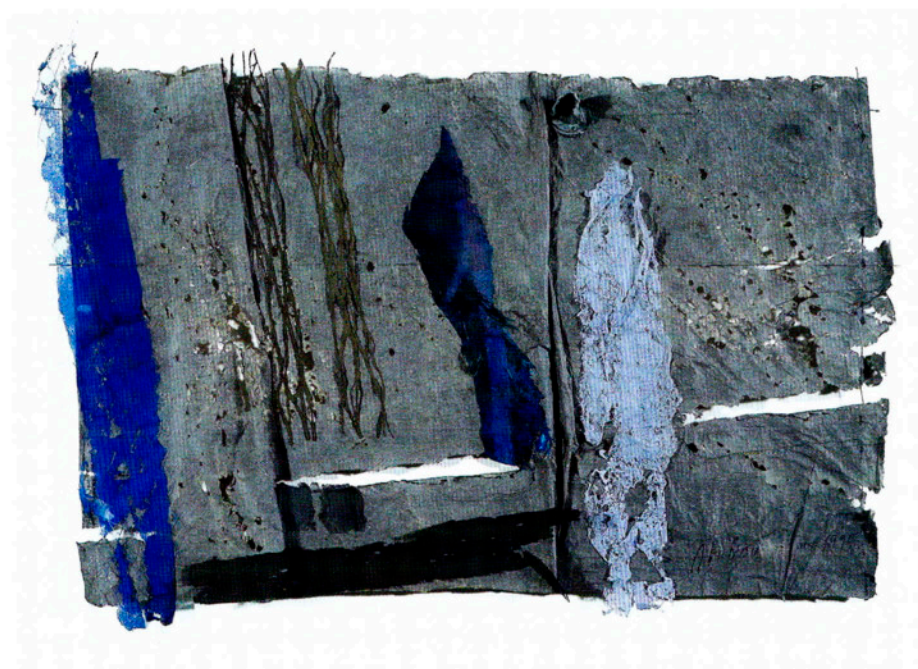
ISBN: 84-7283-584-7
Dipòsit Legal: B-34933-2001

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita del titular del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment i suport, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec comercial, la inclusió total o parcial en base de dades i la consulta a través de xarxa telemàtica o d'internet. Les infraccions d'aquests drets estan sotmeses a les sancions establertes per les lleis.

Índex

Pròleg	7	Hernández-Pijuan, Joan	60
Art nou a l'Institut	9	Ibáñez, Conxa	62
Catàleg d'obres i d'autors	11	Jassans, Miquel S.	64
Alfaro, Andreu	12	Llàcer, Teresa	66
Alibau, Salvador	14	Llena, Antoni	68
Altés, Ernest	16	Mariscal	70
Amat, Frederic	18	Miquel, Carme	72
Amat, Josep	20	Mundó, Ignasi	74
Arranz-Bravo, Eduard	22	Paton, Joan	76
Bartolozzi, Rafael	24	Perejaume	78
Brossa, Joan	26	Pié, Núria	80
Carr, Tom	28	Ràfols-Casamada, Albert	82
Casademont, Francesc	30	Riera, Carme	84
Cesc	32	Riera i Aragó, Josep M.	86
Comadira, Narcís	34	Riera Ferrari, Joan	88
Corbella, Domènec	36	Riera Nadal, Antoni	90
Cuixart, Modest	38	Sanvisens, Ramon	92
Cusachs, Manuel	40	Serra, Rosa	94
Dolz, Pilar	42	Serra Llimona, Josep	96
Fenosa, Apel·les	44	Subirachs, Josep M.	98
Garcia-Sevilla, Ferran	46	Tàpies, Antoni	100
Gaset Flinch, Judit	48	Tur Costa, Rafael	102
Girona, Maria	50	Vila, Jean-Louis	104
Granados Llimona, Joan	52	Viladecans, Joan Pere	106
Grau-Garriga, Josep	54	Viladot, Guillem	108
Gudiol, Montserrat	56	Vilarasau, Marta	110
Guinovart, Josep	58		

Salvador Alibau
L'òpera dels tres rals

Pròleg

L'Institut d'Estudis Catalans d'aquests primers anys del segle XXI, l'Institut que s'encamina al centenari de la seva creació, és fruit no tan sols dels principis fundacionals de «rigor científic, catalanitat i obertura a l'exterior» emanats dels corrents noucentistes, sinó també d'una evolució històrica, amb moments esplendorosos i d'altres de presència subliminar, el darrer episodi de la qual cal situar-lo en el nou model conceptual d'aquests darrers anys, que li ha permès recuperar la plena complicitat amb tots els sectors científics i culturals de les terres de llengua i cultura catalanes.

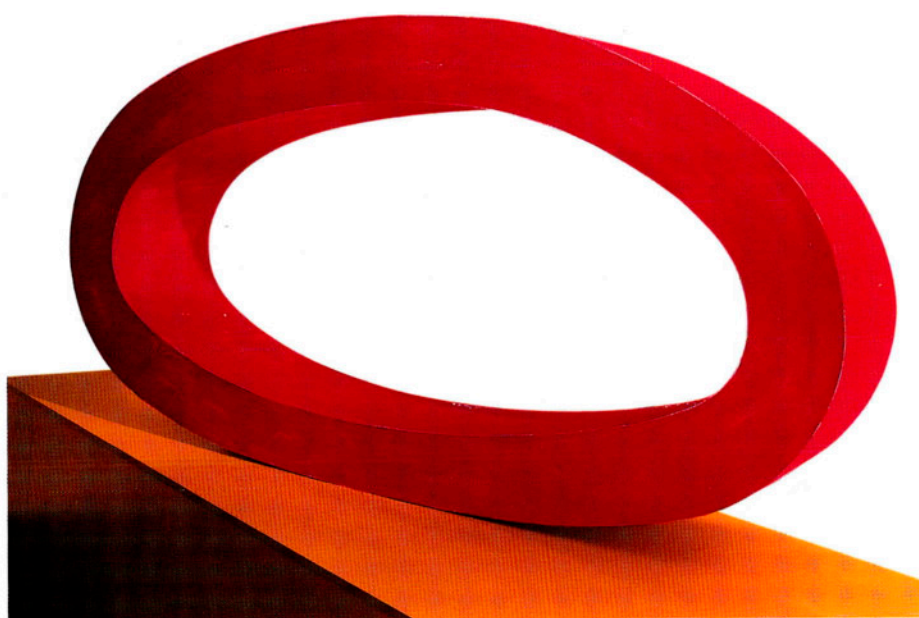
És en aquesta nova dimensió on no tenia cabuda ni el menyspreament ni l'oblit de la creació plàstica, essent com és un dels elements determinants de la nostra cultura actual, per bé que la seva vinculació amb la institució acadèmica no pot ésser la mateixa que la de les disciplines científiques.

Amb la creació del fons d'art contemporani que ara presentem, l'Institut d'Estudis Catalans ha pretès no només disposar d'un patrimoni iconogràfic significatiu, sinó, i sobretot, reconèixer els creadors plàstics de tot el nostre àmbit lingüístic. Llurs aportacions, que apreciem i valorem, permeten acollir i mostrar, en el marc extraordinari del recentment restaurat edifici renaixentista, seu de l'Institut, una mostra representativa dels artistes plàstics dels Països Catalans. A tots ells el nostre agraïment i la nostra consideració.

Manuel Castellet

President de l'Institut d'Estudis Catalans

Tom Carr
Cerclatge d'espai

Art nou a l'Institut

L'Institut d'Estudis Catalans no és cap museu d'art, i la seva missió, com el seu mateix nom indica clarament, és la pràctica de la ciència, l'estudi, el coneixement i l'anàlisi de les coses, les circumstàncies i els processos que les protagonitzen i les envolten. Art i ciència són dues activitats nobilíssimes, però molt diferents. La primera crea, la segona estudia. L'art és fruit de l'especulació plàstica. No persegueix la certesa, sinó el suggeriment. La ciència, en canvi, recolza en bases molt fermes i es desenvolupa ordenadament, seguint uns protocols que en garanteixin l'efectivitat.

A l'Institut, però, ja hi ha uns artistes. Són els escriptors de creació —novel·listes, poetes—; tanmateix, no hi ha artistes pintors o escultors; aquesta aparent contradicció no és gratuïta: s'explica pel caràcter normatiu que té l'Institut en el camp de la llengua. Els escriptors creen llenguatge, i per això és imprescindible que seguïn al costat dels filòlegs a l'hora de legislar sobre aquesta eina essencial de la comunicació humana, ja que ells la manegen millor que ningú. Però, en el camp de les arts plàstiques, a les acadèmies —i l'Institut entre altres coses és també una acadèmia— fa ja molts anys que no se'ls permet reglamentar, perquè es considera que això atemptaria contra les mans lliures que se suposa que han de tenir els artistes plàstics, però que, en canvi, paradoxalment, no tenen els que s'expressen a través de la paraula escrita. Per això, fora del camp literari, a l'Institut només hi ha estudiosos.

Sempre, però, a l'Institut hi ha hagut obres d'art, i n'hi ha algunes que hi són des dels temps fundacionals i tenen una significació molt especial, simbòlica: el fris de les Muses de Torres-Garcia, el grup de figures de Josep Llimona, els busts dels clàssics catalans de Josep Clarà, així com algunes altres obres d'Ismael Smith, de Joaquim Sunyer, d'Apel·les Fenosa, de Josep Granyer, de Domènec Carles, de Susina Amat, de l'escultor abstracte John Robinson; o la vintena llarga de peces d'una Mercè Rodoreda en una faceta de la seva creativitat —la pictòrica— menys coneguda per la majoria. Són obres arribades aquí de la mà dels esdeveniments històrics, no sempre fàcils, que ha viscut aquesta institució al llarg de la seva gairebé centenària existència i que avui formen part de la seva mateixa naturalesa. Sens dubte és bo que l'art participi, ni que sigui tangencialment, en la vida quotidiana dels estudiosos, ja que la creació artística, amb la frescor i la llibertat amb què es produeix, no pot fer sinó enriquir el rigor i l'ordre de la recerca científica.

La col·lecció artística de l'Institut d'Estudis Catalans s'ha ampliat els últims temps amb un seguit de produccions que els mateixos artistes i gent pròxima a ells han donat —o han facilitat avantatjosament— a la institució; i ara aquestes pintures, escultures, estampes, dibuixos i algun tapís, es troben reunits a la seu de l'IEC, perfumant des de la seva dimensió creativa la maquinària estudianta que hi funciona dia a dia.

D'aquesta col·lecció que s'ha reunit els darrers anys, unes obres hi són per elles mateixes i unes altres pel que representen; però en aquest llibre que les recull i les presenta no hem comès la malaptesa ni l'error de jerarquitzar-les: primer, perquè totes són fruit d'una bona disposició dels seus creadors o d'unes altres persones amigues envers l'Institut i, després, perquè la importància de cada un dels artistes que les han fetes és sempre subjectiva.

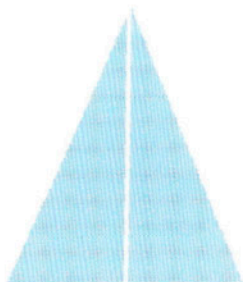
Francesc Fontbona

*Membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica
de l'Institut d'Estudis Catalans*

Josep M. Subirachs
La Divina Comèdia

Catàleg d'obres i d'autors

Deu quadrats

Acer inoxidable i metacrilat
31 x 60 x 20 cm
Data de creació: 1972
Data de lliurament: 1997

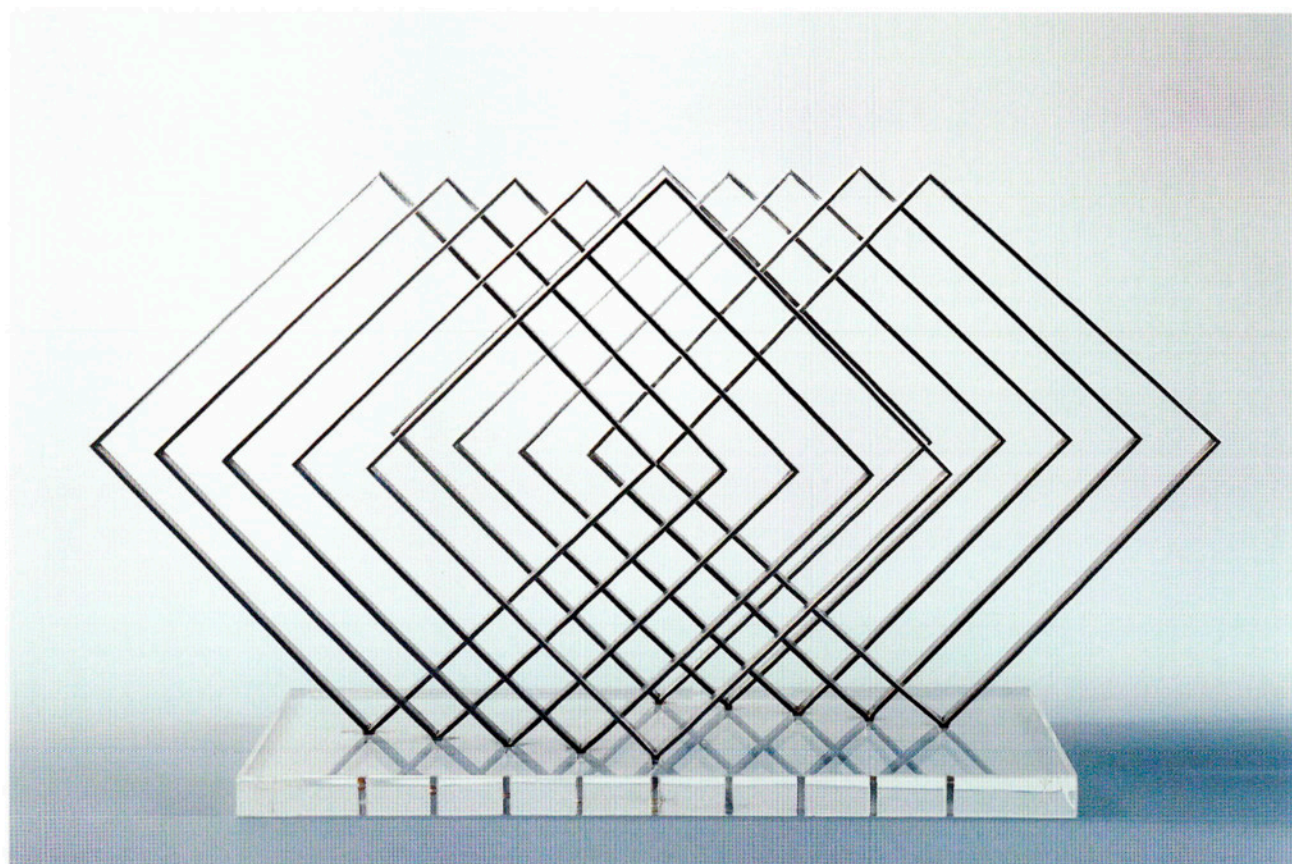
Andreu Alfaro i Hernández (València, 1929)

Escultor. La seva afeció a l'art durant els anys de joventut el portaren a consolidar, de manera autodidàctica, una sòlida formació artística. La visita a l'exposició «Cinquante ans d'art moderne», presentada a Brussel·les l'any 1958, li obrí els ulls al món de l'escultura. També aquest mateix any succeïa un altre esdeveniment important en la seva trajectòria: la vinculació al Grup Parpalló. En aquest moment realitza la primera escultura monumental pública (*Escultura per a font*, 1959-1960). Alfaro palesa en la seva obra un interès estètic i escènic per la forma lineal i pel buit que l'envolta fent de la geometria un punt de referència creatiu. D'altra banda, un ferm compromís nacionalista determina l'estret lligam entre l'obra i les conviccions polítiques (*Homenatge a Joan Fuster*, 1961).

El 1974, després d'uns quants anys de compaginar la tasca artística amb la publicitat, decideix dedicar-se plenament a l'escultura. El seu llenguatge particular ja s'ha definit i les línies que vesteixen les seves escultures esdevenen, ara, múltiples. L'aplicació de l'esquema geomètric li permet un inacabable joc lineal que aplica en diversos materials. En aquest moment la seva labor artística ja és reconeguda internacionalment. El perfil artístic d'Alfaro queda del tot identificat amb la sèrie de grans escultures basades en l'estructura de les generatrius. La participació de l'artista en la Biennal de Venècia del 1976 i la presentació de l'exposició retrospectiva al Palacio Velázquez de Madrid (1979) representen el colofó final de tota una dècada d'efervent activitat artística i intel·lectual.

A principis dels anys vuitanta cerca en el filferro l'estilització màxima; emperò els cossos lineals caminen cap a la figuració, delimitant la forma amb l'entorn espacial. En aquesta època destina bona part de la tasca creativa als espais públics (*L'Olimp de Weimar*, 1982). També comença a experimentar la pedra amb un èmfasi especial a partir del 1988 recreant formes rodones i sensuals. La recerca de l'essència de l'escultura el porta a explorar models de regust clàssic (*Kouroi*, 1990-1991).

Dels llorers artístics d'Alfaro cal destacar: la seva participació en les biennals d'Alexandria (1961), São Paulo (1966) i Venècia; la primera exposició individual fora de València a la Sala Gaspar de Barcelona (1965) i la retrospectiva a la Direcció General de Belles Arts de Madrid (1967); els nombrosos esdeveniments expositius a Alemanya durant els anys setanta; l'exposició «Le siècle de Picasso» a París, el 1987; el mereixement del Premi Jaume I (1980) i el Premio Nacional de Artes Plásticas (1981); l'exposició al mercat del Born de Barcelona, el 1983, i al Parc de la Mar a Palma de Mallorca, el 1984; la retrospectiva al Centre Juli González de l'IVAM l'any 1991 i els «Espais públics» presentats els últims anys en diverses poblacions de la costa mediterrània.

**Inici d'una el·lipse
en el caos. Grisos,
blaus i vermells**

Aiguada amb cola de conill
i pigments (tres fulls de paper
artesanat articulats)
142 x 73 cm

Data de creació: 1999

Data de donació: 2001

Col·lecció «Matemàtica»,
número de catàleg 15.024

L'òpera dels tres rals

Fibra de cel·lulosa,
pigments i fils
60 x 90 cm

Data de creació: 1995

Data de donació: 2001

Número de catàleg 185

Obra reproduïda a la pàgina 6

Salvador Arias i Alibau (Barcelona, 1925)

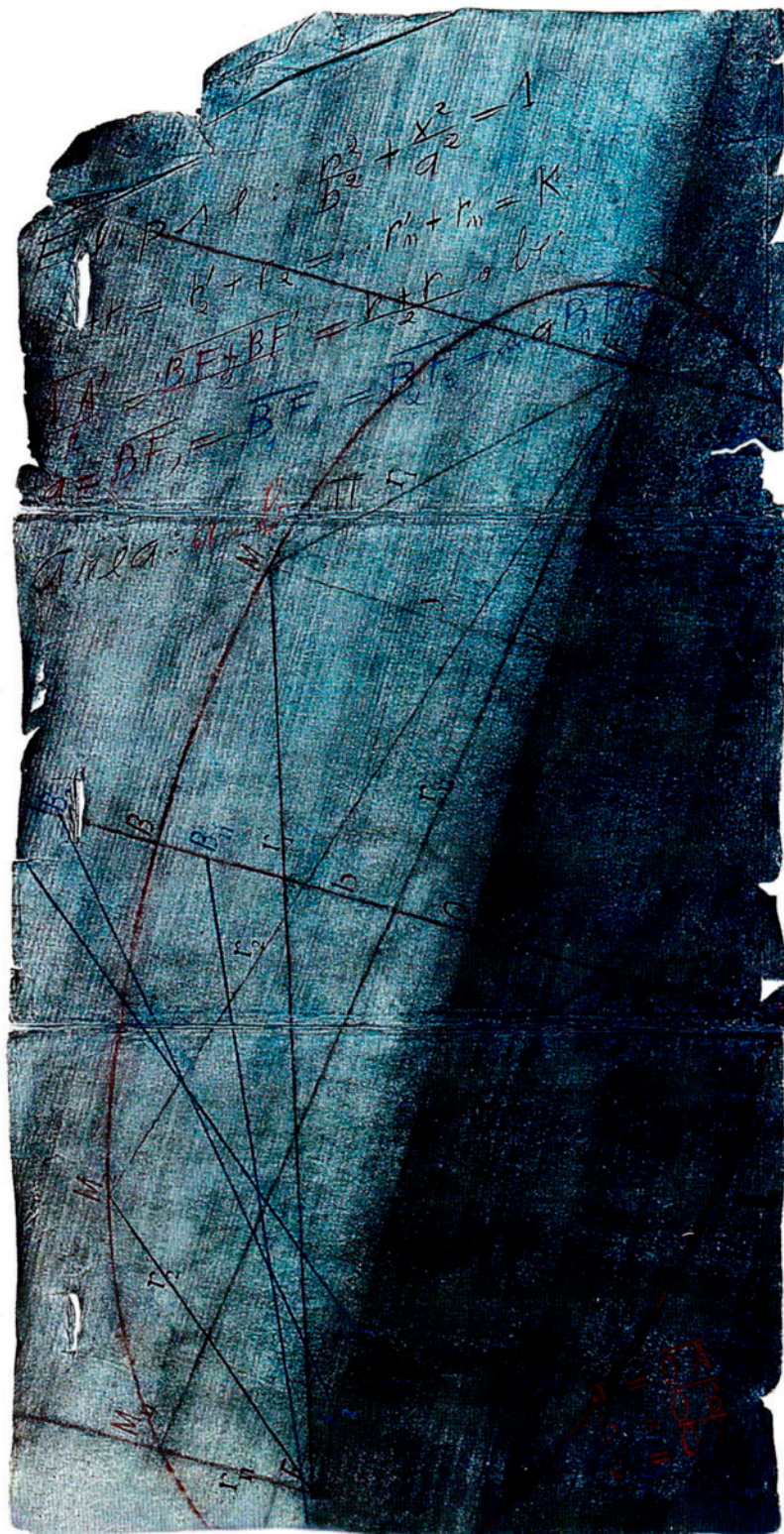
Pintor. Es formà a les acadèmies Baixes i Tàrraga, a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona i, a l'estranger, a París i Roma. La sòlida formació adquirida dona al pintor una base tècnica i un coneixement compositiu que han fonamentat un camp d'experimentació plàstica molt personal.

Els seus inicis es concreten en una figuració ben definida, en què rostre, cos i natura (*La Juanita*, 1955) comparteixen el protagonisme. Amb tot, en aquestes primeres proves l'autor ja insinua la intenció de fugir dels cànons expressius establerts.

Allunyat durant uns quants anys de la pintura, a principis dels setanta reprèn el camí que va deixar interromput (*Tors nu de dona gran*, 1972). Aviat abandona el figurativisme per fer el pas de gegant cap a l'abstracció. El que importa ara és l'essència de l'objecte, de la figura, del paisatge representat més enllà de tot allò que l'identifica formalment. D'altra banda, s'esforça a aconseguir la plasmació de totes les sensacions que li inspira la imatge recreada. L'expressivitat es pot veure traduïda, unes vegades, en taques de colors i, unes altres, en traços lineals (*Blancs, grisos i negres*, 1983).

A mitjan anys vuitanta Alibau aconsegueix una fórmula pròpia i la seva obra es transforma. L'assoliment d'aquesta fita es deu al descobriment del paper com a recurs plàstic. La manipulació artesanal de la polpa de paper obre noves fronteres a la creativitat per mitjà de l'aplicació del color i de la disposició de la matèria. Les diverses tècniques que han servit al pintor —mixtes, pastel, oli de lli i pigments, acrílics, cera, collage, dibuix...— són alterades per l'aparició de la nova alternativa. La solució és celebrada per l'artista, ja que hi descobreix la possibilitat de combinar una materialitat i, alhora, una transparència difícils d'aconseguir amb unes altres tècniques. La forma i la matèria —continent i contingut— seran un mateix cos i esdevenen una obra global que s'apropa més a l'escultura que a la pintura. Concepte i expressió aniran indefugiblement lligats l'un a l'altra (*Lletra PI i SECCIÓ ÀURIA. Marró, blanc i gradacions de grisos*, 1997).

El 1957 participa en l'Exposición Nacional de Bellas Artes de Madrid. El 1958 fa la primera exposició individual a Selecciones Jaimes de Barcelona. El 1985 presenta la primera exposició d'obra realitzada amb pasta de cel·lulosa al Molí Paperer de Capellades. La seva activitat expositiva es va intensificant a partir dels anys vuitanta: Copenhaguen, Oslo, Bordeus... Durant la dècada següent, la seva obra viatja contínuament per terres catalanes. A la primavera del 2000 presenta l'exposició «Alibau obra: la natura i la matemàtica». La instal·lació «L'ecologia i el paper», novament al Molí Paperer de Capellades, es pot considerar com una mostra de l'experiència artesana i pictòrica del pintor. Aquest mateix any es publica el llibre *Alibau, obra i tècnica de la fibra de cel·lulosa*.

Països Catalans (A Jordi Casablanca in memoriam)

Pedra calcària i ferro
68 x 68 x 40 cm
Data de creació: 2001
Data de donació: 2001

Ernest Altés i Segura (Vic, 1956)

Escultor i gravador. Estudia a l'Escola Massana de Barcelona, a l'Escola de Belles Arts d'Olot i a l'Escola de Llotja. Els viatges i el coneixement d'uns altres espais culturals i naturals complementen l'evolució d'una trajectòria artística que dedica, en temps compartit, a la pràctica del treball escultòric i a la creació d'obra gràfica.

L'obra de l'artista es caracteritza per la presència d'unes formes sòlides i còrpories que irrompen a l'espai immediat que les envolta. Recreacions escultòriques i gràfiques es mostren marcades per l'omnipresència dels volums que les constitueixen. Els cossos, de factura regular o irregular, manifesten obertament la seva essència física.

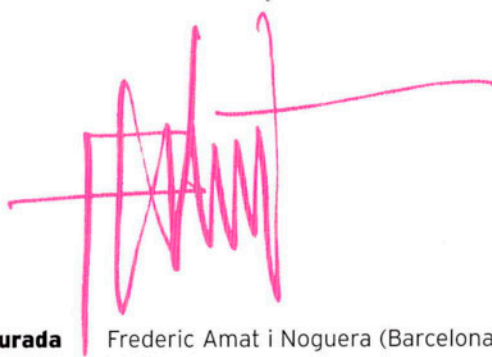
L'escultura és el camp on aconsegueix especialment la seva fita. Estudia atentament les propietats dels materials, que empra sols o combinats: pissarra, granit, basalt i ferro. Tots són fruit de la natura i com a tals s'han de mostrar. Per aquest motiu, l'aspecte físic, la seva condició natural, pren tanta rellevància. De cada treball escultòric se'n destaquen les qualitats matèriques que la intervenció de la natura, en unes, i de l'home, en unes altres, els ha llegat (*Home i dona*, 1986). L'artista —o artesà— es limita a extreure'n un sentit, la significació que ell creu que és capaç de comunicar més enllà de les utilitats a les quals són destinades. I, per fer-ho més coherent, Ernest Altés experimenta les seves formulacions fora del taller, en contacte directe amb l'espai obert, confrontant la seva creativitat amb la mateixa natura creadora.

No correspon en aquest cas parlar d'art pobre o de descontextualització, bé que quelcom d'aquestes propostes es pot trobar en l'art escultòric de l'artista. El seu llenguatge és auster i conceptual, com ho és el resultat de la seva obra final, sigui expressada en format petit o en format gran. Ambdós responen a un treball pacient en què només compta el que té entre les mans. Cap pretensió d'abstracció intel·lectual: només un plantejament plàstic original proper a tothom qui el vulgui considerar.

L'obra gràfica permet a Altés de manipular amb més llibertat els efectes volumètrics, tot i que en conjunt esdevé una obra més racional. Les figures són interposades en espais arquitectònics inventats que mostren un diàleg de tonalitats grises (*Volums (G-26)*, 1994).

El 1977 presenta la primera exposició individual a Vic i el 1982 participa en el Saló de Tardor de Barcelona. Ha exposat en diverses ciutats de Catalunya i de l'Estat espanyol. Internacionalment, ha portat la seva obra a Alemanya, França, Bèlgica i Suècia. El 1989 fou guardonat a la Biennal de Girona d'Escultura i el 1993 rebé el segon premi del Premio Nacional de Grabado de la Calcografía Nacional de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando. Ha editat els llibres *El silenci*, amb poemes de Martí i Pol, i *Passatges* amb Eugènia Balcells.

La branca daurada

Frederic Amat i Noguera (Barcelona, 1952)

Tècnica mixta sobre fusta
46 x 37 cm
Data de creació: 1994
Data de donació: 2000

Artista plàstic. Si bé s'interessà en un principi pel dibuix, aviat el món de la matèria i les seves possibilitats de transformació l'atragueren molt més com a recurs artístic. Estudià arquitectura i es vinculà al món del teatre a instàncies de Fabià Puigserver. Ha viscut durant llargues temporades al nord d'Àfrica, a Mèxic i a Nova York.

Arran del primer contacte amb el Marroc, a mitjan anys setanta, l'artista assaja una combinació de pintura i d'objectes aplicats a mena de collage que, amb la presència d'una coloració penetrant, transporta l'espectador a un món interior ple de fauna (*Ocellot terri*, 1975). Un cert surrealisme abona aquests aspectes fantàstics i imaginatius de la seva obra. Més tard reforça aquest llenguatge a Mèxic amb el descobriment de l'art indígena i les seves creacions s'impregnen de la nova troballa.

Les creacions d'Amat estan lligades estretament a les pròpies vivències i, en aquest sentit, els innumerable viatges que ha realitzat han tingut una gran importància. Ha sabut reflectir en la seva obra el record de petits o grans pensaments, de petites o grans impressions que li han despertat les experiències viscudes a terres de tot el món. La seva obra és exaltada i aventurera com a resposta, sens dubte, als estímuls que rep de l'exterior i, com a reacció, del seu interior. La línia d'actuació d'Amat es debat entre el realisme i un simbolisme en el qual aboca el seu món secret i misteriós (*Màscara i granota*, 1984). En una primera instància existeix l'impuls creatiu, i, a partir d'aquí, la construcció de l'obra mitjançant la matèria, els objectes, l'aplicació de tècniques tradicionals i inventades i el ventall cromàtic (*Ophelia II*, 1992). Entrar en el món creatiu d'Amat és posar en evidència un treball ple d'investigació i de plantejament de nous reptes.

Un vessant a tenir en compte a l'hora de fer un repàs de la trajectòria de l'artista són els muntatges escenogràfics, ja que ha trobat en el món del teatre un nou univers d'expressió plàstica. En són un exemple les «Accions», muntatges escènics en què l'espai interrelaciona els objectes i l'acció de l'home en una escenografia conjunta. També ha fet incursions en el món de la fotografia (*Suite Varanasi*, 2000) i el del cinema.

Fa la seva primera exposició individual l'any 1970 a la Galeria Trilce de Barcelona. El 1976 participa en la «Primera antologia catalana de l'art i l'objecte», presentada a la Fundació Miró. L'estada a Mèxic i, més tard, a Nova York afavoreix la presentació de la seva obra en aquestes ciutats i algunes més d'Amèrica del Sud. Paral·lelament exposa a Europa. El 1984 forma part dels artistes expositors que participen en «Barcelona, Paris, New York. El camí de dotze artistes catalans. 1960-1980» al Palau Robert. Entre els anys 1973 i 1993 presenta les seves «Accions» i col·labora en diversos espectacles de teatre i de dansa. El 1991 participa en l'exposició «Constantes del arte catalán actual». Entre 1993 i 1994 presenta l'exposició «Amat. Cuatro paisajes de fondo 1975-1992» a Mèxic, Barcelona i Granada.

Parc de la Ciutadella

Oli sobre tela
50 x 65 cm

Data de creació: 1984

Data de donació: 2001

Donació feta per la Fundació Privada Pintor Josep Amat i els germans Amat amb motiu del centenari del naixement del pintor.

Josep Amat i Pagès (Barcelona, 1901-1991)

Pintor. Iniciada la seva formació a l'Ateneu Obrer de Barcelona, ingressà posteriorment a l'Escola de Llotja. Els inicis de la seva trajectòria foren marcats per la personalitat artística de Joaquim Mir.

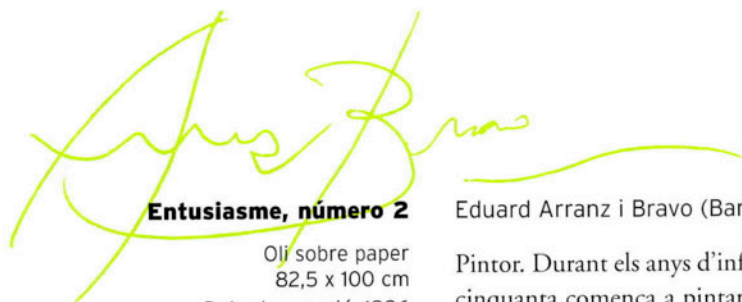
Els paisatges suburbials, molt probablement com a reacció envers l'idealisme i el classicisme conreat pel Noucentisme, envaeixen la primera etapa artística del pintor. Les visions urbanes de Barcelona —especialment dels barris de la Barceloneta i del Raval— i les vistes rurals del Vallès i del Baix Llobregat són temàtiques recurrents a les seves pintures. Cap a 1930 el pintor havia consolidat la seva proposta plàstica, la qual fou reforçada per una estada a París que li permeté d'enriquir els coneixements artístics (*Pont Saint-Michel*, 1935). Durant tota aquesta època, el seu pinzell copsà els paisatges de París, de Barcelona i també de Sant Feliu de Guíxols —població de la seva futura esposa.

A punt d'esclatar la Guerra Civil, la família Amat s'instal·là al barri de Sant Gervasi de Cassoles de Barcelona. El pintor dedicà l'atenció a plasmar sobre la tela l'entorn més proper, els carrers i el mateix jardí de la casa (*Jardí de Sant Gervasi*, 1944). En les dècades següents, refermà la carrera artística més enllà de l'àmbit barceloní, en què des de feia anys ja comptava amb el reconeixement de la crítica i del públic.

L'obra plàstica de l'artista es concreta en la pintura a l'oli, l'aquarel·la i el dibuix. Adscrit per la crítica del moment dins d'un estil impressionista o postimpressionista, Amat és considerat més proper a un fauvisme sense estridències, un colorista «constructivista» independent. Treballador infatigable, es mostrà sempre més interessat a pintar els paisatges que estimava que no pas a assolir la notorietat. La malaltia que n'afectà la mobilitat durant els últims anys de vida no va impedir que continués pintant quasi fins al final dels seus dies. Fou un representant destacat de l'anomenada *Generació del 17* i, sens dubte, un referent de la pintura catalana del segle XX.

El 1928 presentà la primera exposició individual a les Galeries Dalmau de Barcelona i, posteriorment, ho féu a les Galeries Laietanes i a les Galeries Syra. El 1940 mostrà la seva obra per primer cop a la Sala Parés, on des d'aleshores formà part fins a la mort del grup d'artistes habitual. Participà amb regularitat en molts dels esdeveniments expositius del moment, entre els quals cal destacar «Barcelona vista pels seus artistes» (1931), les edicions successives del Saló de Primavera de Barcelona, l'Exposición Nacional de Bellas Artes de Madrid (1940) i la Bienal Hispanoamericana de Arte de La Habana (1953), exposicions en què, a més a més, la seva obra fou premiada. El 1955 rebé el Premi Sant Jordi de la Diputació de Barcelona i el 1963 el Premi Ynglada-Guillot de dibuix. El 1981 ingressà a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

Entusiasme, número 2

Oli sobre paper
82,5 x 100 cm
Data de creació: 1996
Data de donació: 2000

Eduard Arranz i Bravo (Barcelona, 1941)

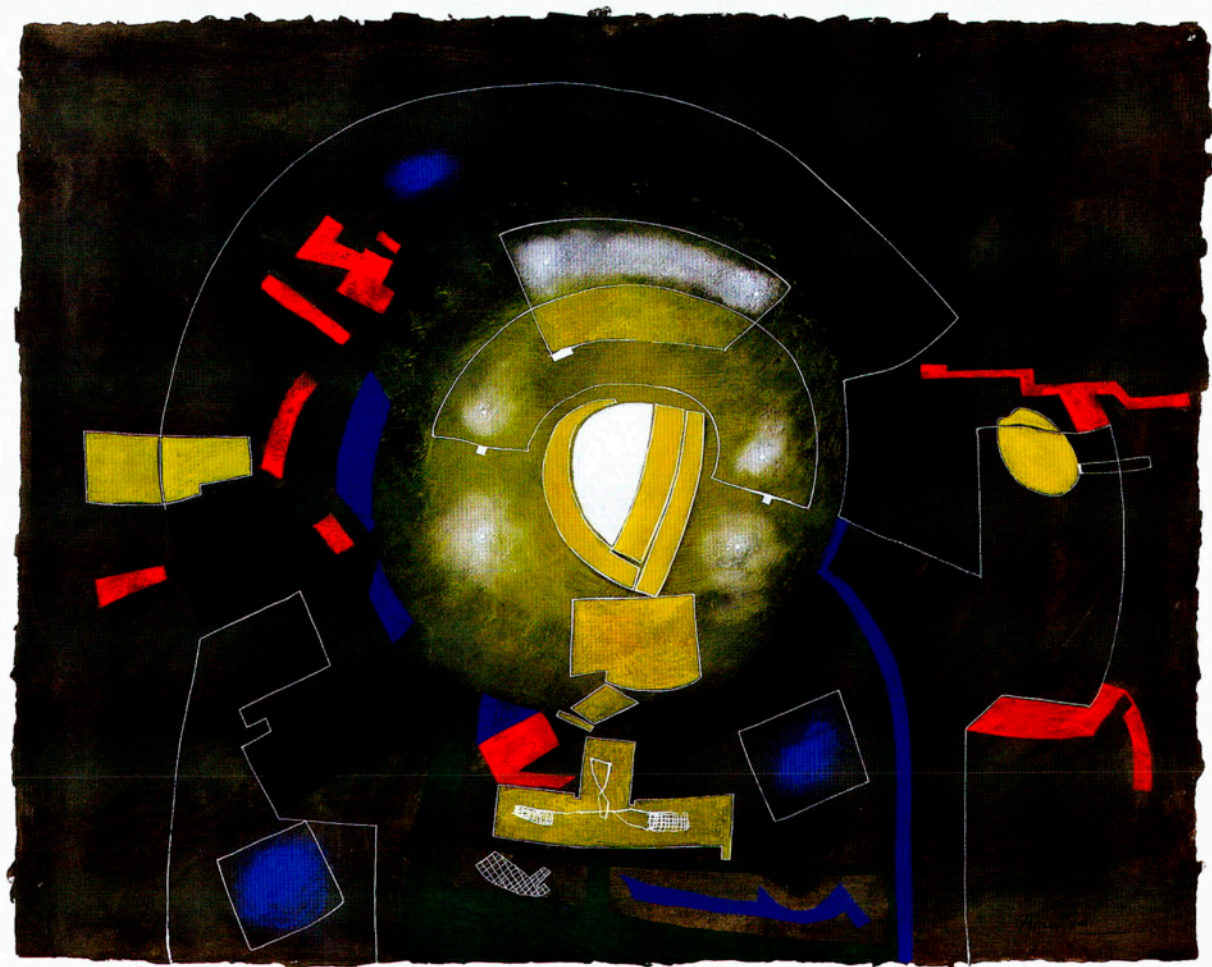
Pintor. Durant els anys d'infantesa ja mostra un gran talent en el dibuix. Al final dels anys cinquanta comença a pintar i, de retorn a Barcelona, estudia a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi, on, més enllà de les ensenyances acadèmiques, conviu amb experiències de la nova generació d'artistes emergent i en comparteix.

L'inici artístic d'Arranz-Bravo arrenca de les files del més pur estil abstracte. Decantat cap al *pop-art* durant els primers anys de col·laboració amb Bartolozzi (*Fàbrica Tipel*, 1971), va consolidant una línia plàstica de creativitat singular i fidel a uns postulats de lliure acció no gens fàcils d'encaixar dins les propostes artístiques del moment. És una obra que es mostra desafiant, provocativa i qüestionadora, i que ho aconsegueix mitjançant la invenció i la intervenció de figures deformes que sojornen en espais fragmentats i, en conjunt, componen escenes torbadores, tot i que alhora resulten fascinadores. Les seves creacions evidencien un treball impulsiu, intensiu i incansable realitzat amb tensió i inspirat en tot allò que integra la vida; però no solament la vida que s'observa, sinó la que se sent, la que determina unes actituds i fa prendre decisions. En aquest sentit, la figura de l'home hi ha anat prenent rellevància i s'ha convertit en l'eix central, en l'element executor i receptor de les experiències, dels sentiments i de les expectatives. El seu cos, doncs, manipulat per les exigències que li imposa el guió, es converteix en la forma principal d'expressió artística (*Hot Venus*, 1983).

La mà destra del dibuixant —Arranz-Bravo domina la tècnica del dibuix— és present en tota la seva obra. Sigui quina sigui la seva realitat, les figures i els fons són tractats amb una absoluta cura compositiva. Finalment, el color és el que hi complementa l'expressió final, amb la selecció prèvia de les tonalitats que estableix en consonància amb la imatge concebuda. La paleta de l'artista es revesteix de colors vius i exaltats que s'imprimeixen sobre la tela o el paper mitjançant l'oli, l'aquarel·la, l'acrílic i els elements matèrics.

L'escultura és un altre gènere que ha desenvolupat paral·lelament a la pintura i en què els mateixos preceptes han estat aplicats (*Món-mar*, 1997). L'obra gràfica també ocupa un espai important dins l'univers creatiu de l'artista i els seus dibuixos i les seves litografies han il·lustrat un gran nombre de llibres.

El 1961 exposa per primer cop individualment al Club Universitari de Barcelona. El 1964, guanya el Gran Premi i Medalla d'Or de la Biennal Internacional d'Eivissa i, el 1968, el Premi de Dibuix Ynglada-Guillot. Exposa en força mostres col·lectives i individuals a ciutats i pobles de Catalunya i la resta de l'Estat espanyol. El 1983, presenta una important mostra antològica de pintura i escultura a la Sala Gaspar de Barcelona i, el 1989, al Palau Robert. Exposa també a l'estranger: Alemanya, Holanda, França, Brasil i els Estats Units. El 1996 es mostra una nova exposició antològica de la seva obra al Centre Cultural Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat.

Circui-tu

Oli sobre tela
116 x 81 cm
Data de creació: 1989
Data de donació: 2000

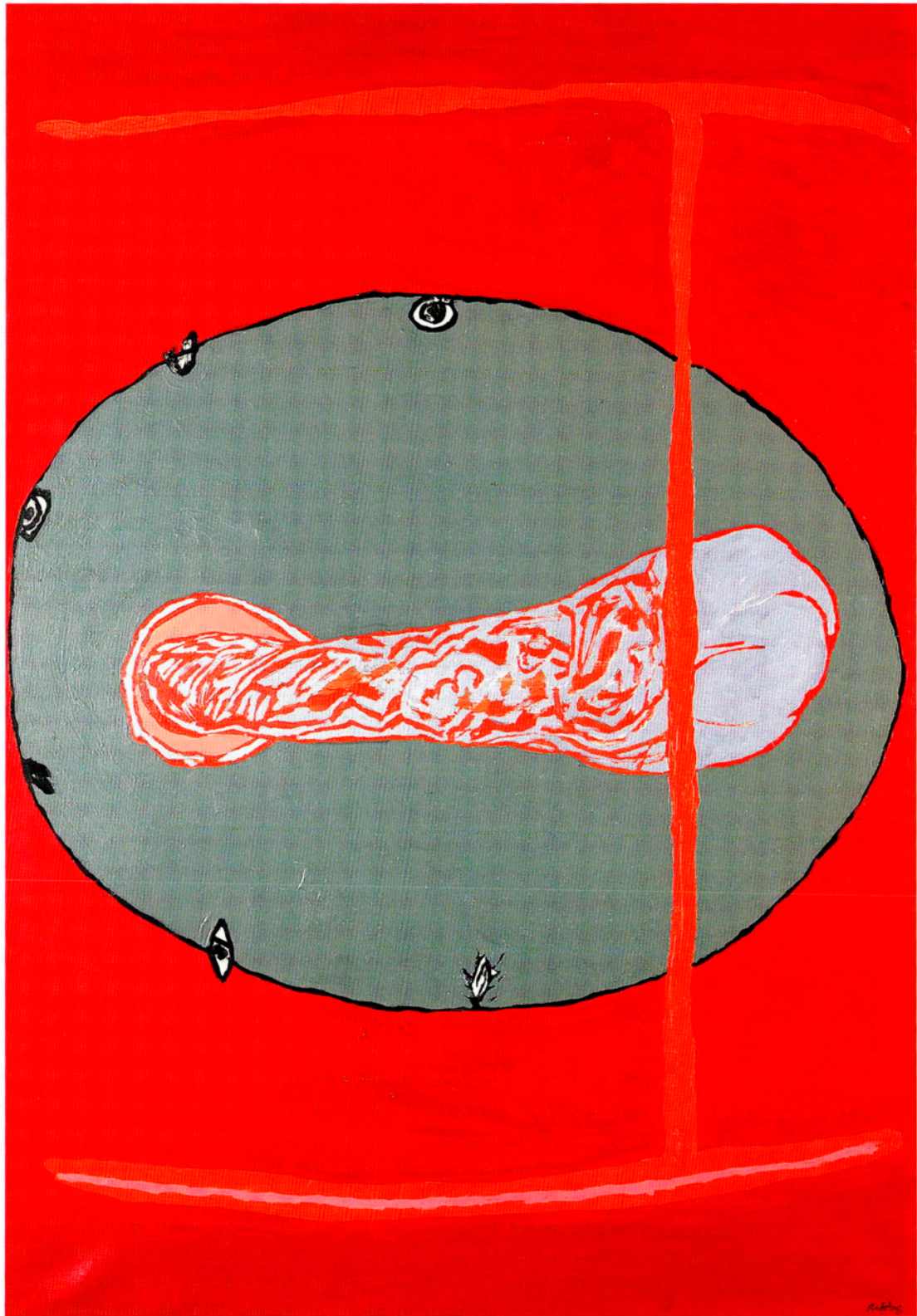
Rafael Lozano Bartolozzi (Pamplona, 1943)

Pintor. Nascut en un ambient familiar tocat per l'art, es trasllada a Barcelona el 1962, on estudia a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi i a l'Escola de Pintura Mural de Sant Cugat del Vallès. Captivat per les controvertides filosofies estètiques que aportaren els anys seixanta, el seu art s'inscriu en les files del *pop-art* i del nou realisme. Aquest ideal estètic el porta a treballar en col·laboració amb Arranz-Bravo. Els projectes de pintura mural aplicada sobre edificis (*Fàbrica Tipel*, 1971) prenen un relleu especial, ja que es tracta d'una obra clau que planteja una nova manera d'entendre l'art.

Tot i la importància de la tasca compartida, Bartolozzi manté una independència d'acció perquè considera que la creació del pintor ha de ser un treball íntim. L'interès de l'artista per l'home i la relació que aquest estableix amb l'entorn —dit amb unes altres paraules: la comunicació humana— esdevé la temàtica preferida de l'artista. L'anatomia de les seves figures és desfigurada en un entorn fantàstic en què l'abstracció va agafant un pes específic (*Dulce País Agric*, 1969). Durant la dècada dels setanta, la figura femenina és l'element protagonista de les seves creacions. Els cossos continuen patint alteracions formals en uns fons que adquireixen unes tonalitats més suaus. Abstracció i figuració formen part de la personal interpretació plàstica de l'artista, en què les connotacions eròtiques mantenen una presència constant (*Tot un estiu*, 1981).

Tanmateix, potser el que més sorprèn d'un artista que cal considerar multidisciplinari en recursos plàstics és l'habilitat que ha demostrat aconseguint de traspassar la barrera conceptual de l'obra d'art com a objecte portant-lo a una dimensió més àmplia, més escenogràfica i que requereix un espai propi. Si bé aquest aspecte ja es feia patent a les manifestacions artístiques de joventut, cal referir-se també a la posterior producció escultòrica (*Plaza de la Paz*, 1989) —camp en el qual ha treballat el polièster, el bronze, el marbre i la fusta.

Des de 1977 ha participat ininterrompudament en nombroses exposicions col·lectives i individuals a tot Catalunya, l'Estat espanyol i Europa. L'any 1980 va representar l'Estat espanyol a la Biennal de Venècia del 1980 i l'any següent portà la seva obra a diversos indrets dels Estats Units. També ha exercit la docència com a director de cursos d'arts plàstiques (1985). L'any 1986 participa en l'exposició «Barcelona: Espais i escultures», presentada a la Fundació Miró. L'any 1992 rep el Primer Premi a la X Biennal de l'Esport a les Belles Arts. El 1993 es presenta l'exposició «Bartolozzi a Magordí». Dels últims anys hem d'assenyalar les exposicions «Alfabet pictòric» —que complementa plàsticament el treball literari del seu germà Pedro—, «Metamorfosi de la natura» i «L'incendi», presentades al Palau Robert i a la Universitat Rovira i Virgili, que es deuen a la reacció de l'artista arran de l'incendi que va assolir la vila de Vespella de Gaià (Tarragonès), d'on és alcalde.

Beceroles

Esclop de fusta, metall
i metacrilat
22,5 x 48 x 25 cm
Data de creació: 1989/1991
Data de lliurament: 1996

Joan Brossa i Cuervo (Barcelona, 1919-1998)

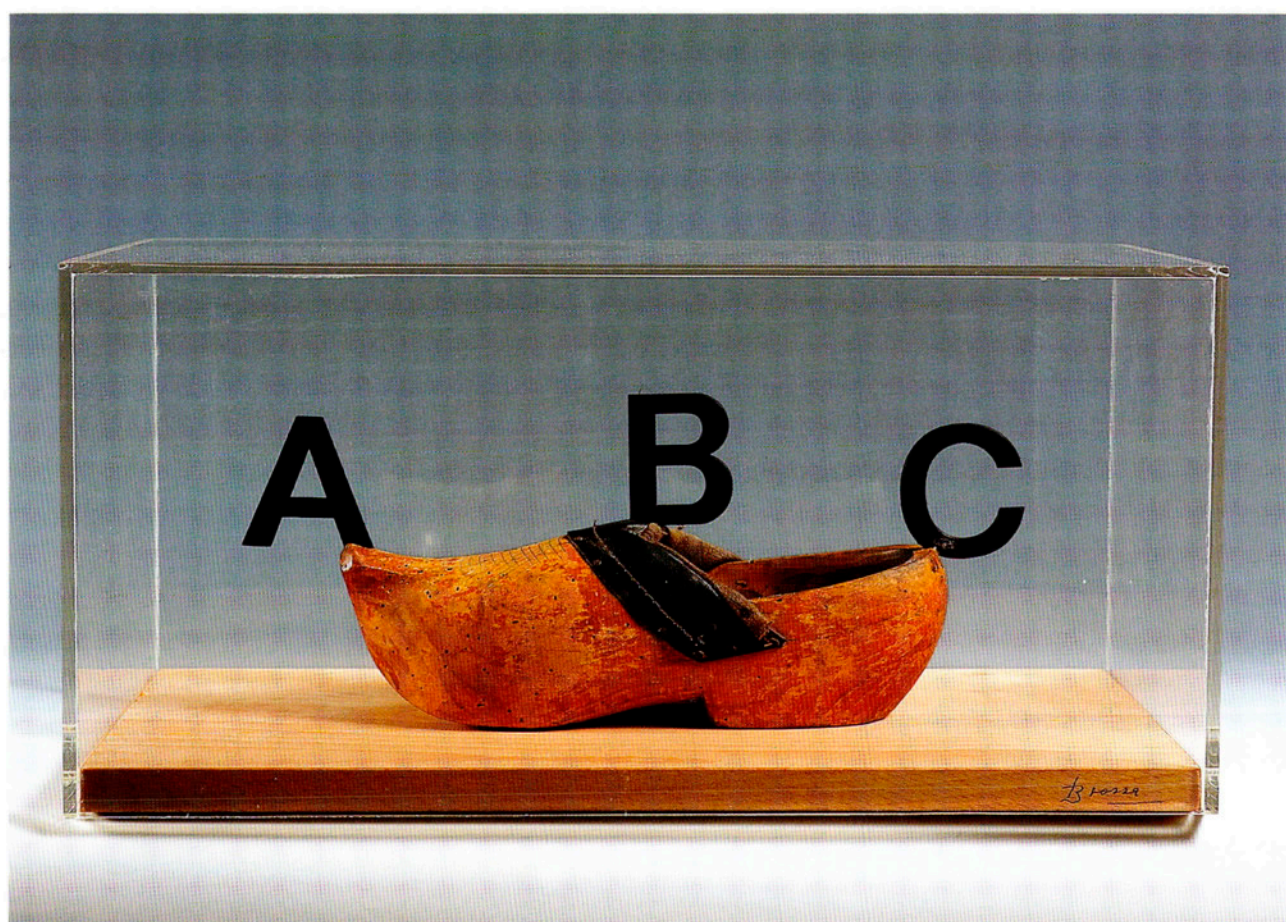
Poeta i artista plàstic. De formació autodidàctica, es relacionà de ben jove amb els ambients intel·lectuals de caràcter avantguardista. Fundà la revista *Dau al Set* l'any 1948 i esdevingué un punt de referència per al moviment cultural català contemporani.

Resumir el recorregut literari i el plàstic —l'un no es pot considerar sense l'altre— de Brossa és força complex si hom té en compte l'extens i variat repertori que conté. Sí que, emperò, en totes les seves manifestacions podem trobar un eix conductor: la poesia, gènere que va traslladar del pla literari al plàstic amb una gran destresa expressiva. A banda de la poesia escrita, trià la poesia conceptual continguda a les imatges o als objectes com a fórmula de comunicació gràfica per a mostrar no tan sols les seves inquietuds intel·lectuals i emocionals, sinó també les reivindicatives. Així, doncs, literatura i expressió plàstica en paraules, en dibuixos, en pintures, en objectes, per si soles o combinades, són portadores de la mateixa creativitat i comparteixen un mateix llenguatge i una mateixa voluntat d'exterioritzar el que l'artista vol dir (*Suites de poesia visual*, 1959-1969).

La seva és una obra genuïna i original que parteix de les referències genèriques aportades pels corrents artístics del segle XX, però que, depurades en forma i concepte per l'albir de l'artista, han generat l'actuació d'una imaginativa manera de veure l'art, d'entendre'l i de fer-ne. L'essència que resguarda la proposta de Brossa planteja, a partir de la lectura de la realitat, una resposta interpretativa de caràcter immediat en què compten la reconsideració i la recomposició de les idees i dels pensaments (*La memòria del temps*, 1986).

Poesia visual, art pobre i actuacions li serveixen de mitjà, de vasos comunicants per al mateix líquid creatiu. Com per art de màgia —pràctica per la qual sent una autèntica passió— canvia de recurs expressiu segons li convingui, fent de l'espectador el còmplice principal d'aquest joc de conversió. Les múltiples facetes artístiques de Brossa comprenen també la realització de cartells, l'edició de llibres de bibliòfil, la recreació d'espais escenogràfics i l'execució d'obres públiques de gran format.

Ha publicat una gran quantitat de llibres de poesia i d'obres de teatre. El 1951 exposa amb el grup *Dau al Set* a la Sala Caralt de Barcelona. Participa l'any 1960 en l'exposició «Poètes, peintres, sculpteurs» a la galeria Maeght de París. El 1969 edita el primer llibre de poesia visual i l'any 1972 exposa els seus «poemes-objecte» a la mostra «Plàstica catalana contemporània». La seva poesia visual i objectual ha estat exposada sovint a Catalunya, l'Estat espanyol i l'estranger. El 1991 el Centro de Arte Reina Sofía de Madrid n'inaugurà una exposició antològica. El 1992, rep el Premi Nacional d'Arts Plàstiques de la Generalitat de Catalunya i, el 1996, la Medalla de Oro de las Bellas Artes del Ministeri de Cultura. L'any 2001 la Fundació Miró ha presentat l'exposició «Joan Brossa o la revolta poètica».

Red and white helix

Fusta pintada
150 x 75 x 90 cm (aprox.)
Data de creació: 2000
Data de lliurament: 2001

Cerclatge d'espai

Fusta pintada
210 x 105,5 x 35 cm
Data de creació: 1990/91
Data de donació: 2000
Obra reproduïda a la pàgina 8

Tom Carr i Milió (Tarragona, 1956)

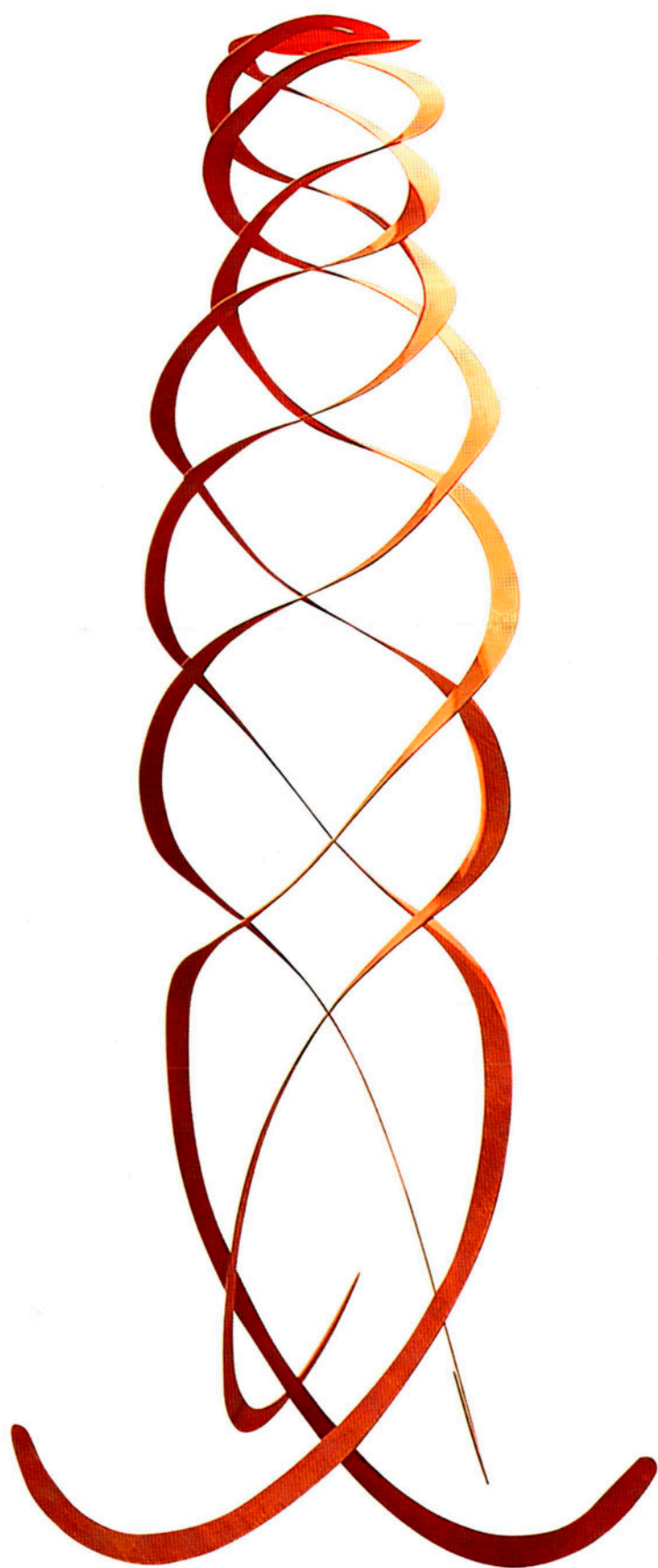
Artista plàstic. Després de viure els anys d'infantesa i d'adolescència als Estats Units, torna a Barcelona, on estudia a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona. Si bé s'especialitza en pintura, l'escultura és el camp artístic triat per a expressar-se.

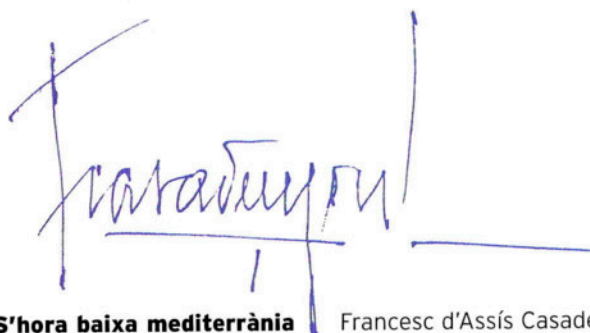
El sentit de les composicions escultòriques de Carr va més enllà del concepte purament formal i entra en una dimensió espacial i temporal. Forma i espai reclamen una unitat de composició, i ambdós factors adquireixen el mateix valor de representació plàstica. Les seves instal·lacions —manifestació plàstica força treballada per l'artista— mostren una obra conjunta en què l'element corpori i l'element virtual es complementen. Tots dos àmbits tenen la mateixa importància des del punt de vista compositiu amb la manipulació de cossos matèrics i contorns eteris construïts per l'efecte de la llum, del color i de les ombres. Amb aquest joc de perspectives il·lusòries, aplicades indistintament a un espai intern o extern, l'artista potencia al màxim la percepció pluridimensional (*Posicions relatives*, 1983). L'espectador, al seu torn, es troba embolcallat per tot un seguit d'efectes òptics que el transporten a un entorn fantàstic i imaginari.

A mitjan anys vuitanta comença a desenvolupar una escultura de caràcter arquitectònic i de constitució sòlida. Les dimensions de les seves figures s'expressen des de la petitesa o des de la grandària en el cas de les escultures públiques. La utilització de formes pures, com ara cilindres, piràmides, discos, polígons, espirals..., convida a una interpretació de mena simbòlica: el pas del temps, la natura, la saviesa (*Cylinder*, 1992).

Darrere de l'aspecte final de cada obra —instal·lació o escultura— trobem un complicat estudi compositiu, fàcil de comprovar si tenim present la gran quantitat de documentació prèvia que comporta cada projecte i que sovint l'artista mostra al costat de la seva creació. És un llarg treball d'enginyeria teòrica que finalment esdevé cos real gràcies a la intervenció de la fusta, de l'acer, de la tela, de la projecció de llums i, algunes vegades, de les imatges (*Aqua et Tempus*, 1998).

La primera exposició individual s'acompleix l'any 1976 a Tarragona. El 1981 presenta la primera instal·lació a l'Espai 10 de la Fundació Miró. Després d'alguns esdeveniments expositius, l'any 1983 presenta la mostra «Contínuum espacial», una successió d'instal·lacions acollides a les galeries Joan Prats, Trece i Maeght. L'any següent presenta al Museu d'Art de Sabadell l'exposició «Natura morta». El 1987 instal·la la primera escultura pública. Dels seus grans formats cal destacar-ne l'escultura *Seed and helix* a París. Ha exposat la seva obra en diversos indrets de l'Estat espanyol, a Europa i als Estats Units. L'any 2000, presentà l'exposició «Orbis» al Centre d'Art Santa Mònica i, el 2001, «Eterna contradicció» a la Galeria María Martín.

S'hora baixa mediterrània

Francesc d'Assís Casademont i Pou (Barcelona, 1923)

Oli sobre tela
100 x 100 cm
Data de creació: 2000
Data de donació: 2000

Pintor. Combina els estudis d'enginyeria industrial amb els de belles arts a l'Escola de Llotja de Barcelona. Tanmateix, la vinculació al taller de Charles Collet i l'aprenentatge amb Jaume Pla són el que li aporta la formació necessària per a emprendre el propi camí artístic.

Una primera pintura on es veuen impresos els estils pictòrics admirats per l'artista —l'impressionisme, el postimpressionisme i l'expressionisme— mena cap a un estil més naturalista de factura exclusiva en què el paisatge obté la màxima consideració i li obre un nou món expressiu que s'allunya dels espais interiors que hi han estat presents fins a aquest moment. Cadaqués descobreix a Casademont els paisatges marins i la font inesgotable de recursos pictòrics que aquests proporcionen. És un espai immens poblat d'efectes lumínics i cromàtics que cada dia ofereix noves perspectives i que potencia la riquesa creativa de l'artista. Pocs objectes i cap figura humana destorben l'ampli escenari que vol reflectir, només l'interessa l'espai obert. Els seus són paisatges ensomniats, continguts en un ambient ingràvid i intemporal que desperten la sensibilitat del pintor i el porten a considerar com a més important la plasmació dels efectes que no pas el coneixement de la causa que els provoca.

A les primeres impressions marítimes de l'Empordà els han succeït les d'Eivissa i Mallorca; i fins ha provat de trobar-ne, terra endins, en paisatges interiors de Catalunya i de Castella, sempre buscant una natura que es mostra viva, canviant, però alhora inalterable (*Ametllers florits i serralades*, 1993). La seva pintura es presenta plena de proporció i harmonia; el pinzell i l'espàtula treballen una superfície llisa de colors suaus i tènues a partir de la base unificadora que proporciona el blanc. El resultat final es mostra talment com si es tractés d'una reproducció fotogràfica on cada element té el seu lloc i el seu color, però que poden ésser alterats per la incidència de factors meteorològics inesperats. Així, la boira, els núvols, el sol del capvespre en poden afectar d'una manera ben diferent la visió plàstica (*Serra de Sant Pere de Rodes*, 1999).

Casademont ha triat la pintura —oli, guaix, aquarel·la— com a forma d'expressió. No obstant això, la seva naturalesa creativa l'ha fet indagar també en el gravat i la ceràmica.

Home de cultura extensa, ha estat relacionat amb el món intel·lectual i artístic de Catalunya. La tasca expositiva s'inicia el 1967 a La Pinacoteca de Barcelona. Va pertànyer al Grup d'Amics del Llibre i del Gravat del FAD i fou impulsor de les col·leccions de «La Rosa Vera». Des de mitjan anys setanta ha exposat amb continuïtat per tot Europa. Ha anat també a Nova York i Taipei. A la seva vinculació amb el món de la docència —va donar classes a l'Escola Viaró— es deu la publicació d'alguns escrits sobre arts plàstiques amb finalitat pedagògica. És membre corresponent de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

Van i vénen

Oli i carbonet sobre tela
130 x 81 cm
Data de creació: 2000
Data de donació: 2001

Francesc Vila i Rufas (Barcelona, 1927)

Dibuixant i pintor. Es forma a l'Escola Massana de Barcelona. El suport i els consells del pare, el dibuixant Joan Vila i Pujol (*D'Ivori*), el fan decidir a emprendre el camí artístic amb el llapis a la mà.

Conegut per grans i petits, ha reflectit en els seus dibuixos el dia a dia de la vida quotidiana a la qual tothom s'enfronta: les petites aventures domèstiques, els mals endèmics del consumisme o els episodis polítics que han colpit la nostra societat durant els últims cinquanta anys. Totes aquestes vivències han configurat el material de base que ha donat contingut a la seva obra, que ha dotat, a més, de la dosi d'humor crític necessària per a expressar els veritables sentiments de denúncia, eufòria, pena o diversió presents en la consciència de l'artista (*L'angoixa de la lletra impresa*, 1971).

L'enorme potencial creatiu d'en Cesc mostra una constant activitat mental a saber copsar l'entorn proper i, mitjançant un procés de reinvençió d'idees i conceptes, plantejar-lo en imatges. I això ho pot fer gràcies a la manipulació d'un llenguatge visual creat pel mateix dibuixant que és fàcil d'ésser interpretat pel lector. Aquest llenguatge és poblat per un seguit de figures que actuen com a punt de referència gràfic i conceptual: nens amb estels, masses de gent demanant o observant, captaïres, obrers..., són els personatges que en revelen, que en transmeten les agudes reflexions.

El llapis, la tinta, l'aiguafort, el dibuix aquarel·lat... han estat la base que n'han fet possible l'obra gràfica; obra que s'ha concretat en els acudits, en la il·lustració de llibres i en els cartells publicitaris. Emperò, sempre inquiet, ha explorat noves tècniques: els olis, els guaixos i els acrílics s'han fet un lloc entre els llapis i les tintes i han posat al descobert les possibilitats expressives de la pintura. En aquesta via, tot i que tracta dels temes de sempre, ha trobat la llibertat d'acció que buscava. Les formes, els espais i la varietat cromàtica han estat alliberats perquè han pogut ampliar les mides del suport, enriquir la coloració i fer efectives noves propostes plàstiques.

L'any 1943 inicia la trajectòria expositiva amb una mostra individual a la Sala Rovira. Ha exposat la seva obra gràfica i pictòrica a Catalunya i l'Estat espanyol. Uns quants països d'Europa i d'Amèrica també n'han acollit els treballs. Ha col·laborat com a dibuixant en diverses publicacions periòdiques de caràcter nacional i internacional i ha participat en l'edició de llibres il·lustrats. Ha guanyat alguns premis, entre els quals trobem el Premi Ynglada-Guillot, el Premi Ciutat de Barcelona de Dibuix (1970) i el Premi d'Honor Gat Perich. El 1998 fou nomenat membre numerari de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. L'any 2001 s'ha presentat al Palau de la Virreina de Barcelona l'exposició antològica «Cesc. Consciència gràfica d'un país».

Moragriegia

Núvol rosa

Acrílic sobre tela
82 x 100 cm
Data de creació: 1990
Data de donació: 2000

Narcís Comadira i Moragriegia (Girona, 1942)

Escriptor i pintor. Estudia filosofia i lletres i inicia una meritoria trajectòria intel·lectual. Amb tot, des dels anys de joventut sent una autèntica atracció per la pintura, la qual cosa fa que art i literatura segueixin un camí paral·lel.

Les primeres pintures defineixen unes composicions arquitectòniques senzilles sense cap element anecdòtic que les complementi. La figuració ocupa progressivament una posició rellevant en la seva obra, en què uns personatges anònims i deformes propers a les invencions oníriques del surrealisme poblen les teles i adquireixen el protagonisme (*Susanna i els vells*, 1974). L'interès per la paraula escrita farà que aquesta també entri a formar part de les composicions plàstiques d'aquest moment. La seva funció, més que estètica, n'ésdevé un complement interpretatiu.

Les figures deixen pas gradualment als objectes. Les formes corpòries envaeixen un espai compositiu mostrant-se a si mateixes o sostenint-ne d'altres de més petites: fruites, verdures i estris quotidians. Una perspectiva poc curada dóna preeminència als fons plans, amb la qual cosa confereix una magnitud més àmplia a la forma representada. Aquests cossos guanyen volum fins a esdevenir el total de la representació, però, un cop més, Comadira prescindeix de l'anècdota per plasmar detalladament la grandària, la corpulència de l'objecte recreat en tota la seva amplitud i consistència. I és que el que interessa el pintor és mostrar l'essència de les formes que ell ha seleccionat més enllà de l'ús i la missió que tenen atribuïdes. A més, aquestes formes són reforçades per una coloració contrastada de tons vius i intensos que especialment es poden apreciar als seus paisatges, gènere que sovint conrea (*Vent a l'estany*, 1986).

Després d'una anàlisi depurada, arriben la sintetització i la interiorització de la forma per si sola i en si sola. Al final aconsegueix de mostrar la substància en espais escenogràfics que rememoren les geometries d'obres anteriors (*Cogombre, carbassa, caps i cilindre*, 2000). D'altra banda, cal recordar la seva faceta d'escenògraf, que l'ha portat construir en mida normal els espais ficticis que són presents a les seves pintures i als seus dibuixos.

Home polifacètic, a banda de l'extens currículum que ha acumulat en la tasca literària, Narcís Comadira ha mantingut un itinerari artístic que ha estat reconegut per un gran nombre d'exposicions. La primera fou a Girona el 1959, on ha continuat exposant regularment. El 1976 guanya la Primera Menció del Premi Internacional de Dibuix Joan Miró. La seva obra també ha visitat Barcelona, Olot, Vilanova i la Geltrú i unes altres poblacions de Catalunya. També s'ha mostrat a Anglaterra (Londres, 1973) i a Itàlia (Cassino, 1987). L'any 2001 la Sala Maragall de Barcelona ha ofert una exposició dels seus «paisatges interns», on es recullen els últims dibuixos i pintures realitzats per l'artista.

**Font del jardí
de les delícies**

Oli sobre tela
80 x 129 cm

Data de creació: 1998
Data de donació: 2000

Domènec Corbella i Llobet (Vallfogona de Riucorb, 1946)

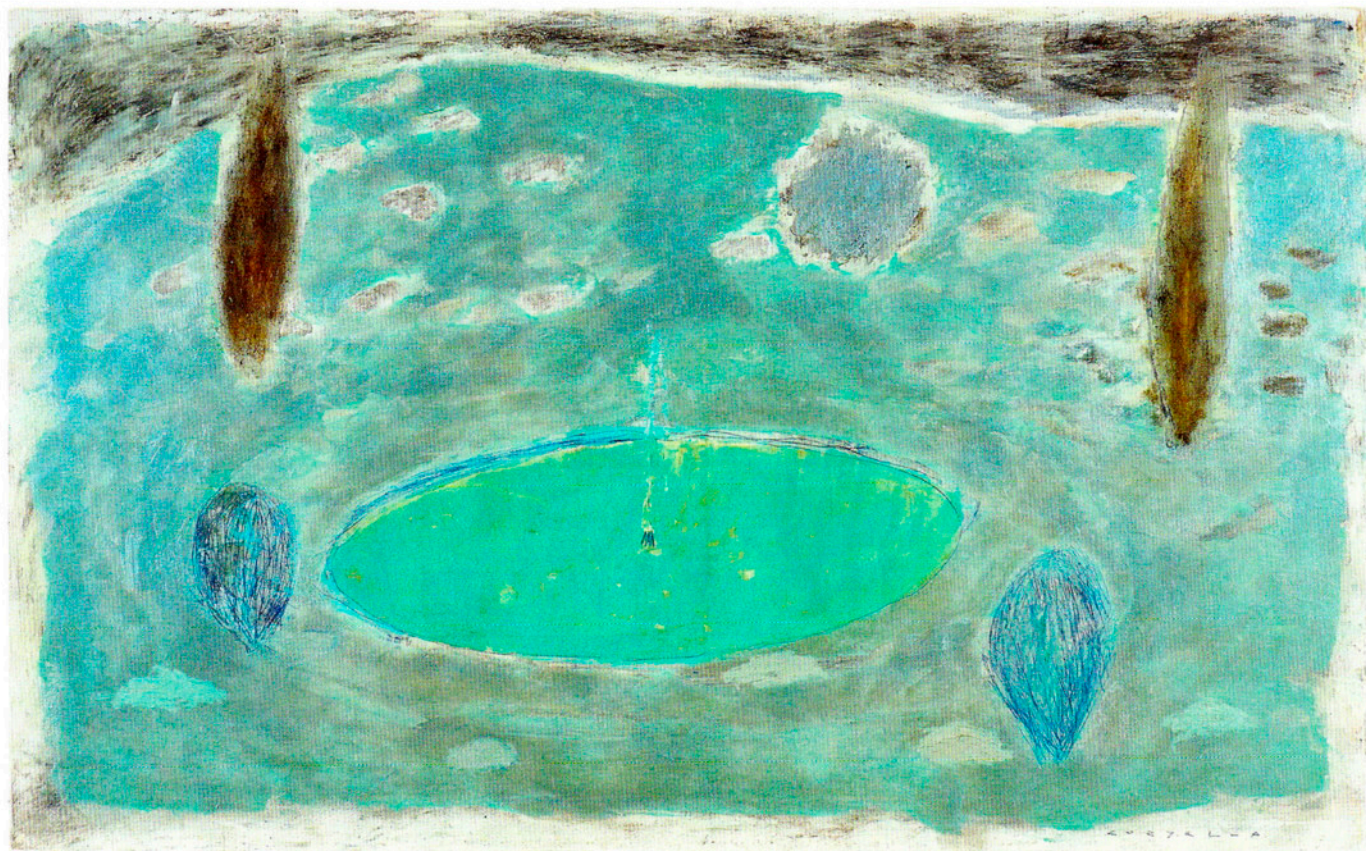
Pintor i gravador. Format a l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics i a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona, completà els estudis artístics a Itàlia, on aprofundí els coneixements de gravat i litografia.

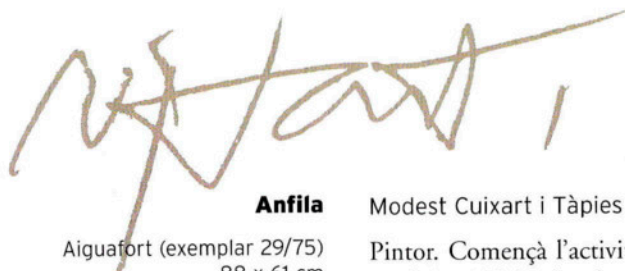
Dedicà els primers anys de la seva trajectòria especialment al treball del gravat, tècnica que ha intentat de profunditzar amb el desenvolupament de nous procediments expressius. Iniciats els anys vuitanta, practicà una pintura que es debatia entre la filosofia estètica de l'informalisme i la descontextualització minimalista de la pintura per la pintura (*La llibertat*, 1980). S'interessà cada vegada més per la representació del cos humà tant des del punt de vista compositiu com des de l'expressiu. L'home sol o l'home en relació amb el seu entorn, captat en una actitud de completa espontaneïtat, habita d'una manera habitual l'espai dels seus quadres. Amb tot, la forma humana hi queda només insinuada enmig d'un entorn que no es decideix a abandonar del tot, i apareix un conjunt compacte i dens on, a vegades, és difícil de desxifrar la imatge si no és fent servir la intuïció. L'artista concep una obra en què fons i figura formen part d'un mateix pla expressiu, d'una mateixa essència compositiva (*Saltar i parar*, 1988).

El procés compositiu de Corbella anà evolucionant cap a una sintetització més definida de formes i derivant, a més a més, cap a unes altres possibilitats temàtiques capaces de proporcionar unes noves preocupacions plàstiques i uns nous reptes interpretatius que cal superar. L'artista deu la col·lecció de pintures de jardins que ha pintat els últims anys a la descoberta de nous motius d'inspiració. Són ambients idíl·lics de factura austera però plens de sentiment, en els quals predominen línies geomètriques d'un traç suau i esquemàtic i que resten embolcallats per entorns matisats de tonalitats terroses, verdoses i blavoses (*Fonti perenni*, 1998).

Ha aplicat tècniques mixtes, pintures acríliques i oli en la seva obra pictòrica i, quant a la gràfica, ha realitzat gravats a l'aiguafort i litografies. També ha modelat la terracota, treball en què cal destacar la sèrie d'escultures *Personatges*.

El 1970 obté un premi a l'Exposición Nacional de Bellas Artes de Madrid. El 1971 exposa per primer cop individualment al Palau Strozzi de Florència. Ha exposat a Barcelona, Tarragona i en unes quantes poblacions més de Catalunya. Ha estat seleccionat per a participar en diferents biennals artístiques de reconeixement internacional d'Alemanya i França. El 1993 publica la seva tesi doctoral sobre el llenguatge de Joan Miró. En l'àmbit de l'ensenyament, ha donat classe a l'Escola de Disseny Tèxtil i Industrial de la Universitat Ramon Llull i és professor de pintura a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona. També ha impartit classes a Bolonya.

Aiguafort (exemplar 29/75)
88 x 61 cm
Data de creació: 1986
Data de donació: 2000

Anfila

Modest Cuixart i Tàpies (Barcelona, 1925)

Pintor. Començà l'activitat creativa entorn dels anys quaranta renunciant als estudis de medicina. Molt vinculat als ambients intel·lectuals i artístics del moment, aviat es fa un lloc dins del món de la pintura catalana contemporània prenent part activa en la formació de Dau al Set, primer grup avantguardista de la postguerra. D'altra banda, els viatges a París i Lió que fa durant els anys cinquanta li reporten nous ingredients que bastiran una vitalitat plàstica molt personal.

La primera producció de Cuixart deriva de l'herència del dadà-surrealisme (*Maascro*, 1949). En la seva evolució, des de l'expressionisme fins a l'abstracció, el seu llenguatge esdevé imaginatiu i fantàstic (*Nit a Pertegaz*, 1953-1955). Colors i formes sorprenents i colpidors caracteritzen l'informalisme adoptat per Cuixart durant els anys cinquanta. El mateix artista confessa que el seu art és el resultat d'una recerca de l'espiritualitat per mitjà dels materials en què les formes s'intercanvien en una barreja de figuració i d'abstracció. El tractament de les tècniques (gratatge, collage...) i la manipulació dels materials denoten una intenció clara de donar, a través d'aquests, profunditat al missatge que contenen.

Un cop experimentat l'informalisme, Cuixart assaja noves formes de figuració. La preocupació pel cos humà, en especial el femení, el porta a crear uns cànons molt personals que poden passar de la deformació i la mutilació estètica (*Aphrodita*, 1965) a la recreació exuberant de gust barroc (*Eva*, 1975). La seva trajectòria ha anat avançant per un camí d'observació de la realitat i del que s'hi amaga aprofitant totes les aportacions que li ha procurat cadascun dels estadis creatius i vitals de la seva vida. En l'obra dels últims anys trobem una síntesi de totes aquestes experiències reals i fantàstiques. L'actitud inquieta de Cuixart també es fa patent en la pluralitat tècnica de la seva creació: els decorats i el vestuari per a obres de teatre, la ceràmica, els objectes escultòrics, l'obra gràfica, el disseny de joies... complementen una fructífera i variada producció artística.

Una breu referència a la carrera de Cuixart ens porta a la participació de l'artista, l'any 1949, en el I Saló d'Octubre de Barcelona. El 1958 presenta la primera exposició individual a París i apareix el llibre *La pintura de Modest Cuixart* de la mà de l'amic J. E. Cirlot. L'any següent rep el Primer Gran Premi Internacional de Pintura de la V Biennal de São Paulo. Durant els anys seixanta porta la seva obra per tot Europa i Amèrica. El 1969 és nomenat vicepresident del Patronato del Museo Español de Arte Contemporáneo de Madrid. El 1976 la galeria Dau al Set n'ofereix una retrospectiva i el 1978 l'artista participa en la Setmana d'Art Català de Berlín. Una exposició antològica presentada al Palau Robert, l'any 1991, exhibia una mostra de l'obra realitzada durant els cinquanta anys d'activitat del pintor. L'any 1995 és escollit acadèmic honorífic de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi i el 1999 se li concedeix la Medalla de Oro al Mérito a las Bellas Artes del Ministeri de Cultura.

Manuel Cusachs

**«Assaig de càntic
en el temple»,
de Salvador Espriu**

Bronze
50 x 40 x 25 cm
Data de creació: 1985
Data de donació: 2000

Manuel Cusachs i Xivillé (Mataró, 1933)

Escultor. Una voluntat ferma, no compartida per la família, el portà a estudiar a l'Escola de Dibuix de Mataró, a Barcelona i a Perusa. Deixeble del picapedrer Pere Barbany, fixà l'atenció en l'escultura i deixà en un segon terme el llapis i el tinter.

L'ànsia d'aprenentatge de l'artista l'ha portat a investigar els grans moments de l'escultura al nostre país, de les fórmules clàssiques a les contemporànies. Des de la síntesi d'aquests coneixements, Cusachs ha pogut desenvolupar una resposta plàstica pròpia en què hom reconeix un domini absolut de la tècnica escultòrica. La figura de la dona ha estat predominant en la seva obra. Una primera figuració de formes rodones i superfícies homogènies (*Tòrs*, 1960) deixà pas amb el temps a una estilització formal.

El concepte escultòric que proposa Cusachs és innovador tot i que no es pot considerar trencador amb la tradició. Les figures s'adapten a un cert cànon compositiu que només és alterat per la manipulació externa de la forma. L'allargament que sofreixen les seves figures es mostra equilibrat per la proporció mesurada que mantenen les parts, especialment els membres, que integren el cos. D'altra banda, les particularitats matèriques que imposa el suport utilitzat —granit, bronze, terracota o fusta— són aprofitades a fons per a imprimir el caràcter que l'artista desitja mitjançant les textures, els trencaments i les arrugues que mostren les superfícies. La combinació d'aquest binomi forma-matèria aconsegueix de mostrar finalment una expressió corpòria capaç de delatar el dramatisme més profund i la jovialitat més innocent (*El pas del temps*, 1978).

El que més sorprèn de l'obra de Cusachs són les actituds que adopten els seus personatges: moviments i gests facials es mostren essencialment comunicatius i desprenen un doll de sentiments que comparteixen amb tot aquell qui els vol observar. I en el gènere del retrat és on ha legitimat especialment aquest triomf, gènere en què aconsegueix de revelar els aspectes més amagats de les persones retratades i en fa visible l'energia interna més enllà de la còpia superficial.

Des de 1949 presenta la seva obra en exposicions col·lectives d'alguns indrets del nostre país. L'any 1962 mostra la primera exposició individual a la Biblioteca Popular de Mataró. Ha retratat importants figures de la intel·lectualitat catalana, com Josep Pla o Josep M. Flotats, entre altres, i ha fet estàtues públiques de gran format. A finals dels anys setanta i durant els deu següents treballa en l'execució de les escultures que il·lustren el poemari *El caminant i el mur* de Salvador Espriu. Cap a les acaballes de la dècada dels vuitanta esculpeix el *Retaule de santa Anna* de Mataró. Ha exposat a Estrasburg, Roma i Boston.

Paisatge XXXIX

Gravat calcogràfic
a tres tintes
(exemplar 2/20)
63 x 68,5 cm

Data de creació: 1998
Data de donació: 2000

Pilar Dolz Mestre (Morella, 1945)

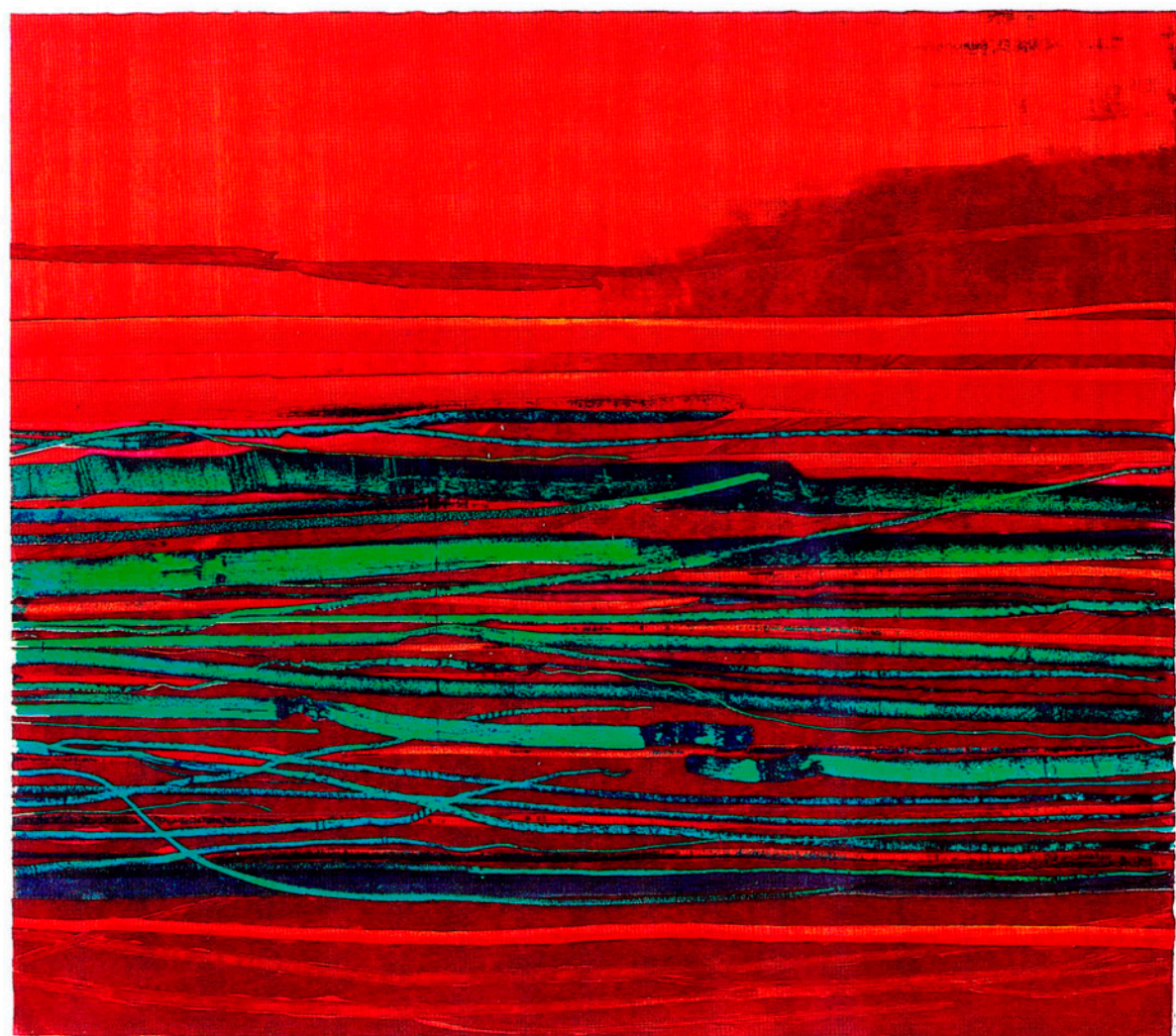
Pintora i gravadora. Formada a l'Escola Massana, l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi i l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics de Barcelona, va complementar els estudis de gravat a Urbino i París.

La proposta gràfica de l'artista parteix de l'abstracció, però no exempta d'una figuració voluntària. Des dels inicis de la seva trajectòria, els elements naturals han pres un paper essencial en l'obra de Dolz. Primer descobreix les imatges visuals que ofereixen els paisatges del seu entorn. Més tard, se sent atreta per aspectes més concisos d'aquests espais naturals que té a l'abast: una branca, una pedra, una herba, cossos petits que formen part de la natura i que l'artista recupera per elaborar el discurs expressiu que persegueix. El seu llenguatge no parteix de la imitació, sinó que busca la recreació, la interpretació pròpia. Tot aquest món natural li proporciona moltes possibilitats temàtiques inacabables, del qual espren tot el contingut i mostra una visió microscòpica, més propera a la fantasia que a la realitat (*Herbes XLV*, 1989).

Cal tenir ben present el grau de complexitat que l'artista afronta a l'hora de portar a terme el llarg procés que comporta el procediment del gravat. Aquesta dificultat es constata especialment en l'estampació, ja que, un cop preparades les planxes, Dolz hi aboca la seva creativitat en la consecució dels efectes estètics mitjançant l'aplicació del color. El joc dels matisos cromàtics és la resposta a la incansable cerca de nous recursos expressius. Partint de la superposició i la sobreimpressió de les planxes, Dolz estudia i ordena lliurement la distribució de la coloració. Unes altres vegades, per mitjà de la manipulació d'una mateixa matriu, aconsegueix de mostrar en una sèrie la diversitat de resultats plàstics assolits. Sigui quina sigui l'estratègia seguida per l'artista, el color, la textura i la transparència esdevenen els ingredients dialogants que constitueixen l'aspecte formal del seu elaborat marc expressiu (*Fulles XXX*, 1992).

Pilar Dolz ha dedicat el seu talent a la pràctica artística del gravat. La seva participació en l'obra és total, des de l'inici del procés fins a l'últim retoc de l'estampació. La seva experimentació contínua en aquest vessant artístic l'ha convertida en un punt de referència dins del desconegut però sorprenent món del gravat. Ha treballat la litografia, la calcografia, la xilografia, l'aiguafort i la serigrafia.

La primera exposició individual es presentà a Castelló de la Plana l'any 1972. Ha mostrat la seva obra en diverses poblacions de Catalunya, del País Valencià i de l'Estat espanyol. En el camp internacional, ha exposat tota sola i col·lectivament a Itàlia, França, Suïssa, Alemanya, Anglaterra, Suècia, Polònia i el Japó. Ha participat en exposicions com «La gràfica contemporània en España» a Madrid (1986) i «Huellas. Grabadores de fin de siglo» a València (1997). Des de 1974 dirigeix la Galeria Cànem a Castelló, on també té instal·lat el taller de gravat.

Bust de Mercè Rodoreda

Bronze
13 x 10,5 x 11 cm
Data de creació: 1948
Data de donació: 2000
Donació feta per la
senyora Nicole Fenosa

Apel·les Fenosa i Florensa (Barcelona, 1899 - París, 1988)

Escultor. Les inquietuds culturals del seu pare i els estudis a l'Escola Horaciana van forjar-ne la base artística. Posteriorment es va matricular a l'Escola d'Arts i Oficis Artístics i cap al 1919 va entrar a formar part del taller d'Enric Casanovas. Poc després començà a relacionar-se amb l'anomenat Grup dels Evolucionistes, amb qui exposà en més d'una ocasió. Les estades a París el posaren en contacte amb l'actualitat artística del moment i els seus protagonistes.

La vivència artística del Noucentisme va repercutir directament en les seves primeres produccions escultòriques, on s'expressa amb la figuració d'uns personatges femenins que fan seus els trets arcaics de l'escultura de l'antiga Mediterrània (*Nu del mirall*, 1934). El seu llenguatge es va definint i entorn dels anys quaranta matisa un estil més personal que, centrat encara en el personatge femení, modela en fang i bronze. La mà de l'escultor en contacte amb la matèria va guanyant en llibertat, abandonant les superfícies polides per mostrar la textura inhòspita de les superfícies. Una aparença de no acabat envaeix la seva obra, en què cos i moviment es confonen en una sola intenció (*Vent*, 1944).

El fet més curiós de les seves desfiguracions —en un sentit plàstic del terme— és que, malgrat l'aspecte aspre, Fenosa aconsegueix de mostrar-hi tot un sentiment poètic per mitjà d'unes expressions plenes de serena humanitat. Progressivament, planteja unes figures més properes a la natura. La còrpora sorgeix de la terra, neix de la natura i, en la seva evolució a mans de l'artista, es transforma en una criatura mig humana i mig vegetal (*Els tres regnes*, 1950). A l'últim, la natura venç i assoleix el reconeixement per sobre de les formes humanes. Les dones-fulles, les dones-fossils o les dones-flames són fruit d'aquest avatar final (*Metaformosi*, 1964). La llibertat de les formes i la seva relació amb l'espai que les conté queden a bastament demostrades amb la configuració esplèndida dels seus grups escultòrics (*El bon temps perseguint la tempesta*, 1978-1979).

La seva afecció per la música li inspirà un nombre important d'obres i les lectures dels clàssics, de la literatura medieval catalana i dels romàntics francesos li oferiren una autèntica font de recursos temàtics que, a banda de l'escultura, havia de portar al paper amb la pràctica del dibuix il·lustratiu.

L'any 1924 exposa a la Galerie Percier de París, tot i que ja havia exposat anteriorment a Barcelona. El 1930 fa la primera exposició individual a la Sala Parés de Barcelona. L'any següent exposa en la primera mostra d'escultura i pintura catalanes a París. Durant la Guerra Civil continua treballant i, paral·lelament, participa en la salvació i la recuperació d'obres d'art. Exiliat des de 1939, col·labora en la major part d'exposicions d'obres d'artistes espanyols a l'exili. Porta la seva obra per diversos països d'Europa i també va als Estats Units. El 1965 presenta a la Sala Gaspar les millors obres executades durant els últims anys. El 1973 es publica el llibre *Fenosa*, que recull vint litografies originals fetes per l'escultor. El 1979 es presenta la primera exposició antològica de l'artista a Madrid. Continua l'activitat expositiva fins a la mort. L'any 1998 es crea la Fundació Apel·les Fenosa.

Boca 27

Oli sobre tela
129,5 x 162 cm
Data de creació: 2000
Data de donació: 2001
En dipòsit
Col·lecció particular,
Sant Cugat del Vallès

Ferran Garcia i Sevilla (Mallorca, 1949)

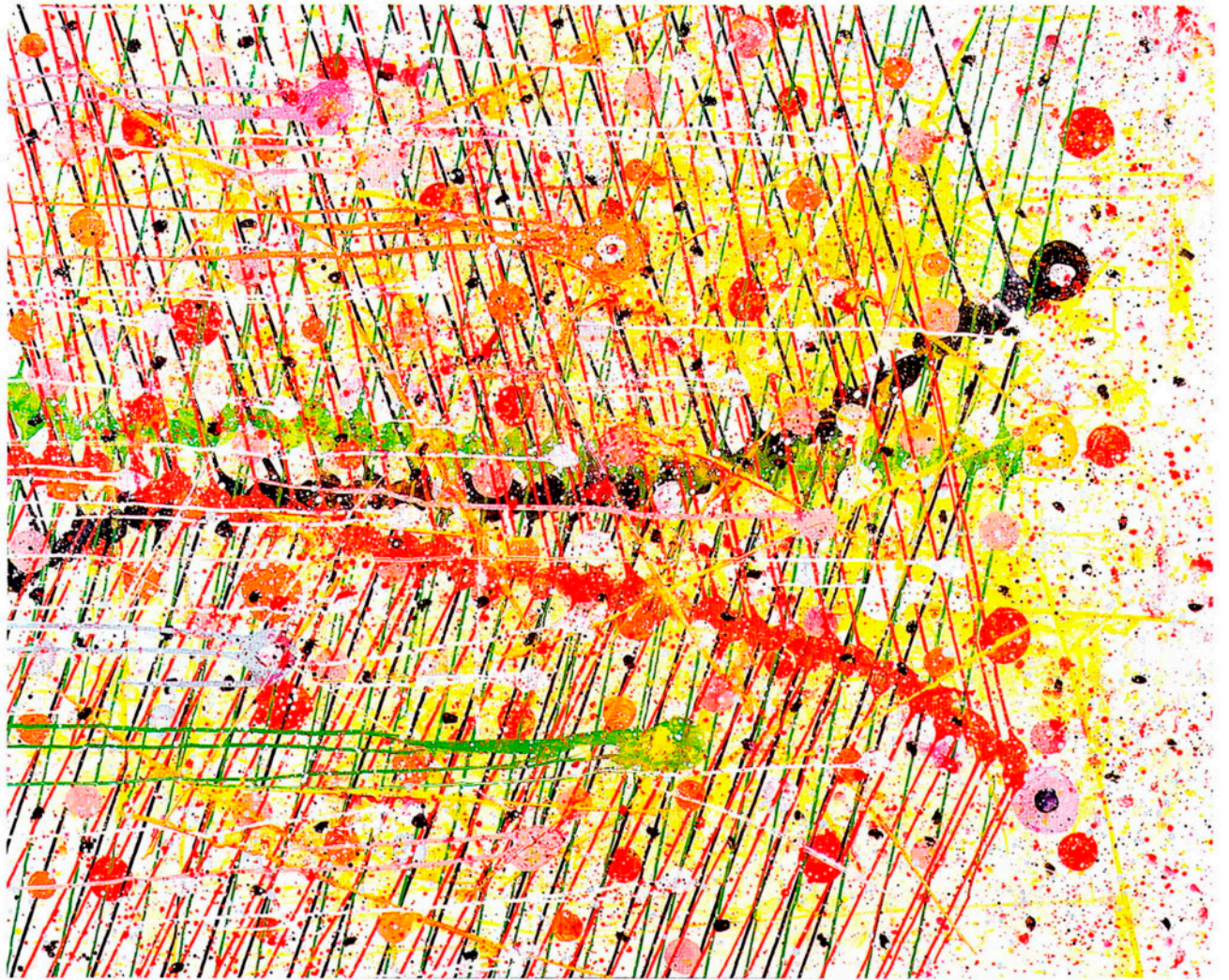
Pintor. És llicenciat en filosofia i lletres. Vinculat als moviments artístics innovadors dels anys setanta, formà part del grup d'art pobre que exposà a la Llibreria Tous de Palma de Mallorca.

Body art, actuacions, conceptualisme fins al nou expressionisme mostren l'evolució d'un artista que es destaca per la contundència de l'expressió plàstica. L'obra de Garcia-Sevilla es mostra com una consecució de fets i esdeveniments que han marcat d'una manera o d'una altra el seu entorn, des dels records de la infantesa fins a les petites coses que li passen per davant, que capten la seva atenció i que transmet a la pintura d'una manera espontània, deixant actuar la imaginació en relació amb allò que ha pres de la realitat, però sense que existeixi una predeterminació del que vol pintar i una preparació prèvia de com ho farà. Els conceptes s'expressen a través de formes simples i colors primaris, són imatges plenes de vida i d'imaginació (*Palestí*, 1982).

La seva obra no busca ni ofereix cap interpretació; tan sols planteja, provoca la resposta de l'espectador; i així pinta, per impuls —ell mateix la defineix com una pintura d'urgència, i la seva pràctica, com a frenètica. Els signes que utilitza per a comunicar-se plàsticament són directes, sorgits d'una acció impulsiva i enèrgica. No pretenen res més que suscitar una reacció immediata. Signes i colors guarden una certa simbologia i l'autor els vehicula sense ser conscient del resultat; l'espectador ja en farà la lectura pròpia. La llibertat que destil·len les seves creacions és augmentada per l'ús d'una tècnica mixta que resulta del tot adequada al plantejament pictòric que pretén. L'execució tècnica és tan directa com la impressió formal que hi vol reflectir.

Quant a la temàtica: la llum, la vida i la mort, la poesia, la violència, la memòria o les vivències dels seus viatges, qualsevol missatge que se li plantegi per atzar pot derivar cap a l'execució d'una obra que es conceptualitzarà segons l'estat d'ànim o la necessitat que el moment suscita a l'artista, que s'expressa amb valentia per mitjà d'un llenguatge que, si bé és colpidor, desprèn bon humor (*Polígon*, 1988).

Inicia la seva trajectòria expositiva l'any 1970 a Palma de Mallorca. Ha participat en nombroses exposicions individuals i col·lectives a Barcelona, Madrid, València i més ciutats de l'Estat espanyol. Pel que fa als esdeveniments internacionals, la seva obra ha representat el pavelló espanyol a la Biennal de Venècia (1986) i a la Documenta 8 de Kassel (1987). El mateix any exposa a la Llotja de Palma de Mallorca. Ha participat en les exposicions «Cinq siècles d'art espagnol a Paris» i «Spanische Bilder», itinerant per Europa. També ha portat la seva obra, entre alguns altres països, a Suïssa, Alemanya, Àustria, Holanda, Itàlia, els Estats Units i l'Argentina. El 1996, el MACBA presenta l'exposició «Déus» i, el 1998, l'IVAM mostra una selecció representativa de la seva obra.

Presonera d'un somni

Terracota i ferro soldat
200 x 20 x 20 cm
Data de creació: 2000
Data de donació: 2000

Judit Gaset Flinch (la Seu d'Urgell, 1963)

Escultora. Llicenciada en belles arts, en l'especialitat d'escultura, per l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona, ha complementat la formació amb classes de pintura i de gravat.

Una escultura de clares reminiscències ancestrals conforma l'univers creatiu de Gaset Flinch. I la figura femenina, modelada en matèria i essència, ha estat el tema recurrent de la seva obra: la dona com a símbol de vida en un homenatge de l'artista a les concepcions estètiques i filosòfiques de cultures pretèrites que, en més d'un sentit, encara són vigents en els nostres dies.

La terracota, el ferro i el bronze basteixen la naturalesa matèrica dels formats corporis que l'artista treballa. La figuració tradicional de contorns arrodonits (*Dona serp*, 1995) ha estat substituïda progressivament per una concepció escultòrica de caràcter monolític: un bloc massís que actua de contenidor figuratiu en què les formes es desprenen de la matèria, a manera de baix relleu, gràcies a les profundes incisions del cisell. Els cossos —humans, animals o d'éssers fantàstics—, d'aspecte tosc, resten ordenats en la posició forçada que els imposa la peça continent, sense impedir, emperò, d'endevinar-hi les cares i els membres, especialment mans, peus i dits, d'una factura desproporcionada. També hi tenen cabuda un dibuix de traç breu que decora o suggereix trets incomplets i la paraula. Les textures de les superfícies evoquen una temporalitat remota, reforçant-ne l'intencionat concepte d'antigor i potenciant-ne l'expressió formal. Les últimes creacions de Gaset Flinch proposen estructures verticals de gran format constituïdes per la sobreposició de monòlits esculpits que s'erigeixen en autèntics tòtems (*El meu univers*, 1999).

Sigui quina sigui la dimensió volumètrica, les peces escultòriques de l'artista es mostren com unes autèntiques divinitats. Són escultures de culte que recreen un món fantàstic i, alhora, una espiritualitat latent. S'hi manifesten les creences, les esperances, els precés, la vida de l'artista, i, per què no?, les de cada persona que les admira; el món íntim, particular, potser intangible, que s'amaga dins de cada persona i que Gaset Flinch ha volgut expressar i ha sabut materialitzar en una proposta artística que es revela consistent i amb una personalitat pròpia.

Participa per primer cop en una exposició col·lectiva l'any 1985 a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona i ho fa d'una manera individual, l'any 1994, a la Sala d'Art Traç de la mateixa ciutat. Exposava regularment a Andorra, on viu, i també ho ha fet a Lleida, Madrid i València. Ha portat la seva obra a França, Holanda i Bèlgica. El 1995 va rebre el Premi Susse Frères d'escultura concedit per l'Acadèmia de Belles Arts (Institut de França) de París. Actualment dirigeix l'Escola d'Art del Comú d'Andorra la Vella. Recentment ha exposat la seva última obra a l'ambaixada del Principat d'Andorra a Brussel·les.

Flor blanca

Maria Girona i Benet (Barcelona, 1923)

Oli sobre tela
54 x 65 cm
Data de creació: 1998
Data de donació: 2000

Pintora. Autodidacta de formació, estigué estretament vinculada, però, al món de l'art de la mà del seu pare, Lluís Girona, i del seu oncle, Rafael Benet, de qui fou deixeble. Posteriorment assistí a classes de gravat amb Ramon de Capmany.

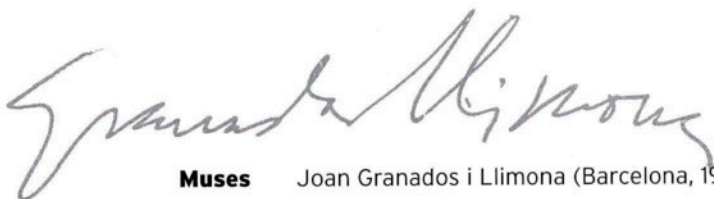
De caràcter observador, ha après i ha pres del seu entorn cultural, de les circumstàncies històriques, dels seus viatges i de les seves experiències quotidianes el que més l'ha interessada. La seva evolució artística parteix d'una base tradicional de clares arrels noucentistes, però el pas per París l'apropa a les solucions postimpressionistes, que després, de retorn a casa, li permeten d'elaborar una resposta plàstica singular. Tot i que coneix en tot moment les propostes que li són contemporànies, Maria Girona és una artista crítica que ha portat i porta a terme una obra compromesa no tan sols amb la realitat que l'envolta, sinó també amb uns plantejaments plàstics dels quals només ella és la responsable. La seva actuació artística ha mantingut sempre una coherència absoluta, allunyant-se de modes i esnobismes buits de contingut. Potser per això concedeix una gran importància al concepte de llibertat aplicat al món de la creació artística, o, més ben dit, a la independència que ha de fer valer l'artista per a expressar allò que vol com vol.

Les seves pintures tenen quelcom d'ingenuïtat. Unes formes simples però ben dibuixades, unes temàtiques que evoquen paisatges interiors o exteriors i que deixen traslluir una certa expectació, uns espais que semblen imaginats mostren la preocupació d'una artista que vol captar l'essència dels elements reflectits més enllà de l'aspecte i la imatge verídica (*La ciutat*, 1986). I aquesta voluntat expressiva és encara més evidenciada perquè usa una escala cromàtica de tonalitats suaus i matisades, de colors insinuats i quasi mai contrastats, que descobreixen una lluminositat que es revela gairebé màgica (*Terrassa i cortina*, 1998).

La seva vitalitat creativa l'ha portada a experimentar en tècniques i àmbits artístics diversos. Ha treballat el collage, la pintura mural i l'oli, ha realitzat il·lustracions per a llibres i cartells, i ha decorat ceràmica i teixits. També ha intervingut en el disseny de muntatges teatrals.

El 1946 exposa per primer cop a les Galeries Pictòria de Barcelona en una mostra expositiva del grup Els Vuit. L'any següent celebra la primera exposició individual també a Barcelona. Entre 1957 i 1960 participa en el Saló de Maig de Barcelona, ciutat on ha exposat d'una manera habitual. També ha fet exposicions en diverses poblacions de Catalunya, a Madrid, a Santander i a més ciutats de l'Estat espanyol. La seva obra ha anat a França, Itàlia i Mèxic. El 1970 va començar a impartir classes a l'escola Eina, en la qual també ha estat membre de la Comissió Pedagògica. El 1977 va rebre el Premi d'Arts Plàstiques de l'Ajuntament de Barcelona.

Muses

Joan Granados i Llimona (Barcelona, 1931)

Tinta xinesa sobre paper
91 x 61,5 cm
Data de creació: 2000
Data de donació: 2000

Dibuixant. Nét d'artistes, el músic Enric Granados i el pintor Joan Llimona, inicia el 1947 els estudis d'art a l'Escola de Belles Arts d'Olot. Més tard, a Barcelona, participa en les ensenyances de Núria Llimona, entre alguns altres mestres, i es gradua en arts aplicades a l'Escola de Llotja de Barcelona. Al llarg dels anys, la formació acadèmica és complementada per l'aprenentatge, que li aporta un caràcter de tipus reflexiu i observador.

Granados Llimona ha trobat en el dibuix una tècnica fidel i concisa d'expressió plàstica que s'ha fet pròpia i l'ha portat a assolir un grau alt d'expressivitat. Ha aconseguit d'extreure, gràcies a un domini perfecte de la tècnica, totes les possibilitats estètiques de l'art del traç. Els blancs, els negres i els grisos dels seus dibuixos a llapis, a bolígraf, a tinta xinesa, a l'aiguatinta o a la cera sobre tela i paper resulten a la vista tan expressius i vius com ho seria una composició amarada de color. El traçat vigorós i senzill, el tractament dels volums en contrast amb els espais en blanc i els contorns delimitats mostren una composició perfecta i equilibrada on tot el que hi ha d'haver és present, on no falta ni sobra res; simplement s'hi reflecteix allò que l'artista veu (*Els Hostalets d'en Bas*, 1992).

Bon excursionista, s'ha interessat sempre pels espais naturals i per la gent que els habita: pobles, camps, pagesos... Aquests han estat els elements que l'han inspirat: els paisatges i els homes. Els seus dibuixos descriuen la natura i les petites coses que la integren: pedres, fulles, branques..., evocant-ne tot el sentit; però també les persones anònimes i el que té cadascuna d'elles per a comunicar és tema recurrent en l'obra del dibuixant, i per aquest motiu s'ha endinsat en el món del retrat (*Vell de Beget*, 1993). Valent-se només del dibuix, ha aconseguit de treure a la llum l'expressió més íntima de la persona.

L'any 1959 presenta la primera exposició individual de dibuixos a Olot. El 1962 mostra la seva obra a l'Ateneu de Barcelona. El 1972 participa en l'Atelier Karl Holstein a Hamburg. Exposa amb regularitat en algunes comarques de Girona, a Barcelona, a València, a Màlaga i a Madrid. El 1984, les galeries Clarà i Vayreda d'Olot li dediquen una mostra antològica de la seva obra. Ha quedat finalista en el Premi Internacional de Dibuix Ynglada-Guillot. Ha obtingut el Primer Premi de Dibuix Museu Andorrà i diverses medalles en el Concurs Provincial de Girona unes quantes vegades. És membre fundador de l'Escola Municipal de Belles Arts de Sant Joan les Fonts, de la qual ha estat professor i director. Membre fundador de les fires del Dibuix de Figueres i Olot, forma part de la Comissió de la Fira del Dibuix d'Olot. També ha realitzat pintures murals i ha treballat en la il·lustració de cartells i llibres.

Sense títol

Josep Grau i Garriga (Sant Cugat del Vallès, 1929)

Tapís (seda, cotó i fibra)
108 cm x 180 cm
Data de creació: 1998
Data de donació: 2000

Pintor i tapisser. Estudià a les escoles d'Arts i Oficis Artístics i de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona i al Foment de les Arts Decoratives. Un treball tenaç i compromès el portà a ampliar coneixements: viatges, cursos i col·laboracions artístiques diverses ho feren possible.

Si en un primer moment l'artista fixa l'atenció en l'estètica impressionista i noucentista —l'informalisme i el *pop-art* prenen el relleu—, la seva voluntat és en tot moment cercar i trobar el recursos necessaris per a formar un procediment artístic propi. L'experimentació de diverses tècniques: pintura, escultura, gravat, vitrall, dibuix, tapís..., li ofereix una font inesgotable de noves possibilitats.

El tapís és on troba la màxima llibertat de composició. Més enllà de l'aspecte decoratiu, Grau-Garriga aconsegueix d'inventar una nova naturalesa artística en què l'element principal i essencial és la matèria tèxtil (*El retaule dels penjats*, 1976). La combinació de les textures, el ventall cromàtic —natural o aplicat— i la concepció d'un disseny compositiu que interrelacioni tots els elements obren aquesta nova via d'expressió conceptual. Tota l'obra pictòrica de l'artista comparteix una mateixa voluntat estètica i una mateixa pretensió comunicativa gràcies a una aguda utilització de la tècnica mixta i el collage (*De Girona*, 1988).

La croada constant a la recerca de l'expressió de sensacions i de la seva comunicació l'ha portat a realitzar entorns, en els quals l'objecte, la matèria i l'espai formen part d'un espectacle plàstic unitari. La intenció de l'artista en aquests muntatges és fer-hi participar l'espectador i els mateixos col·laboradors que han fet possible el muntatge; per tant, esdevé una obra de suggestió social. Cal tenir present, d'altra banda, que sovint la figura humana té un paper rellevant en la composició i, en conseqüència, en tot allò amb què l'home comparteix l'existència: la natura, la memòria personal i col·lectiva, la convivència, l'amor, la mort, la història de la vida... (*Personatge interioritzat*, 1994).

El 1953 presentà la primera exposició individual a Sant Cugat del Vallès. A finals dels cinquanta hi fundà l'Escola Catalana de Tapisseria, de la qual va ser director artístic. Anys més tard és professor a l'Escola de Disseny Tèxtil i de l'escola Eina. El 1968 té lloc la primera exposició individual a París. L'any següent va a Amèrica, on exposa als Estats Units. El 1970 porta a terme el primer entorn, activitat que ha continuat desenvolupant. L'any 1988 inaugura una exposició al Palau Robert de Barcelona. Cal destacar-ne les exposicions al Musée de la Chartreuse de Douai (1992) i al Centre d'Études Catalanes de París (1997). Paral·lelament a la seva activitat expositiva, duu a terme cursos i conferències sobre el tapís i l'entorn arreu del món.

Montserrat Gudiol

Composició

Tinta sobre paper
40,5 x 24 cm
Data de creació: 1991
Data de donació: 2000

Montserrat Gudiol i Corominas (Barcelona, 1933)

Pintora. Filla de Josep Gudiol i Ricart, va ser receptora de tot el suport familiar a l'hora d'emprendre el camí artístic. De formació autodidàctica, tot i que tutelada pel pare, s'inicià en el gènere retratístic. La capacitat per a captar la psicologia del personatge retratat es posa en evidència des de bon principi, encara que no sempre des d'una perspectiva realista. Un toc surrealista festeja les seves primeres composicions, toc que va impregnant la pintura realitzada dins la dècada dels cinquanta i va apareixent de tant en tant en l'obra posterior.

Els perfils estètics de Montserrat Gudiol han mantingut una continuïtat formal durant tota la trajectòria de l'artista. No pas per això la seva obra és repetitiva: l'evolució és lenta i meticulosa, no coneix precipitacions ni girs sobtats. La decisió de pintar sobre taula i sobre paper no impedeix que, al tombant dels anys seixanta, descobreixi noves possibilitats tècniques que enriqueixen la seva producció. Un tímid informalisme afectarà els fons dels seus quadres i aconseguirà de reforçar, d'una banda, el caràcter fantàstic d'algunes de les seves composicions i, de l'altra, la plasmació de l'actitud intimista del personatge en una atmosfera que a vegades es representa ben contrastada amb el fons o, ben al contrari, dissolta en un mateix ambient (*Parella*, 1964).

Els personatges habituals de Gudiol, més dones que homes, mantenen una actitud absent i silenciosa. Els envaeix una tristesa que, a vegades, ens transporta a l'univers blau de Picasso. La malenconia que transmeten les expressions s'han associat al temor que la mateixa pintora confessa tenir envers la vida i els seus canvis. És curiós d'observar la importància que dóna als rostres i a les mans per reforçar el caràcter dramàtic de la composició. Tanmateix, no sempre és així: hi ha pintures que es mostren esperançadores (*Noia de cara i dues figures al fons*, 1985). A més, cal parar atenció a l'aparença de les seves figures: a mesura que es va avançant en l'obra, els rostres esdevenen més individualitzats i més actuals en el temps i l'espai; en definitiva, més tangibles. A banda de la seva obra pictòrica, cal apuntar la destria pràctica que demostra en l'execució de dibuixos, litografies i gravats.

Si hem de definir l'obra global de Montserrat Gudiol, l'hauem d'avaluar des d'un vessant doble: el que s'apropa a la realitat i el que sorgeix de la fantasia. Hi ha un element en comú: la figura humana, reflectida sobre el quadre segons la conveniència anímica i estètica de l'artista.

Un resum de la trajectòria professional de l'artista comença per la primera exposició d'obra pròpia, l'any 1950, a Ripoll. Tres anys després, la seva obra va als Estats Units, país on exposa regularment durant els anys seixanta. L'any 1960 obté el Primer Premi de l'Exposició Internacional de Dibuix de la Fundació Ynglada-Guillot. Les exposicions arriben a Sud-àfrica i al Japó. Paral·lelament, la seva obra es pot veure en diverses galeries de Barcelona, París i Moscou. És la primera dona que ingressa a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi (1981).

Trobar

Josep Guinovart i Bertran (Barcelona, 1927)

Oli sobre tela
100 x 100 cm

Data de creació: 1998
Data de lliurament: 1999

**Institut d'Estudis Catalans
1997-1998**

Acrílic i carbonet
sobre paper
30 x 70 cm

Data de creació: 1998
Data de donació: 1998
Obra reproduïda al colofó

Pintor. A redós del negoci familiar de pintura, comença l'activitat creativa a finals dels anys quaranta. Format a l'Escola de Mestres Pintors i a l'Escola d'Arts i Oficis Artístics de Barcelona, entra de ple en l'ambient de renovació i d'avantguarda de la mà de Dau al Set. Un viatge a Madrid i un altre a París seran vitals per a la seva formació estètica.

Interessat en el món rural, les primeres obres tracten de temes populars (*Pagesos*, 1952) i es destaquen per una resolució acurada del dibuix i uns colors vibrants que s'acosten a l'expressionisme. Aviat la seva pintura assumeix un paper més compromès amb els aspectes polítics i socials de la controvertida dècada dels seixanta. En una segona etapa, Guinovart es decideix pel llenguatge informalista, en què els materials adquirixen un protagonisme, a més de formal, conceptual (*Les quatre fases*, 1975). Un esperit investigador el porta a explorar d'una manera contínua tota mena de tècniques i de materials poc habituals (fustes cremades, blat, roba de sac...) que vehicula a través d'un llenguatge abstracte que manté punts de contacte amb la realitat (*Llum d'oli*, 1987-1988). Teles, murals, escultures, gravats, decorats de teatre, tapissos, il·lustracions, composicions no convencionals esdevenen receptors d'una creativitat tècnica sense límits.

Vinculat de nou a la vila d'Agramunt, on de petit havia viscut els anys de la guerra i la postguerra, el 1993 inaugura l'Espai Guinovart, destinat a l'art contemporani. Hi vol homenatjar els records i les experiències viscudes durant la infantesa i que, segons el mateix artista, han estat ben presents en el seu procés creatiu. De fet, és fàcil d'identificar a les seves composicions l'empremta d'aquest passat mitjançant les tonalitats terroses que ofereixen els colors dels camps de secà (*La nit del camp*, 1986). La plàstica de Guinovart no perd mai el contacte amb la terra i de tot allò que en prové; ben al contrari, és una constant en la inspiració plàstica de l'artista.

Prop de tres-centes exposicions individuals avalen la carrera de Guinovart. La primera s'esdevé a la Galeria Syra de Barcelona l'any 1948. Participà en diverses edicions del Saló d'Octubre i en les biennals de São Paulo, Alexandria i Venècia. Durant els anys seixanta porta la seva obra a tot l'Estat espanyol, Itàlia i l'Argentina. L'any 1976 exposa a Chicago. L'any 1982 rep el Premi Nacional d'Arts Plàstiques. Habitualment, exhibeix la seva obra en galeries, però també la podem trobar en institucions de la talla de la Fundació Miró de l'any 1979, amb la interessant «Matèria-suport-estructura», la Biblioteca Nacional (1980) o el Museo Español de Arte Contemporáneo de Madrid (1984), el Museo de San Telmo de Sant Sebastià (1992) o el projecte «Guinovart, variacions, volum, matèria», presentat al Palau de la Virreina de Barcelona l'any 1997.

Institut
d'Estudis
Catalans

Guinovart 98

Gerro negre 2

Acrílic i guaix sobre paper
104 x 74 cm
Data de creació: 1987
Data de donació: 2000

Joan Hernández i Pijuan (Barcelona, 1931)

Pintor. Alumne de l'Escola d'Arts i Oficis Artístics i de l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona, se'n va a París, on estudia gravat i litografia a l'École des Beaux-Arts. Membre fundador del Grup Sílex, pren part activa en la creació de l'anomenada *escuela de Barcelona*. Les primeres obres s'apropen a l'expressionisme i aborden temes de ressonància social.

El seu llenguatge camina cap a la racionalització de l'espai a través de les formes pures i el buit. Fa una recreació pròpia del gènere de la natura morta treballant amb petites formes que es mostren contingudes dins d'un perímetre delimitat: el quadre. A partir d'aquest moment, parlar de l'obra d'Hernández-Pijuan és parlar de l'espai i de la seva composició plàstica amb l'observació i la recreació prèvies de l'artista. També és parlar de paisatge, gènere que li desvetlla un gran interès per les possibilitats que dona a l'hora de tractar de l'estudi de l'espai. Cal tenir present que el seu camp d'acció no es limita a la pintura, ja que la seva producció de litografies és especialment rellevant (*Las celdas*, 1966).

En una primera etapa, els seus paisatges tenen un sentit absolut a partir de l'aplicació d'una limitadíssima gamma cromàtica que cobreix la totalitat de la tela i d'una composició d'impecable equilibri geomètric que vetlla per la perspectiva de la composició (*Perspectiva de color per a set espais verds*, 1977). Les tècniques utilitzades (oli, aquarel·la, llapis) resten al servei dels seus objectius: materialitzar mitjançant els colors les sensacions pròpies; a partir d'aquí el seu llenguatge esdevé metafòric. Més endavant, els seus àmbits perden el sentit matemàtic i delimitador per guanyar més llibertat d'acció. La inclusió d'elements figuratius, si bé simplificats, fa que s'acosti a una realitat més recognoscible i l'artista mostra més obertament les emocions. La seva última producció presenta una desformalització de figures geomètriques sobre una gamma molt concreta de colors i continua trobant la font d'inspiració en els paisatges més propers (*Terres blanques*, 1996). És una pintura dinàmica, en què el ritme pren més llibertat.

El 1955 celebra la primera exposició individual a Mataró. Durant els anys seixanta la seva rellevant activitat gràfica és reconeguda amb diverses exposicions. Durant els anys setanta se succeeixen les exposicions individuals i col·lectives per Catalunya, l'Estat espanyol i Europa. Novament, l'any 1979, la seva obra gràfica és reconeguda per l'exposició que es presenta a Ginebra. És catedràtic de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona des de 1981, de la qual ha estat degà en moments difícils. Aquest mateix any rep el Premio Nacional de Artes Plásticas. Celebra mostres als Estats Units i al Japó. El 1990 participa en l'execució de les pintures murals del Palau Sant Jordi. L'any 1993 es presenta l'exposició «Espais de silenci, 1972-1992» al Centro de Arte Reina Sofía de Madrid i, recentment, l'exposició «Sentiment de paisatge, 1972-1998» ha visitat algunes capitals europees. És membre de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando de Madrid.

Conxa Ibáñez

Olivos

Oli sobre tela
97 x 130 cm
Data de creació: 1986
Data de donació: 2000

Concepció Ibáñez i Escobar (Canet de Mar, 1929)

Pintora i gravadora. Va estudiar a l'Escola de Llotja i a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona. La cerca imparable per a reflectir plàsticament la sensibilitat que amaga la natura ha estat la base creativa d'aquesta artista.

Es tracta d'una pintura que convida a la tranquil·litat i a la reflexió: aquestes són les sensacions que suggereixen els paisatges de Conxa Ibáñez. La seva mirada atenta observa i fa observar, mitjançant una personal recreació plàstica, la realitat sintètica però sensible dels paisatges que veu, dels paisatges que mira i admira amb ulls d'artista. Són visions serenes i silencioses en què no hi ha convidada cap presència humana —només intuïda en l'acció de la seva mà sobre la terra— que destorbi l'essència de l'espai obert. Es tracta d'una representació de línies simples, sense ornaments, on l'abstracció a la qual estan sotmeses les formes no afecta el contingut expressiu que contenen.

Totes les escenes tenen alguna cosa a dir i de totes l'artista n'extreu allò que les diferencia de les altres, i així ho mostra quant a les terres de Catalunya, de Castella, de les Illes, de Galícia... De cadascuna n'ha copsat el caràcter i l'ha reprès sobre la tela amb els tons cromàtics que en defineixen el perfil: el verd del nord de la península, el groc del centre o el marró de l'Àfrica (*Paisatge de Castella*, 1984).

La pulcritud de concepte i forma que es trasllueix de les seves imatges posa de manifest l'atenció perseverant en el disseny compositiu i l'ús del color; i és que s'hi endevina una metodologia de treball pausada, a la manera artesanal, que probablement respon a la preocupació de manifestar els sentiments amb la màxima autenticitat possible. Potser per això els seus espais són tan delimitats: per a explicar millor unes impressions, una història inventada. Els murs que separen els camps, la ciutat entre les muntanyes, els camins, els solcs de les terres llaurades, els arbres... no fan sinó narrar les sensacions que aquell racó de món suggereix a l'artista (*Marroc*, 1994).

Els seus gravats també mostren la mateixa cura compositiva, a més d'un treball subtil a l'hora d'aconseguir una justa gradació de tonalitats grises d'acord amb les formes i l'estructura plàstica concebudes per l'artista.

La primera exposició individual es presenta l'any 1960 a la Sala Jaimes de Barcelona. Més de cent exposicions avalen una trajectòria pública de vàlua reconeguda. Ha exposat amb regularitat a Barcelona i en algunes poblacions de Catalunya i de l'Estat espanyol. A escala internacional, la seva obra ha anat a Viena i a Nova York. Ha realitzat diverses carpetes de gravats per a il·lustrar textos literaris, com *Cada illa, un instant* de Baltasar Porcel (1979), i de serigrafies, com *Dona i Mediterrània* (1993) amb el grup Som Set. La seva obra ha estat distingida amb diversos premis.

La Mongia
Oli sobre tela
90 x 71 cm
Data de creació: 1977
Data de donació: 2000

Miquel Salvadó i Jassans (Alforja, 1937)

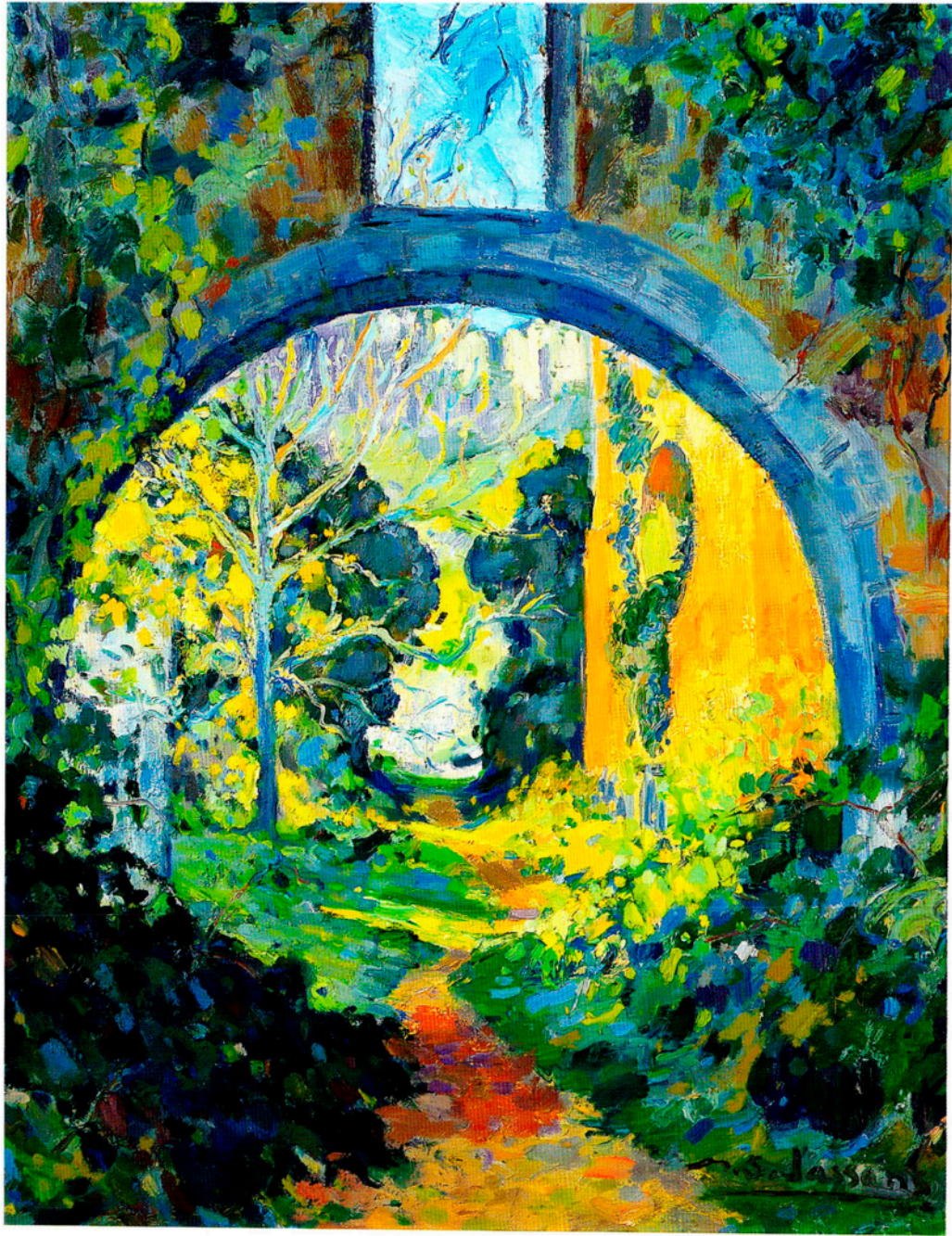
Pintor. Nascut en una època de privacions, troba en el dibuix una manera de crear-se mons il·lusoris que l'allunyen dels problemes del moment. Durant l'adolescència aprèn l'ofici de pintor, feina que li permetrà de conèixer les tècniques i els colors. S'interessa per la història de l'art i n'estudia les etapes, i sent una admiració especial per l'impressionisme.

Després d'uns primers passos en els quals s'exercita en la pintura mural i prova la pintura de cavallet, Jassans descobreix una innata i latent predisposició per la creació plàstica. En un moment d'eufòria personal, a mitjan anys seixanta, decideix de ser pintor artístic. El contacte que estableix durant aquesta època amb personatges del món cultural català li desperta un plec d'inquietuds intel·lectuals que no l'abandonen i que es concreten en projectes ben diversos que van de les experiències teatrals i musicals a les llicenciatures d'arqueologia i de belles arts.

La seva obra és vigorosa, i aquest fet es reflecteix especialment en la taca de color que Jassans aplica, en una primera etapa, amb l'espàtula. Amb la utilització de materials com l'acrílic i l'esfalt aconsegueix un efecte molt viu de les gammes cromàtiques (*Siurana aspra i altiva*, 1965). D'altra banda, una harmònica estructura compositiva que té la seva base en la distribució dels colors demostra una gran habilitat tècnica. En l'inici dels setanta, continua amarant-se de la inspiració que li ofereix l'entorn paisatgístic, tema principal de la seva producció. La seva obra presenta una vegada més la visió de camps, terres i turons. La intenció no és mostrar una vessant idíl·lica, sinó que el seu propòsit és extreure'n tota l'expressivitat que sigui possible gràcies al joc de colors i a la pinzellada valenta. De fet, es tracta d'una interpretació de la realitat afectada, en ocasions, de reminiscències fauvistes (*Arbres vermells*, 1976). Progressivament, els paisatges mostren espais més concrets, on sembla que el pintor s'interessa més pel detall (*Petita composició*, 1991).

També cal destacar el tractament pictòric dels seus espais interiors que permet d'entrar en unes atmosferes íntimes i privades. D'altra banda, els seus retrats responen a una magnífica captació de l'actitud, quasi del pensament, de les persones retratades.

Amb convicció ferma decideix de fer la seva primera exposició l'any 1964 a la sala d'exposicions del Centre de Lectura de Reus. L'any següent Barcelona acull la segona exposició de l'artista. L'exposició a la Sala Vayreda de Barcelona el 1974 mostra la consolidació de la seva trajectòria. Els esdeveniments expositius individuals i col·lectius per les comarques tarragonines i alguns altres indrets de Catalunya seran constants a partir d'aquest moment. L'any 1982 exposa a Marsella: és el primer pas cap a Europa. Poc després exposa a Alemanya en diverses ocasions. Paral·lelament inicia l'activitat pedagògica en el camp de l'art.

El mirallet 2

Oli i acrílic sobre tela
143,5 x 112 cm
Data de creació: 1998
Data de donació: 2000

Teresa Llàcer i Pellicer (Mont-roig del Camp, 1933)

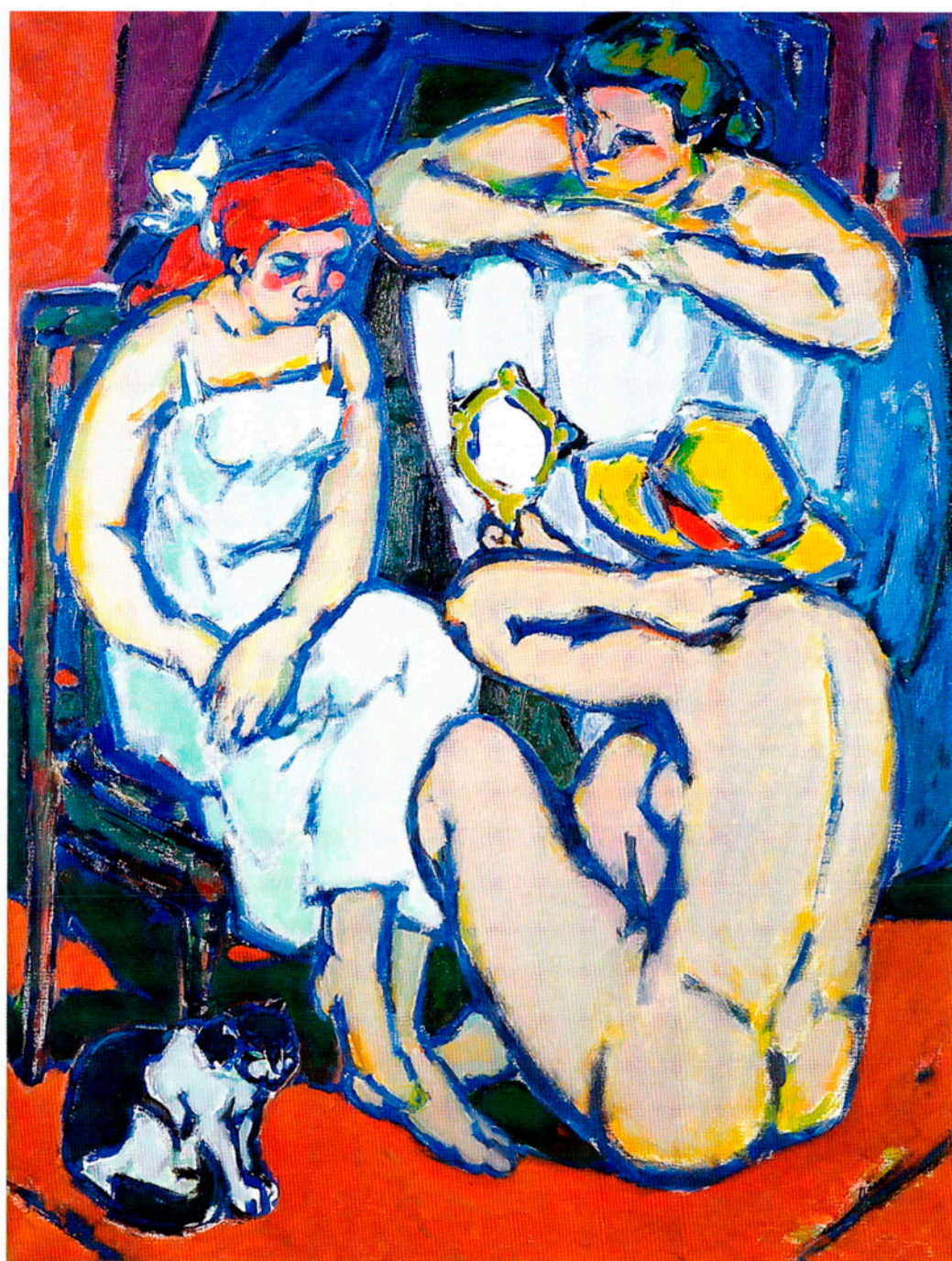
Pintora. Estudià dibuix a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi i posteriorment a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona. El seu aprenentatge amb el pintor Ramon Sanvisens ha estat decisiu per al desenvolupament del seu llenguatge plàstic.

Entrar en contacte amb el món pictòric de Teresa Llàcer és introduir-se de sobte en una atmosfera estètica que genera una descàrrega de sensacions visuals. Colors exaltats n'assalten les figures i els espais sense oblidar-ne cap fragment ni contorn; això contribueix, d'altra banda, a la creació de les formes i les atmosferes lumíniques que comprenen tot l'espai compositiu. No hi ha un estudi premeditat de la gamma de tonalitats que participen en la composició cromàtica; l'observació i la suggestió que experimenta la mateixa pintora en visualitzar els paisatges interiors o exteriors susceptibles d'interpretar determinen la resolució expressiva de l'obra final (*Dia revolt*, 1988).

Es podria parlar d'impressionisme, d'expressionisme i de fauvisme en la pintura de Llàcer; emperò, si bé en fa memòria, no és més que un record passatger. Més enllà d'apreciacions plàstiques ja conegudes —de les quals Llàcer ha extret tan sols alguns ingredients—, la seva obra és de factura pròpia, com també ho és la finalitat plàstica i expressiva que cerca: la fusió de l'argument i de la composició mitjançant el color en un únic pla expressiu. D'aquesta manera l'espectador és colpit per una primera impressió efectista que el portarà, en una segona lectura, a prendre consciència de la realitat concreta que l'artista vol mostrar. Es tracta d'una pintura capaç de comunicar tant la intimitat que envolta el personatge nu com la immensitat del paisatge llunyà i inabastable, com la imatge pausada que planteja el bodegó de fruites. Tots tres ambients són copsats des de la percepció directa de l'artista i són plasmats a la tela amb una eloqüència absoluta.

Un pinzell enèrgic i viu escampa directament sobre la tela la pintura a l'oli que ocupa els diversos formats en què treballa l'artista. Cal tenir present, també, la tasca important que ha dut a terme en matèria d'obra gràfica. Els seus dibuixos amb grafit i amb mina de plom i els linòleums en són un bon exemple.

La seva primera exposició d'olis s'esdevé a Bolonya, ciutat on ha exposat diverses vegades. Des d'aleshores ha exposat reiteradament a Barcelona i a nombroses poblacions de Catalunya. També ho ha fet a Madrid, Santander i Palma de Mallorca. El 1972 guanya el Primer Premi de la Fundació Guasch-Coranty. La seva obra ha anat a Anglaterra i Holanda. Ha combinat la carrera artística amb la pedagògica exercint de professora de dibuix a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi i, després, a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona i a l'Acadèmia Portal de l'Àngel, de la qual va ser directora.

Els fantasmes de Zurbarán

Collage i tècnica mixta
sobre fusta
100 x 140 cm
Data de creació: 1992
Data de donació: 2000

Antoni Llena i Font (Barcelona, 1942)

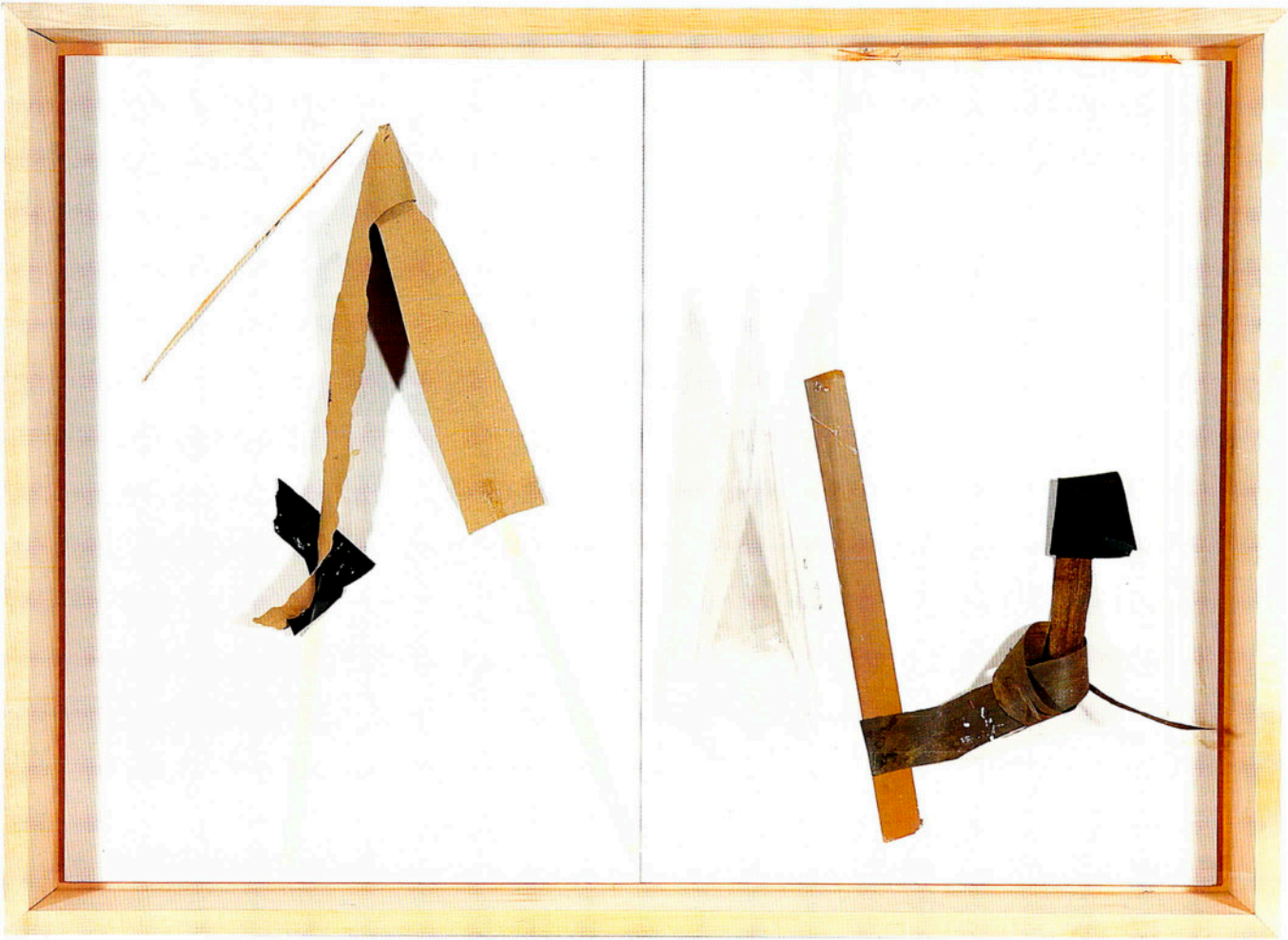
Artista plàstic. Monjo caputxí durant els anys de joventut, té l'oportunitat de conèixer l'obra d'uns altres artistes del moment gràcies a la relació amb Alexandre Cirici i Antoni Tàpies. La seva primera inclinació artística, a mitjan anys seixanta, es bolca cap a un treball pictòric amb ressonàncies del *pop-art*.

Posteriorment s'apropa a l'estètica de l'art pobre i la seva manera particular d'entendre aquesta filosofia el porta a experimentar amb formes senzilles i materials obsolets que donen com a fruit composicions de caràcter efímer. Pintures a base de pólvores de talc acolorides, «monuments de paper» —com ell els anomena—, catifes d'escuma, bombolles amb dissolvent, retalls de paper sobreposats, ombres projectades... mostren una creativitat fugissera que considera que l'obra ha de reflectir el canvi i l'evolució que sofreix tot allò que ens envolta.

A principi dels anys vuitanta retorna a la tasca després de deu anys d'absència artística i reprèn els treballs amb paper, del qual extreu totes les possibilitats plàstiques possibles. El retalla, l'acoloreix i el recompon mantenint el sentit de canvi imminent: el color pot ser alterat i la forma pot perdre l'estructura original en qualsevol moment (*Verd, groc i carbassa*, 1983). L'obra de Llena és considerada fràgil i temporal, però aquesta precarietat, més que obeir als postulats de l'estètica pobre, respon —en paraules del mateix artista—, «a una manera més plàstica i abstracta de manifestar la realitat del món».

Un factor important en la seva obra plàstica és el contrast de textures que aporta la varietat matèrica utilitzada i, a vegades, la que aconsegueix de la seva combinació. En la concepció de les obres, Llena té molt presents els volums i les formes: les transparències, la varietat de papers, robes, plàstics... sobre fons blanc, la presència de colors diversos i en contrast, les taques o les pinzellades escapadisses conformen un espai plàstic conjunt (*Epifania 29*, 1990). La invenció final és més propera a la manifestació d'una actitud immediata que no pas a una estudiada composició formal. Les petites construccions (*Sofisme A*, 1991) i les escultures públiques (*David i Goliat*, 1992) respiren les mateixes conviccions.

Descobreix la seva obra al Saló de Maig de l'any 1965 i tres anys després presenta la primera exposició individual a la Petite Galerie de Lleida. Des d'aleshores ha viatjat per Catalunya, l'Estat espanyol, Europa i els Estats Units. Ha participat en mostres col·lectives com «L'avantguarda de l'escultura catalana» a Barcelona (1989), «Ver Miró. La irradiación de Miró en el arte español» (1993) i «Essències» (1997). Imparteix classes a l'escola Eina i a la Universitat de Girona. És crític d'art, tasca que li va fer merèixer el Premi Espais a la Crítica d'Art l'any 1997 pels articles publicats al diari *Avui*. Ha editat el llibre *La gana de l'artista*. L'any 2001 ha presentat l'exposició «Velletque videre» a la Galeria Toni Tàpies de Barcelona.

MARISCAL

Los animales del estudio

Serigrafia de sis tintes
sobre paper
70 x 50 cm

Data de creació: 1999
Data de donació: 2000

Francisco Javier Errando Mariscal (València, 1950)

Dissenyador i artista plàstic. Instal·lat a Barcelona des del 1971, estudia a les escoles Elisava i Eina. Inicia el recorregut artístic com a dibuixant de revistes i còmics i compartint feina a vegades amb alguns il·lustradors del moment. Els seus personatges configuren un univers personal que no para d'enriquir constantment amb nous elements gràfics.

Amb la presentació del muntatge «Gran Hotel» el 1977, en què l'escenari expositiu de la galeria Mec-Mec havia de mostrar al públic la recreació de tota mena d'objectes, Mariscal descobreix a l'espectador les múltiples possibilitats creatives que ofereix el món del disseny. A partir d'ara són diversos els interessos que reclamen la inquieta imaginació de l'artista, dels quals escull tot allò que és susceptible de ser dissenyat o redissenyat. D'aquest afany continu en sortiran les seves originals aportacions a l'arquitectura i a l'interiorisme (*Dúplex*, 1980).

L'originalitat dels dissenys de Mariscal l'ha fet mereixedor de l'unànim reconeixement artístic de la seva obra. El 1982 participa en les activitats del grup Memphis a Milà i s'esdevé tota una revelació a escala internacional. Viatger constant, no deixa de treballar allà on és i nodreix amb les seves experiències —tant intel·lectuals com populars— la imaginació desbordant amb què basteix les noves creacions. El geni creatiu l'ha portat a dissenyar cartells, mobles, estampats, escenografies, ceràmiques, escultures... (*Tron*, 1986).

La comunicació és un aspecte vital per a Mariscal, i per això el seu llenguatge visual es configura amb imatges planeres i plenes de fantasia, dinamisme i color. Aquests ingredients permeten que el missatge transcendeixi a tots els nivells de lectura (*Som tres per sopar*, 1990).

Els materials que utilitza Mariscal per a fer els seus treballs són tan nombrosos com els seus dissenys. Pot pintar amb ceres i amb pintura plàstica, o aplicar una tècnica mixta. Pel que fa al dibuix, ha fet servir el carbonet, el llapis de colors i la ploma. En els mobles i els objectes ha combinat la fusta, el ferro, la goma, el vidre i una sens fi més de matèries. En arts gràfiques ha emprat la serigrafia, la flexografia i la impressió d'òfset. Ha fet gravats amb punta seca i monotips pintats sobre metacrilats. La multiplicitat de recursos mostra un cop més la inabastable creativitat de l'artista.

El 1972 publica el seu primer personatge: el Señor del Caballito. També en aquesta època crea els Garriris, personatges de còmic que l'artista sempre ha considerat d'una manera especial. El 1982 fa la primera exposició de pintures i el 1986 presenta la d'escultures. Es consagra públicament de la mà de Cobi, el gos que dona imatge dels Jocs Olímpics de Barcelona de 1992. Després crea Petra i Twipsy. Ha presentat a València i Barcelona la mostra «100 anys de Mariscal» (1988-1990). El 1994 exposa a París i Milà. L'any 1999 assumeix la idea, el guió i la direcció de l'espectacle *Colors* i dins d'aquest mateix any rep el Premio Nacional de Diseño.

39/100
 Per a l'Institut d'Estudis
 Catalans i al seu president Marnel Costellet
 Maig 2000

Branca

Acrílic sobre tela
129,5 x 162 cm
Data de creació: 2000
Data de donació: 2000

Carme Miquel i Torrents (Barcelona, 1956)

Pintora. Es formà a la Facultat de Belles Arts de Sant Jordi de la Universitat de Barcelona. Un plantejament plàstic argumentat i de gran solidesa teòrica i pràctica acrediten la personal proposta pictòrica d'aquesta artista.

En observar la pintura de Carme Miquel, la primera cosa que sorprèn és l'absoluta sensació de frescor que desprèn. És una pintura plena de color, de tonalitats vitals que, complementades per la presència d'un joc deliberat de transparències, aconsegueix de donar una aparença fantàstica a les figures que conformen la composició. La seva organització compositiva respon més a una escenografia inventada que no pas una còpia de la realitat. L'artista fa possible aquest efecte gràcies a l'execució d'unes pinzellades lleus i esbossades que imprimeix en una tela que recolza directament a terra. D'aquesta manera, la incidència pictòrica sobre el suport es fa més lliure i volàtil i perd la intenció del cop de pinzell executat en posició horitzontal. D'altra banda, l'aplicació d'una pintura feta a mida —acrílics elaborats per la mateixa artista— assoleix de fer ressaltar aquesta atmosfera que s'ofereix del tot desdibuixada alhora que plena d'harmonia (*Setembre, 1993*).

Els elements de la natura són els protagonistes essencials de l'obra de la pintora. Les flors, les fruites i les fulles són algunes de les figures que configuren aquest univers natural. De fet, l'artista recupera formes físiques efímeres que, reinterpretades a partir d'una sensibilitat personal, intenta de mostrar amb tota la bellesa estètica que contenen, la qual prova de retenir en aquesta voluntat de reivindicar-la i de potenciar-la. En aquest sentit es pot endevinar l'actitud vitalista amb què Miquel s'enfronta a la vida, extraient el caràcter estètic dels elements que existeixen en el seu entorn i dotant-los d'immortalitat. El procediment creatiu aplicat és senzill: l'artista parteix d'un referent puntual del seu entorn, que més tard és evocat pel seu record i plasmat sobre la tela amb tot el sentiment que li han provocat el color, la forma i el context (*Lliri, 1998*).

La pintura acrílica, l'aquarel·la i l'oli permeten a l'artista de donar el color a les seves composicions. Grocs intensos, vermells, blancs o verds es combinen i s'interseccionen vestint uns apunts formals suggerits pel dibuix i atorgant vida plàstica al bocí d'imaginació, potser de somni, que vol plasmar.

L'any 1983 participa en el Saló de Tardor del Tinell a Barcelona i el 1988 exposa individualment a València. Ha fet exposicions en diverses poblacions de Catalunya i de l'Estat espanyol. La seva obra ha estat mostrada també a França, Àustria, Grècia i els Estats Units. Combina la trajectòria creativa amb l'activitat pedagògica. Forma part del Claustre de professors de l'Escola de Llotja i és professora del seminari Painting in Barcelona a la School of Visual Arts de Nova York des de 1991.

**Plaça de Gràcia
des d'un interior de cafè**

Pastel gras sobre paper
34 x 48,5 cm

Data de creació: 1977
Data de donació: 2000

Ignasi Mundó i Marcet (Barcelona, 1918)

Pintor. Format a l'Escola de Belles Arts de Barcelona, fou deixeble de Joaquim Mir, Manolo Hugué i Marià Pidelaserra. Una beca a París concedida per l'Institut Francès i la presa de contacte, gràcies als seus viatges, amb els museus d'Europa fomentaren l'evolució d'un estil propi i independent.

Una empremta postimpressionista es fa evident en la seva primera obra, en què la distribució de la taca i de la pinzellada lliure no deixa de banda una preocupació evident pel detall. L'aspecte formal és reforçat per una disposició ordenada de la coloració i transporta la memòria a la impressió estètica de les fonts del cubisme (*Núria i Montserrat*, 1959). Més endavant deixa pas a una recreació d'estètica més expressionista.

La pintura de Mundó es destaca per una sòlida composició en la qual els efectes lumínics prenen una gran rellevància i són producte directe d'un estudi preliminar fet a consciència. El tractament de l'escala cromàtica consolida una pintura plena de dinamisme i de deseiximent, de vida i d'exaltació, en una resolució final d'harmonia equilibrada (*Carnisseria*, 1978).

Els seus temes són extrets d'allò que veu, del seu entorn, sigui quin sigui, i els reflecteix tal com els sent en una interpretació lliure i directa. Són habituals els paisatges campestres i urbans, les imatges d'interiors, els bodegons i els retrats, que ofereixen sempre a l'espectador el punt de frescor que proporciona la percepció del natural (*Rambles*, 1985).

El dibuix és també una pràctica molt preuada per Mundó. Els mateixos temes, la mateixa estructura compositiva i la mateixa importància que atorga al color en les seves composicions a l'oli es reflecteixen sobre el paper de la mà del pastel i del llapis aquarel·lat (*El nen i l'ocell*, 1993).

L'any 1944 presenta la primera exposició individual a la Sala Vinçon de Barcelona. El 1948 exposa a París. El 1951 guanya el Premi Ciutat de Barcelona i dos anys més tard exposa a Roma. Des de 1953 exposa a la Sala Vayreda i també, amb freqüència, a la Sala Parés, en què forma part del grup d'habituals, i a la Galeria Cisne de Madrid. El 1958 l'Estat francès li atorga la Medalla Cézanne i el 1959 rep de la Diputació de Barcelona la Medalla de Sant Jordi. El 1964 obre una acadèmia particular on ofereix classes. El 1966 guanya el Premi Sant Jordi de Pintura. Entre els anys setanta i els vuitanta participa en unes quantes exposicions col·lectives dels Estats Units, Amèrica del Sud i el Japó. El 1980 fou nomenat membre associat de la Société Nationale des Beaux Arts de París.

**Com un somriure
(sèrie de tres quadres)**

Tinta i pigments sobre paper
103 x 73 cm (cada quadre)

Data de creació: 1999

Data de donació: 2000

Joan Paton Ruiz (Jaén, 1950)

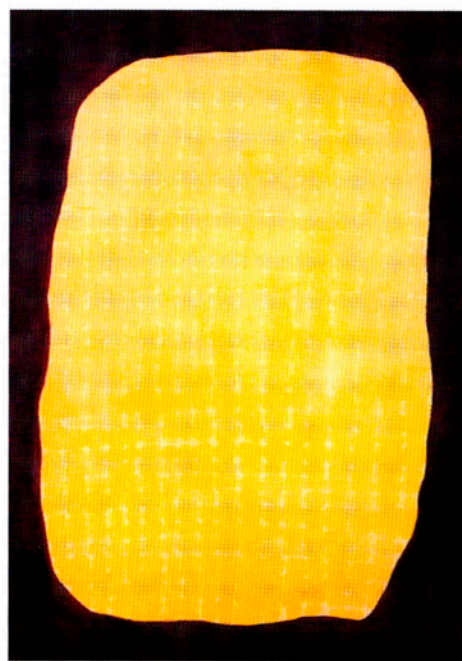
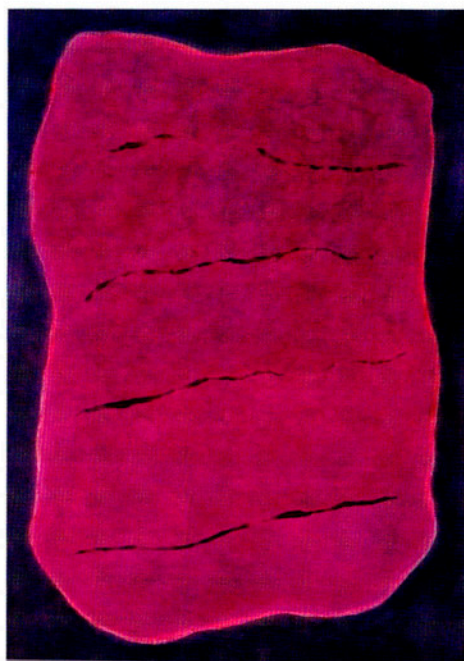
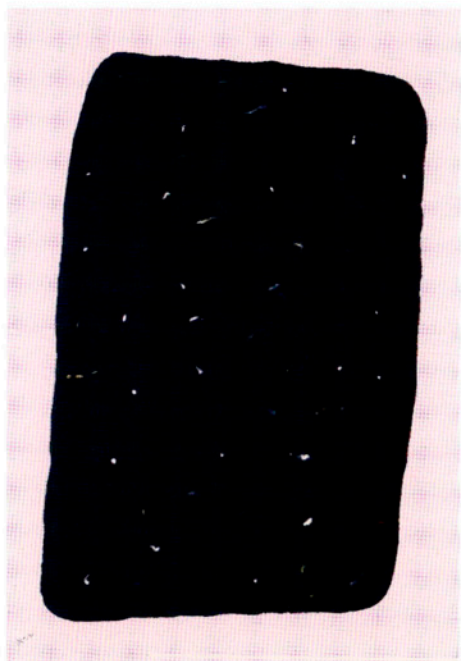
Artista plàstic. Un entorn familiar favorable —el seu pare era escultor— estimula l'artista a estudiar belles arts a Jaén i, més tard, a Tortosa i Tarragona. En aquest entorn, participa en les discussions que susciten l'art contemporani i la necessitat de defensar la llibertat d'expressió de l'artista actual. A principis dels anys vuitanta inicia la trajectòria pública.

El mode expressiu de l'art de Paton es manté dins l'essència de l'abstracció —malgrat que no renuncia del tot a la figuració— i proposa un plantejament estètic en què la resposta plàstica és producte d'una innovació contínua. Un primer terreny d'investigació és l'aportat per la matèria —l'artista integra en els seus espais elements naturals com pedres i metalls i, més tard, assaja una tècnica mixta amb materials aliens com són les cordes, els reixats o les rajoles. La composició espai-forma, el tractament del color i el suport —paper, PVC...— són també objecte d'un estudi acurat (*Transmigració*, 1989).

Paton planteja un missatge propi a les seves pintures, missatge que ha pres de l'entorn immediat amb el qual conviu. Heus ací la seva preocupació pels espais més propers: Tarragona, la Mediterrània... L'artista mostra el seu interès a captar les sensacions que li desvetllen aquests espais propers, matisats, però, per una interpretació subjectiva. No el preocupa que l'espectador no l'interpreti de la mateixa manera; n'hi ha prou amb la impressió que li causi (*Somni fugaç*, 1993).

La seva composició és ordenada, senzilla, i respira tranquil·litat. Després d'una etapa de caràcter figuratiu, les últimes produccions revelen un cop més l'afany d'experimentació a través de la recreació de grans superfícies fosques on la forma, l'espai i el color alimenten un llenguatge de tipus conceptual (*Glaçada fosca*, 1996). La recerca constant de Paton l'ha portat a endinsar-se en unes altres branques artístiques: escultura, disseny de mobiliari, cartells i joies recullen, a més a més de la pintura, el seu impuls creatiu.

La seva primera exposició s'esdevé el 1981 a la Galeria d'Art de la Caixa de Tarragona. Ha participat en diverses ocasions en el Saló de Primavera de Pintura i Escultura de Tortosa. Entre els anys 1986 i 1989 presenta les exposicions «Color-calor» i «Sobre paper» en algunes poblacions del Tarragonès i del Montsià. El 1991 inaugura l'exposició «Transgressions» a l'antic Ajuntament de Tarragona. El 1994 el Museu d'Art Modern de Tarragona acull la mostra «Absències». L'any 2000 presenta l'exposició «Música» a l'Ajuntament de Salou i el 2001 mostra una selecció de les seves últimes obres a la Sala Municipal d'Exposicions «El Castillo» a Requena. Ha exposat a Barcelona, Lleida, Palma de Mallorca, País Valencià, Andorra i Itàlia.

**Dibuix de la corba
de nivell 2340
al Pallars Sobirà**

Grafit sobre el sostre de la
Sala Pere Coromines
Data de creació: 2001
Data de donació: 2001

Pere Jaume Borrell i Guinart (Sant Pol de Mar, 1957)

Artista plàstic. Autodidacte de formació, la seva obra plàstica sorprèn per la renovació constant dels recursos expressius.

Apropar-se a la personalitat artística de Perejaume significa descobrir un ventall de noves fórmules associades a l'art conceptual. La capacitat expressiva d'aquest artista es destaca per la varietat de propostes que concep i que dona a conèixer mitjançant la pintura, l'escultura, la fotografia, el cinema, el teatre i el poema visual, servits tots sols o reunits en actuacions, accions i instal·lacions. Els suports, les matèries i els objectes que intervenen en la seva proposta plàstica són emprats per l'artista amb una llibertat absoluta, fet que dota l'obra d'un valor *per se* i en desvetlla l'essència expressiva màxima sense necessitat de recórrer a la imitació.

Una perspectiva solitària, sorgida de referents surrealistes —en concepte— i informalistes —en forma—, i avalada per l'avantguardisme literari de Brossa, ha portat Perejaume a crear i recrear un espai expressiu propi en què paraula i objecte comparteixen una mateixa intenció expressiva. L'artista ha portat a terme una revisió personal del món artístic i literari passat i present, negant els gèneres i els formats tradicionals i proposant una relectura de l'estètica a partir de la revisió dels paràmetres establerts en matèria artística. En aquest sentit, els seus escrits teòrics permeten d'endinsar-se en aquesta filosofia de conversió perceptiva.

L'obra de Perejaume esdevé educativa en la mesura que es presta a la participació; i, per aconseguir-ho, parteix del mateix espectacle de la natura, un espai obert que, a l'abast de tothom, considera en si mateix art. El paisatge és, doncs, un tema recurrent, un punt de sortida a partir del qual pot eixamplar les expectatives del que mira i del que crea (*Paisatges sotmesos a un far*, 1987). El seu és un llenguatge que es val de metàfores visuals i jocs de paraules, aspectes que aporten el caràcter simbòlic que caracteritza la seva producció. La manipulació de mots, d'imatges i de materials a conveniència mostra la voluntat lúdica de l'artista, que, amb aquest plantejament enigmàtic, vol provocar l'intercanvi d'estímul amb l'espectador (*Tres pic-ments*, 1999). La seva obra adquireix sovint una dimensió teatral en què allò que s'hi veu representat forma part alhora d'una altra representació.

Inaugura la primera exposició individual l'any 1974 al Museu de Sant Pol de Mar. Ha exposat en diverses poblacions de Catalunya i l'Estat espanyol. Ha portat la seva obra a Europa i als Estats Units. Pel que fa a les instal·lacions, cal esmentar la seva participació en «El viatge», presentada el 1982 a la Fundació Miró. De les seves exposicions cal destacar-ne la participació en la mostra col·lectiva «Naturalezas españolas» al Centro de Arte Reina Sofía de Madrid (1987) i, a títol individual, «Deixar de fer una exposició» (1999). El 1998 va rebre l'encàrrec de decorar els òculs del sostre i del prosceni del nou Teatre del Liceu. Ha recollit l'obra teòrica en diversos llibres, entre els quals trobem *Pintura i la boca* (1993) i *Oïsme* (1998).

© 2019 by the author. All rights reserved. Printed in the United States of America.

Cups amb serigrafia

Ceràmica serigrafiada
10 x 10 x 10 cm
(cada peça)

Data de creació: 2000
Data de donació: 2001

Núria Pié i Barrufet (Tarragona, 1948)

Ceramista. Es forma en pintura i gravat a l'Escola d'Art de la Diputació de Tarragona. Més tard, a Barcelona, estudia disseny gràfic a l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics i ceràmica a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi.

De personalitat artística inquieta i activa, l'obra de Núria Pié ha esdevingut un referent dins el panorama de la creació ceràmica contemporània del nostre país. Defensora del modelatge amb el torn, ha investigat totes les possibilitats que ofereix aquest art i les ha posades al servei d'una capacitat creativa que, més enllà de sòlids coneixements tècnics, inverteix en nous recursos expressius. L'artista insereix a les seves peces —des del gerro tradicional fins a les curioses imatges de paret— la sensibilitat del jo creador; i ho fa possible gràcies al domini de la factura artesana, però també a l'habilitat de saber plasmar sobre els suports les sensacions i les emocions internes i externes que sacsegen la seva sensibilitat. La ceràmica personal de l'artista ha trobat sens dubte el seu lloc dins el pla artístic.

La seva és una obra que es mostra delicada i que palesa un treball fet a consciència. La intervenció de l'artista es percep atenta a les impressions que rep de l'entorn immediat, de les petites coses que formen part de la quotidianitat o dels descobriments que se li revelen en observar quelcom desconegut o insospitat. I és aquí on cal fer referència a la seva admiració pels dibuixos primitius —descoberts en contemplar les pintures rupestres—, que l'artista s'apropia, reinterpreta, incorpora al seu llenguatge plàstic i aplica amb veneració total (*Esquematisme rupestre*, 1990). A partir d'aquest moment, les imatges de traç simple, gràfic i signic ocupen un lloc preferent en la seva obra.

El *rakú*, el *neriage*, el gres, els reflexos metàl·lics i els llustres, els esmalts i les engalbes han estat les tècniques que, manipulades a conveniència, han fet possible una obra original i genuïna que ha partit del modelatge tradicional amb el torn i ha evolucionat cap a noves propostes. Les textures matèriques, els colors aplicats i les imatges inserides són el fruit d'un potencial creatiu que es destaca per la llibertat d'acció i de concepció. Les últimes investigacions de l'artista l'han portada a experimentar amb l'art digital i ha impressionat imatges inusuals sobre suports de naturalesa diversa (*Entre malles*, 1999).

Inicia la trajectòria expositiva l'any 1977 amb una mostra col·lectiva a Barcelona. Des d'aleshores ha exposat en algunes poblacions de Catalunya i l'Estat espanyol. Cal destacar la mostra individual de la Sala Rovira l'any 1986 i el seu treball en col·laboració amb diversos pintors per a l'exposició «Prova de foc» el 1989. S'ha traslladat a Alemanya, Anglaterra, Bèlgica, Holanda, França i Suècia. El 1998 participa en l'exposició «Aigua i pols de Tarraco». Ha rebut, entre altres, els premis Alcora (1984) i Expo Hogar de disseny (2000). És membre de l'Associació de Ceramistes, de la qual va ser vicepresidenta. Ha col·laborat en revistes especialitzades i en l'organització de seminaris i conferències.

Al·legoria

Albert Ràfols i Casamada (Barcelona, 1923)

Tècnica mixta sobre tela
130 x 130 cm
Data de creació: 1995
Data de lliurament: 1995

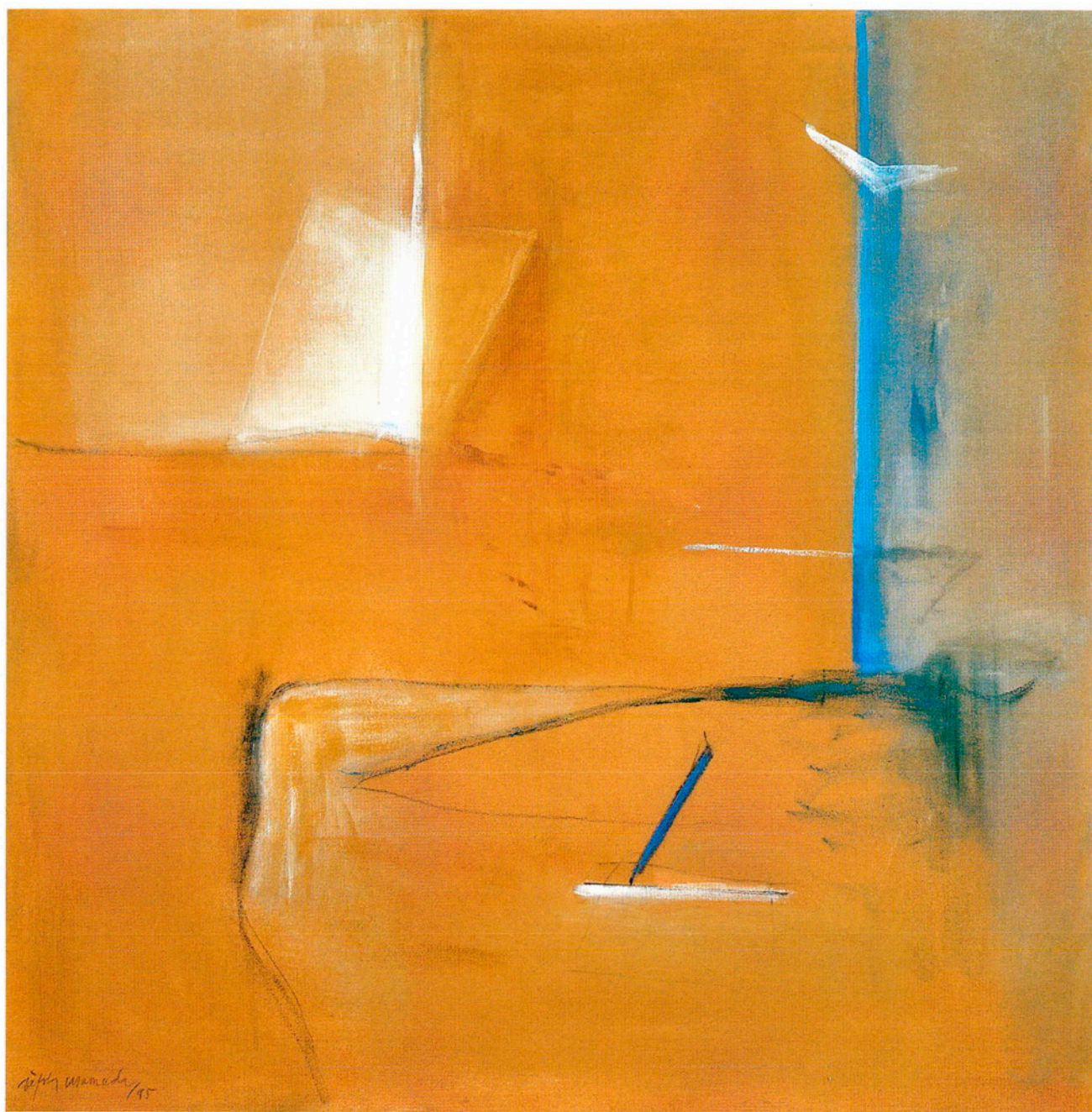
Pintor. Iniciats els primers passos de la mà del seu pare, Albert Ràfols i Cullerés, va fer estudis d'arquitectura, carrera que va abandonar per dedicar-se plenament a l'experiència pictòrica. El descobriment del romànic, la vinculació amb el grup d'Els Vuit, la integració dins l'ambient del Cercle Maillol, l'interès per la poesia i els viatges a París signifiquen per al pintor un conjunt d'experiències que li procuren un bagatge cultural amplíssim que no deixa d'alimentar al llarg de la seva trajectòria.

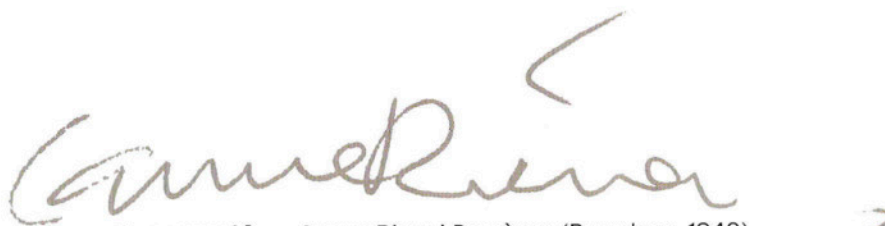
Les primeres pintures que elabora Ràfols-Casamada mostren una forta herència postimpressionista (*El balcó*, 1947). No obstant això, la mateixa evolució personal i artística el porta a provar la fórmula estètica de l'abstracció. Aquest nou plantejament constitueix la base d'un llenguatge personalíssim en què l'artista estableix un etern cavall de batalla en la missió d'aconseguir l'equilibri de la composició i l'expressió de les seves sensacions (*Blau profund*, 1959).

Pren de l'entorn quotidià la matèria primera que basteix els models de la seva creació. Fixat el concepte, el desvesteix fins a arribar a captar-ne el que realment l'interessa i ho mostra (*Crònica familiar*, 1965). L'estudi minuciós d'un espai integrat i integrador on cal ajustar els aspectes cromàtics —Ràfols considera el color com un element comunicatiu fonamental— aporta la resolució final (*Ostende*, 1975). En aquest punt, l'espectador ha de fer la seva interpretació. És important de tenir present que en la seva recreació no perd mai el contacte amb la realitat: la noció de la imatge-model representada sempre hi és suggerida (*Interior roig*, 1985). Darrere la seva obra, fins la més recent, s'evidencia una elaboració meditada i profunda (*L'alegria*, 1998).

En els seus treballs, l'artista ha utilitzat tota classe de tècniques: collages, trepes, olis, mixt, gravat, dibuix, aquarel·la... Aquestes han estat les eines necessàries per a elaborar el seu llenguatge plàstic, com ho han estat les paraules en la gestació de la seva poesia, gènere literari que conrea.

L'any 1946 presenta la primera exposició a les galeries Pictòria. La seva activitat expositiua és constant a tot l'Estat espanyol i Europa i l'any 1972 fa el salt als Estats Units. El 1980 guanya el Premio Nacional de Artes Plásticas. Cal destacar-ne la tasca pedagògica a les escoles de disseny Elisava i Eina i les valuoses aportacions que com a teòric de l'art ha consolidat en diverses publicacions. També la seva vessant poètica l'ha portat a publicar un nombre considerable de poemaris. El 1987 es presenta la mostra «Ràfols-Casamada. Una visió retrospectiva». El 1990 participa en l'execució de les pintures murals del Palau Sant Jordi. Durant tota aquesta dècada s'evidencia la valuosa aportació de la seva obra, ja que la inclou regularment en exposicions col·lectives que volen donar a conèixer el panorama de l'art contemporani a Catalunya i l'Estat espanyol.

Resurrecció

Carme Riera i Domènec (Barcelona, 1940)

Estany i ferro
100 x 150 cm
Data de creació: 1999
Data de donació: 2000

Artista plàstica. Va cursar estudis a l'Escola de Llotja, a l'Escola de Disseny de Barcelona i a la Universitat de Barcelona. Posteriorment, una beca li va permetre d'ampliar estudis a Alemanya. Va ser deixeble de Ràfols-Casamada i Grau-Garriga, dos referents importants que es poden identificar en la seva obra.

Artista polifacètica pel que fa als suports i als recursos utilitzats, Riera ha evolucionat des d'una pràctica artística més propera al món de l'acadèmia —el dibuix al natural— cap a l'informalisme conceptual, en un intent de buscar noves vies d'experimentació i nous llenguatges expressius en què matèries i objectes adquireixen una funció expressiva a través del diàleg o de la controvèrsia que pot provocar el fet de formar part d'un mateix cos plàstic (*Contrapunt*, 1991). Amb aquesta voluntat, l'artista presenta una obra en la qual comparten els volums, els contorns, les textures i els mateixos suports en tota la seva extensió expressiva, per si sols i en contrast entre si.

Els objectes propers, d'origen natural o manipulats per l'home, conformen el particular univers creatiu de l'artista i en constitueixen la presència física. Si bé en un principi recorre, per a bastir els seus muntatges, a objectes que formen part d'un passat històric propi o d'altri —penjolls, brocats, postals antigues— i compostos en superfícies contenidores, en un estadi posterior uns altres elements d'ús quotidià i proper —còdols, materials tèxtils, filferro, molles— hi prenen rellevància i en configuren la nova dimensió plàstica (*Sèrie ous embolicats*, 1996). És una dimensió que es basa en un desig de readaptar conceptes i funcionalitats en un pla contextual diferent d'aquell al qual pertanyen i que ofereix, en conseqüència, una nova lectura expressiva allunyada de la que ja coneixem.

La renovació constant de plantejaments que evidencia l'artista al llarg de la seva evolució queda ben manifesta quan hom revisa la llista de tècniques que ha experimentat: dibuix natural, disseny tèxtil, escultura, oli, pastel, guaix, collage, muntatges...; i la de suports: tela, pasta de paper, matèries, objectes... Es tracta d'una autèntica llibertat d'acció en què tot és vàlid per a aconseguir una sola finalitat: suggerir un nou concepte i bastir un nou missatge.

El 1972 participa per primer cop en una exposició col·lectiva a Palma de Mallorca i quatre anys més tard ho fa individualment a la Galeria Meifrén de Barcelona. Des d'aleshores la seva activitat expositiva ha estat constant per terres catalanes, l'Estat espanyol i Europa. Les exposicions «Papers» (1986), «Homenatge a la música i a la poesia» (1993) i «Menorà» (1996) són, entre altres, algunes de les mostres individuals que ha presentat l'artista. Ha participat en diverses exposicions col·lectives d'art contemporani a França, Alemanya, Itàlia, Holanda, Bèlgica, els Estats Units, el Japó i Nicaragua.

Avions i barca

Tècnica mixta sobre paper
110 x 150 cm
Data de creació: 1999/2000
Data de donació: 2000

Josep M. Riera i Aragó (Barcelona, 1954)

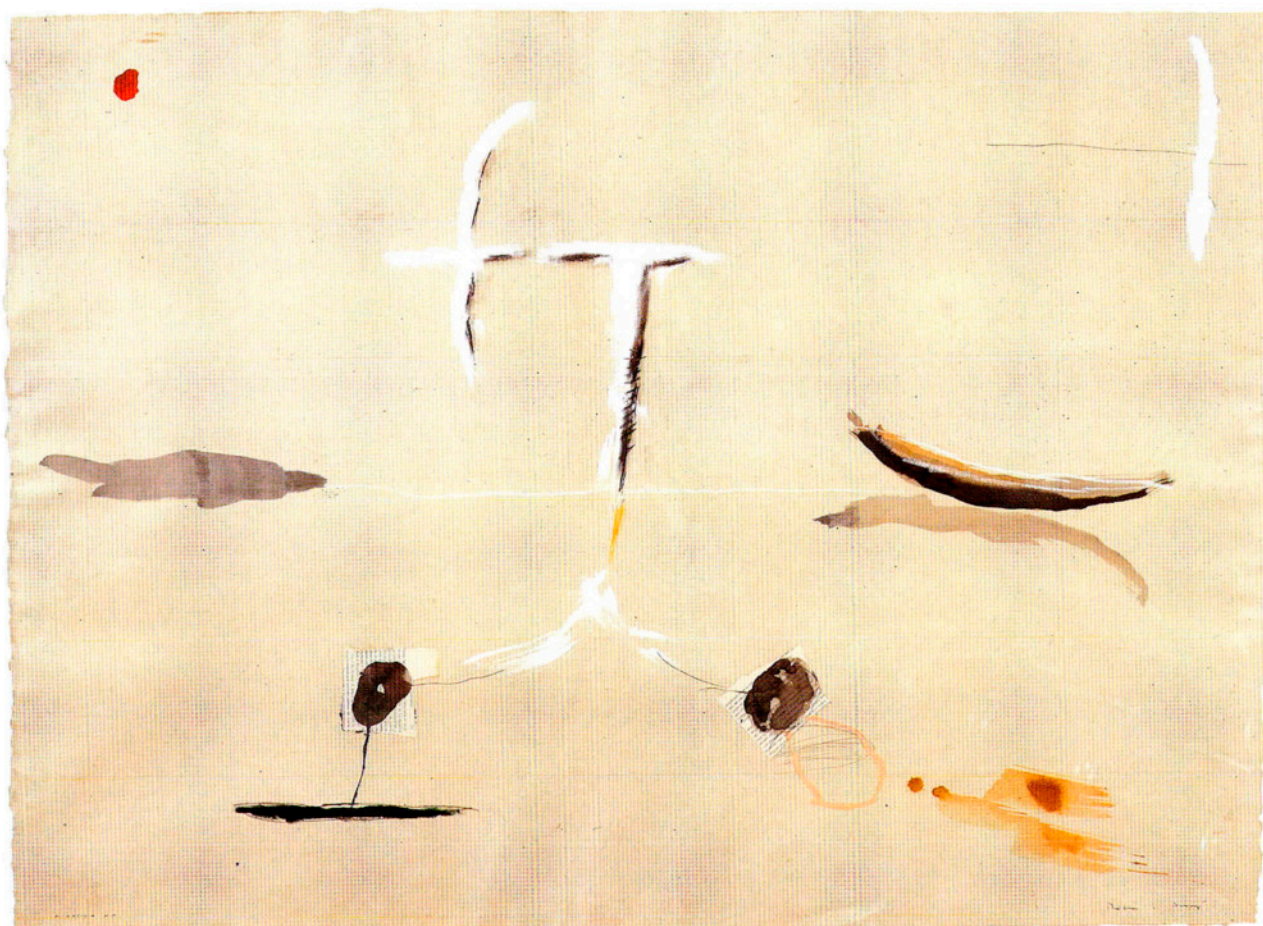
Pintor i escultor. Després d'un breu període de temps a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona, inaugura una trajectòria artística molt personal que en fa difícil la classificació.

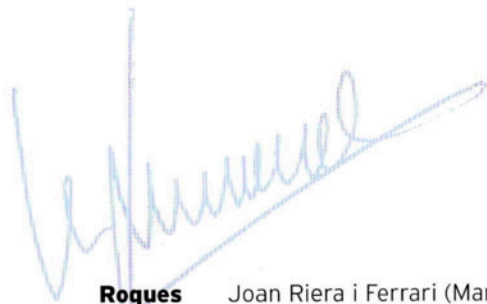
Des dels seus inicis com a escultor, podem parlar de l'interès de l'artista pels materials efímers, per les petites coses que, d'una manera passatgera, constitueixen el nostre entorn i que de la seva mà passen a formar part integrant del seu treball artístic. Riera i Aragó aboca la seva creativitat en dos fronts: d'una banda, executant una pintura plena de matèria i, de l'altra, modelant una matèria plena de literatura plàstica. La seva obra pictòrica, constituïda per collages i tècniques mixtes, es mostra plena d'originalitat perquè encerta una fórmula que aconsegueix combinar les particularitats matèriques de cada element implicat en l'estructura compositiva amb el modelatge de les formes que l'artista aplica sobre la tela. L'espai que ocupa l'obra és essencial, ja que, tot i actuar-hi com a receptor dels diferents elements, en resulta un component més que esdevé indissociable de la resta i es converteix en el pla a partir del qual es fa possible la recreació bidimensional que aporten els diferents objectes que l'integren (*Zèppelin*, 1987).

La composició escultòrica no difereix de la pintura —algunes de les seves escultures es mantenen unides encara a la base plana que proporciona la paret. Riera i Aragó planteja uns models escultòrics lineals en què l'interès pel maquinisme és sempre present. Els formats metàl·lics que evocuen hèlices, àncores i rodes constitueixen les diferents parts d'uns rudimentaris ginyes mecànics que l'artista sembla haver extret d'èpoques ancestrals. Aquestes construccions, exemptes però dependents de l'engranatge de les seves parts, són bastides en ferro, bronze i fusta i mantenen un equilibri plàstic que recolza bàsicament en la interrelació de cossos horitzontals i verticals (*Paisatge (el riu)*, 1999).

Cal reconèixer l'aportació de l'artista al món de la creació gràfica amb l'execució de dibuixos aquarellats i a la tinta xinesa, en els quals, pels volts dels anys vuitanta, presenta la dona com a punt de referència argumental. També ha demostrat un gran domini en l'elaboració dels gravats.

Exposa ell sol les seves obres per primer cop a la Galeria Anglada de Barcelona l'any 1973. Ha exposat individualment i col·lectiva a diverses ciutats de l'Estat espanyol i amb regularitat per tot Europa: Bèlgica, Alemanya, França, Holanda... També ha portat la seva obra a Mèxic, Colòmbia, els Estats Units, Israel i el Japó. Ha realitzat escultures públiques a Barcelona, Merinhac (França) i Nishinomiya (Japó). L'any 2000 presenta les últimes obres en una exposició organitzada per la Galeria Joan Prats de Barcelona.

Roques

Matèria sobre tela
160 x 96 cm
Data de creació: 2000
Data de donació: 2000

Joan Riera i Ferrari (Manacor, 1943)

Pintor. Llicenciat a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona l'any 1967, ha consolidat una personalitat artística singular i reconeguda.

Podem parlar de certes dosis de surrealisme, expressionisme i informalisme en l'obra de Riera Ferrari. Tanmateix, cal mirar-se aquestes referències teòriques des de la perspectiva de l'aprenentatge i l'evolució d'un llenguatge que ha recopilat estètiques existents i les ha reordenades i recompostes a la seva conveniència. L'abstracció a la qual sotmet el seu missatge és tan sols una eina de comunicació plàstica. L'artista rep les sensacions, les processa i expressa la seva impressió valent-se d'elements que connecten amb la realitat. D'aquesta manera, abstracció i realitat queden estretament relacionades en un espai que ja ha estat pre-determinat (*Resta d'un naufragi*, 1989).

Per a aconseguir aquest desenllaç ha estat necessari un treball metòdic gràcies al qual Riera Ferrari ha descobert noves receptes plàstiques que han enriquit el seu univers expressiu. En contemplar-ne l'obra, és possible de copsar des d'un primer moment la solució estètica que aconsegueix amb el tractament dels materials. L'efecte final de la seva creació convida a compartir un món ple de sensacions i d'expressivitat. Trobem una mostra inconfusible d'aquesta recreació en la capacitat de comunicar la condició mediterrània de l'artista, circumstància que sempre acompanya la seva inspiració. A través de la modulació de matèria i color és capaç d'imitar i transmetre la natura més propera, sovint amb el ressò de la història ja viscuda (*Roca abstracta*, 1998). I així mateix ho reconeix Riera Ferrari: «Jo pint el temps com a artista.»

No s'ha limitat a la tasca pictòrica, sinó que la seva creativitat ha transcendit a l'escultura, en què ha executat obres de factura abstracta i expressionista de bronze, ferro i plàstic que han posat de manifest un deliberat eclecticisme plàstic.

Presenta la seva obra per primer cop en una exposició a Manacor l'any 1962. A partir d'aquesta data exposa regularment a les Illes i a Barcelona. El 1967 és mereixedor del Premio Nacional de Bellas Artes (en dibuix) i l'any següent rep el Premi Sant Jordi de l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona. La seva obra ha viatjat per Itàlia, Suïssa i Alemanya. És habitual de trobar el seu treball a les fires d'ARCO de Madrid, Interart de València, Europart de Ginebra i Gent Internationale de Bèlgica. Ha projectat i ha realitzat la decoració interior dels hotels Tucan i Cala d'Or Garden. També ha treballat en fotografia i en cinema. El 1994 el Consell Insular de Mallorca va mostrar una retrospectiva de la seva obra al Centre Cultural La Misericòrdia.

HERNANDEZ 00

A. Riera Nadal

Mossèn Alcover

Antoni Riera i Nadal (Manacor, 1928)

Oli sobre tela
128 x 94,5 cm
Data de creació: 2001
Data de donació: 2001
Donació feta per
l'Ajuntament de Manacor

Pintor i dibuixant. Tot i tenir una formació inicial a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma de Mallorca, la seva evolució ha estat sempre marcada per una voluntat constant d'autoaprenentatge. En aquest sentit, els seus viatges han significat una font d'enriquiment inesgotable per a la seva trajectòria vital, intel·lectual i artística.

En una primera etapa, la seva pintura evidencia un regust d'influència impressionista i una clara intenció de trencar amb les normes acadèmiques. Més tard, a principi dels anys setanta, després d'una llarga etapa d'estudi i d'investigació plàstica, retorna als escenaris expositius amb una obra de caràcter abstracte en què es posa de manifest un procés creatiu reflexionat i de factura autònoma.

Riera Nadal, en un treball d'anàlisi infatigable, assumeix un compromís amb cadascuna de les obres que executa, compromís del qual no es deslliura fins a haver aconseguit de donar a les seves formes el to expressiu que ha dissenyat a la ment. El pintor concedeix un gran valor als aspectes tècnics de la composició, ja que són indispensables per a l'experiència creativa. Per Riera, l'artista ha de dominar l'estructura formal de la creació pictòrica per a poder expressar-se correctament; també cal, emperò, que tingui una clara concepció mental del que vol plasmar sobre el quadre. I ho manifesta amb aquestes paraules: «L'art té més de concepte mental que d'habilitat manual.» Vista aquesta proposta, es fa entenedor que la seva obra final vagi sempre precedida de nombrosos estudis introductoris.

Després d'un curt període d'experimentació abstracta, Riera inicia una etapa neofigurativa en la qual consolida la proposta plàstica. Les temàtiques de què tracta es mouen en dues direccions: d'una banda, els espais interiors, on natures mortes i presències humanes —cossos que simbolitzen la capacitat humana de pensar, de sentir i de comunicar— recullen certs elements de record surrealista (*Nus al plat*, 1980); i, de l'altra, els paisatges oberts, sostrets al seu entorn, interioritzats i portats a la tela amb un sorprenent vigor expressiu. Totes dues ambientacions es mostren aclaparades per un tractament essencialista de les formes, per una paleta de colors vibrant i per una recreació atmosfèrica que algunes vegades esdevé quasi fantàstica. La realitat de les seves imatges és habitualment matisada per una expressivitat i una emoció interna que deixen entreveure l'entusiasme creatiu del pintor (*S'Arrom*, 1993).

El 1948 inaugura la primera exposició individual a Manacor. Expos a Mallorca regularment fins a l'any 1955. Fins al 1975 no torna a mostrar la seva obra públicament, i ho fa a Mallorca, Barcelona, València i Madrid. També ha participat en esdeveniments internacionals i ha estat distingit amb diversos premis. A banda de la seva trajectòria pictòrica, ha treballat en el món del cinema amateur realitzant alguns curtmetratges.

LA CIUTAT DE MANACOR
A L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
ANY MOSSÈN ALCOVER 22 DE MARÇ 2001

**El casalot
(paisatge de Canyelles)**

Oli sobre tela
71,5 x 98,5 cm
Data de creació: 1973
Data de donació: 2000
Donació feta per la senyora
Teresa Llàcer

Bodegó de pomes

Oli sobre tela
23,5 x 62 cm
Data de creació: 1970
Data de donació: 2000
Donació feta per la senyora
Mercè Coll i Taberner

Ramon Sanvisens i Marfull (Barcelona, 1917-1987)

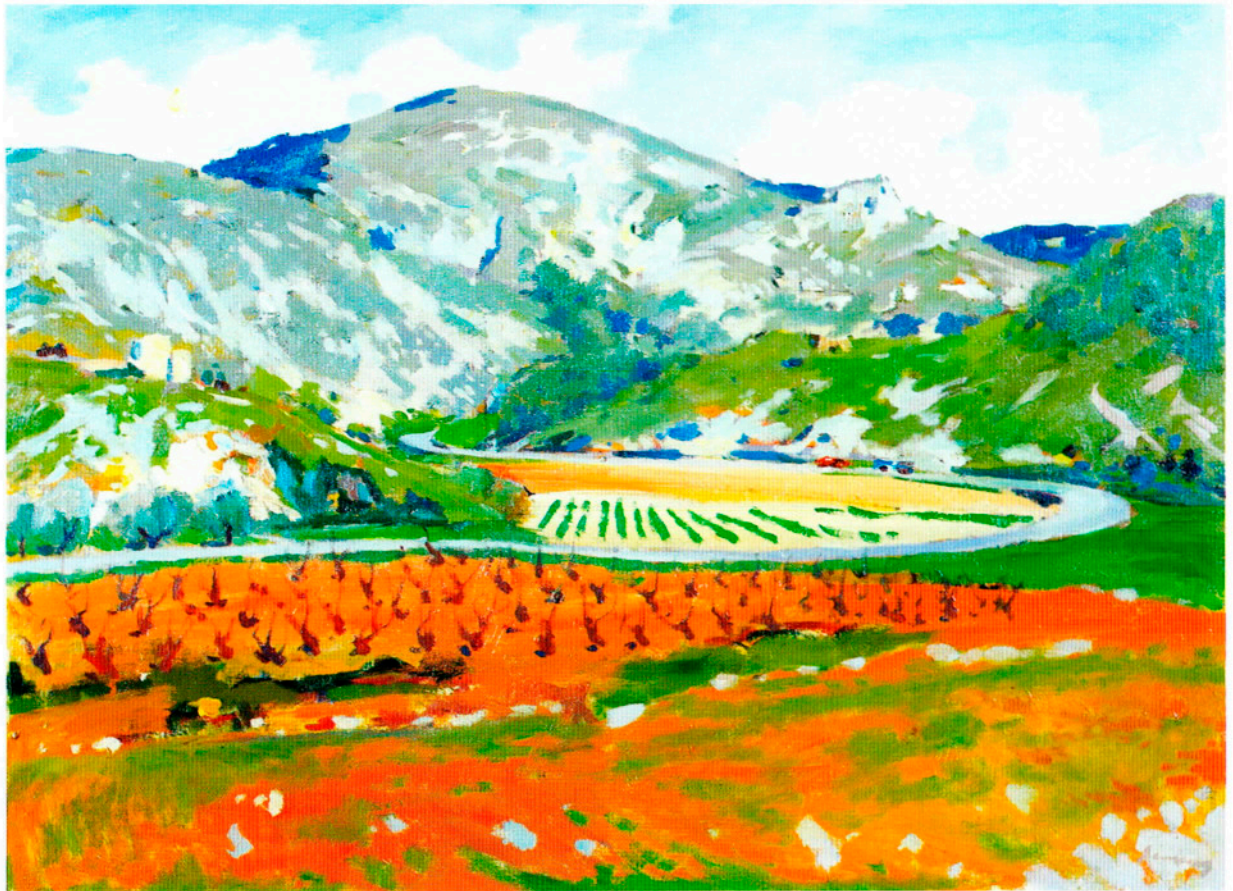
Pintor. Atret pel món de les arts, inicia els primers passos en la pintura a l'Escola d'Arts i Oficis del Clot. Més tard estudia a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi i a l'Escola de Llotja, a Barcelona.

La formació acadèmica no reïx en el pintor més enllà d'unes nocions tècniques i unes pràctiques bàsiques. A partir de l'aprenentatge tradicional, Sanvisens cerca les pròpies solucions plàstiques que fan possible de confeccionar dia rere dia, experiència rere experiència, un llenguatge expressiu de marca personal. D'altra banda, el coneixement de l'obra de pintors catalans ja consagrats com Nonell, Gimeno i Mir li proporciona una empremta que, sens dubte, afecta els seus plantejaments pictòrics. Més tard descobreix l'obra de Velázquez, Bruegel, Turner, Picasso, Van Gogh, Cézanne i Bonnard.

Les formes i els tons, la pintura, l'art en general, han de mostrar les emocions, els sentiments i les sensacions. Així es pot definir l'obra de Sanvisens. En una primera etapa prefereix de recrear ambients mitjançant l'ús del color com a element delimitador de contorns. A mesura que la seva obra evoluciona, l'artista va donant més rellevància al paper del color fins a convertir-lo en l'element clau de la composició. Els colors primaris conformen la paleta cromàtica de la seva pintura i llur disposició sobre la tela obeeix a la conjunció harmònica que produeix llur intersecció. Per imprimir el color, aplica una pinzellada solta i lliure que fa afluir l'espontaneïtat amb què ha estat concebuda l'obra (*Això és la pera*, 1975). Quant a les tècniques utilitzades, l'oli, l'aquarel·la, el pastel i el guaix són les escollides.

Un cop d'ull a les temàtiques indica que el seu motiu preferit és l'espai obert, el paisatge sol o l'habitat per cases i persones. És l'escenari perfecte per a posar-hi en pràctica el joc de colors que tant estimula l'artista i, amb ell, qui contempla l'obra. També tracta dels ambients d'interior: el nu, la natura morta i els espais interiors.

El 1941, obtingué la Medalla de Plata de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi i, quatre anys més tard, la d'Or. L'any 1944 realitzà la primera exposició individual a Barcelona, on posteriorment exposà a la Sala Barcino, a les Galeries Syra i a La Pinacoteca. Va participar en diferents esdeveniments expositius per tot Catalunya. Des de 1959 i durant vint anys va exercir de professor a l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi, des de 1977 Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, on es doctorà l'any 1984. Elaborà un tractat d'anatomia des del punt de vista compositiu i fundà l'Acadèmia Portal de l'Àngel. Després de la seva mort, el Cercle Artístic de Sant Lluc presentà una exposició antològica de la seva obra.

rosa serra

Dona al vent

Pedra pòrtland
90 x 55 x 45 cm
Data de creació: 2000
Data de donació: 2000

Rosa Serra i Puigvert (Vic, 1944)

Escultora. Si bé va estudiar a l'Escola de Belles Arts d'Olot, l'aprenentatge tècnic al costat de Lluís Curós li va permetre d'obrir-se a un estil d'expressió escultòric propi en què classicisme i modernitat han trobat cabuda en una mateixa concepció plàstica.

Escultures de formes rodones, volums compactes i superfícies llises constitueixen els caràcters genèrics de l'obra de l'artista. La figura humana en conforma tot l'univers temàtic i Serra extreu d'aquella una sens fi de possibilitats expressives. Els cossos parteixen d'una composició simple i d'una modelació sinuosa, i, tanmateix, cap element anecdòtic no distreu l'atenció de la corporeïtat matèrica. Fins i tot les mutilacions que sofreixen moltes de les figures no alteren la percepció del conjunt, i és que les parts absents s'endevinen, s'intueixen a l'espai que deixen d'ocupar.

L'aspecte expressiu que mostren les obres de l'artista està directament lligat al suport físic amb què han estat treballades i és condicionat per aquest. És a dir, el modelatge formal de les seves figures adquireix un sentit o un altre en funció de la matèria utilitzada. La fredor del marbre, la contundència del bronze o la sensualitat de la pedra pòrtland polida intervenen activament en l'efecte estètic i expressiu resultant. Més enllà de ser contemplats, els personatges escultòrics que esculpeix Serra conviden a ser tocats (*Tors negre*, 1980). Anatomies, a vegades atlètiques, a vegades opulentes, mantenen sempre un equilibri estructural i una plasticitat ductilíssima, producte d'una adequada disposició compositiva en la qual espai ple i espai buit tenen un paper a interpretar. L'elasticitat, el sentit del ritme, la vitalitat són qualitats intrínseques d'aquestes presències desconegudes però amb vida pròpia.

Altrament, l'escultora també sorprèn amb la profunda realitat amb què executa els retrats. Línies de dibuix nítid i precís revelen la recreació d'uns rostres plens de veracitat d'on es trasllueixen els elements més introspectius (*Retrat de Joaquim Danes*, 1982). Una altra classe d'obra que ha fet l'escultora és el gran format —en què manté la mateixa essència plàstica i expressiva que mostren els formats petits—, l'efecte del qual es potencia especialment i es fa notori en les escultures que reten homenatge al món de l'esport (*Pau i esport*, 1998).

L'any 1972 ofereix la seva primera exposició individual a la Sala Galceran de Barcelona. Ha exposat reiteradament la seva obra a ciutats de tot Catalunya i de l'Estat espanyol. També ha exposat a França, Montecarlo, Suïssa, Itàlia, els Estats Units, Seül i el Japó. Ha guanyat alguns premis de caràcter local per la seva obra gràfica i escultòrica. Ha realitzat i ha instal·lat més de vuitanta estàtues públiques a carrers i places de tot el món.

Interior

Oli sobre tela
53 x 64 cm
Data de creació: 1998
Data de donació: 2000

Josep Serra i Llimona (l'Ametlla del Vallès, 1937)

Pintor. Iniciada la carrera de dret, comença a pintar i col·labora en la il·lustració de la revista *Forja*, editada per l'escola Virtèlia. Un cop acabada la carrera, decideix de dedicar-se amb exclusivitat a la pintura i es forma a l'estudi de Ramon Rogent. El 1962 se'n va a París, on gràcies a una beca estudia a l'Académie de la Grande Chaumière.

Serra Llimona és eminentment paisatgista. Ofereix una pintura captada a l'aire lliure que ens apropa als paisatges de la Mediterrània i es revela plena d'expressivitat. Els viatges constants per les costes mediterrànies han donat com a fruit una obra lluminosa i colorista. Paisatges més propers: el Montsià, el Tarragonès, Mallorca i Menorca, i més llunyans: Grècia, Itàlia, Turquia, el Marroc... (*El gran Canal des de Rialto*, 1981) han estat plasmats a la tela d'una manera directa, efectista i vital gràcies a la brillant utilització de la tècnica de l'oli, però també de l'aquarel·la, del dibuix a llapis i a la cera i del gravat.

El pintor sorprèn per la veracitat que recrea no solament en els paisatges, sinó també en els bodegons i en les colpidores imatges d'interiors, que posen de manifest les seves qualitats perceptives i a prova les de l'espectador (*Balcó amb persianes*, 1995).

La contemplació de la seva obra revela una impressió sensitiva. Es tracta d'una pintura estimulante que convida qui l'observa a formar-ne part d'una manera immediata. Els paisatges són extrems de la realitat que l'envolta en el moment de pintar, i així els transmet un cop processats pel talent compositiu i per la paleta. Així, en algunes ocasions, el resultat evidencia una imatge quasi fotogràfica i, en unes altres, la visió final és afectada per un tamís de factura postimpressionista (*Oliveres salvatges a Corbera d'Ebre*, 1995).

Es parla de la pintura de Serra Llimona com d'una pintura assossegada i seriosa. L'ordre de la composició i el tractament de la llum que hi aplica generen uns espais harmònics que són matisats per una àmplia gamma cromàtica, espais que rarament conviuen amb la figura humana.

L'any 1959 va guanyar el Premi de Pintura Jove a la Sala Parés. Dos anys després presentava la primera exposició individual a la Sala Vayreda de Barcelona i era guardonat amb el Primer Premi de Pintura a l'Institut Francès de Barcelona (Cercle Maillol). Des de 1968 pertany al grup de pintors de la Sala Parés i exposa amb regularitat no tan sols a Barcelona, sinó també a Madrid. L'any 1984 fa el salt als Estats Units i treballa i exposa a Los Angeles. El 1996 el Museu d'Art Modern de Tarragona publica una monografia de l'obra de l'artista des d'una perspectiva molt poètica.

Bodegó

Josep M. Subirachs i Sitjar (Barcelona, 1927)

Bronze
43 x 60 x 15 cm
Data de creació: 1985
Data de donació: 2001

Escultor. Tot i assistir a les classes de l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi, féu l'aprenentatge de la mà d'Enric Monjo i d'Enric Casanovas, cosa que va alimentar la base d'un estil valent que ha trencat motlles i s'ha manifestat en multitud de formes i matèries.

La Divina Comèdia

Litografia
48 x 63 cm
Data de creació: 1994
Data de donació: 2000
Obra reproduïda a la pàgina 10

Una reminiscència noucentista primerenca deixà pas a una voluntat estètica de caràcter expressionista que exhibí formes escairades i textures rugoses (*Les parques*, 1955), característiques formals, d'altra banda, que havien d'acompanyar moltes de les seves obres futures. El pas cap a l'abstracció el portà a desenvolupar un llenguatge més conceptual i matèric, tot i que no tardà a recuperar la figuració. Subirachs mostra en aquest sentit un interès extraordinari a representar tots els tipus de contraposicions formals, matèriques i iconogràfiques que li permetin la composició i la lliure creació. En aquest sentit són curioses les composicions plurals on conjuga pintura i escultura en un mateix pla visual (*La banyera*, 1983).

Amb l'ús de tota classe de materials: pedra, bronze, fusta, formigó, marbre..., l'artista busca la via de comunicació que faci possible d'expressar-se. La combinació de textures que li proporciona la matèria i la concepció de les formes —a vegades, d'una abstracció identificable; a vegades, d'una figuració desencaixada— conviuen en un espai comú en què cada part i el conjunt global assoleixen el seu significat i exterioritzen la sensibilitat interpretativa de l'artista.

La seva aportació a la Sagrada Família és un exemple perfecte de la síntesi evolutiva de l'artista. El conjunt recull totes les seves preocupacions plàstiques: l'element geomètric, les estructures arquitectòniques i l'atenció a uns canons formals que Subirachs utilitza per a rendir homenatge personal no solament al seu venerat Gaudí, sinó també a la consideració que li mereixen les aportacions compositives del Renaixement. Aquest últim punt es reflecteix especialment en la seva obra gràfica, tasca artística que ha conreat amb freqüència. Ha treballat el dibuix a la tinta, l'aiguafort, la litografies, els linòleums... (*El mirall*, 1995).

L'any 1948 presenta la primera exposició individual a la Casa del Llibre de Barcelona. El 1951 se'n va a París, becat per l'Institut Francès, i més tard s'està dos anys a Bèlgica, on treballa i exposa. Ha mostrat la seva obra en nombrosos esdeveniments expositius tant individuals com col·lectius de tot Europa. També ha anat a Amèrica i Àsia. El 1958 obté el Premi Sant Jordi de la Diputació de Barcelona i el Juli González de l'Associació d'Artistes Actuals. Ha dut a terme diversos projectes escultòrics públics per tot Catalunya, l'Estat espanyol, Mèxic i Corea. Durant els últims anys ha treballat intensament en el projecte escultòric de la façana de la Passió de la Sagrada Família. És membre de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando i de la Hispanic Society of America, i és Chevalier des Arts et des Lettres de França.

IEC 2001

Pintura i llapis sobre fons
de paper estampat
62,5 x 90 cm
Data de creació: 2001
Data de donació: 2001

Antoni Tàpies i Puig (Barcelona, 1923)

Pintor i escultor. La seva formació artística combina l'autoaprenentatge amb les classes tradicionals que rep a l'Acadèmia Valls. Vinculat als estaments artístics i intel·lectuals avantguardistes de la seva època de joventut, participa en la fundació del grup Dau al Set.

Bé que amb una patina personalitzada, el llenguatge plàstic que caracteritza la seva primera obra es fa ressò dels plantejaments aportats pel surrealisme i, més tard, de les propostes formals de l'informalisme. L'artista mostra interès per les matèries espesses i el contrast de les textures que poden compartir una mateixa superfície. La seva formulació plàstica és propera a l'abstracció, però també a la figuració gràcies als objectes que hi afegeix i a la presència de figures humanes que hi suggereix (*Collage del paper moneda*, 1951). L'obra final es mostra a l'espectador amb la clara intenció d'estimular-ne la consciència, d'accionar una nova lectura de l'entorn i de provocar un canvi d'actitud respecte a aquest. Així, l'obra de Tàpies esdevé una eina comunicadora, alhora que actua de revulsiu davant d'una realitat que pot ser sotmesa a interpretacions diverses.

Si bé el tractament de la matèria és un factor important dins l'obra de Tàpies, també ho és el color. Les tonalitats que envaeixen les seves composicions són producte d'una intenció estudiada, i és que l'artista aplica una gamma cromàtica que és determinada per la imatge, pel context conceptual, per l'aspecte físic que li evoca la pròpia creació. Són tonalitats ombrívols i austeres, «colors interiors» —com ell els anomena— que reflecteixen una obra reflexiva i circumspecta (*Gran forma de matèria*, 1988). D'altra banda, amb una certa freqüència fa aparèixer a les seves obres elements simbòlics que en forma de signes, lletres i xifres descobreixen la dimensió al·legòrica del seu llenguatge.

En definitiva, tema i fons, matèria i color, suport continent i obra continguda formen part del mateix pla plàstic —en format pictòric o escultòric— en l'intent d'expressar els seus referents socials, polítics, filosòfics i estètics. Tècniques diverses —procediments mixtos, collages, gratatges, tapissos, escultures, obra gràfica— formen part d'aquesta diversitat plàstica.

El 1948 participa en el Saló d'Octubre de Barcelona, però fins a l'any 1950 no presenta la primera exposició individual a les Galeries Laietanes. A partir d'aquí, la seva trajectòria expositiva és imparable: Venècia, Madrid, Chicago, Nova York i París. Ha portat les seves creacions per tot Europa i ha exposat regularment als Estats Units i també al Japó. Durant els últims anys, l'obra de Tàpies ha estat objecte d'algunes mostres antològiques: a Madrid (1980), a Milà (1985), a la Galerie du Jeu de Paume de París (1994) i al Museu Guggenheim de Nova York (1995). És membre de les acadèmies de Belles Arts de Berlín, Viena, Estocolm i Madrid. Ha rebut diversos premis, entre els quals hi ha el Premi Rembrandt i el Gran Premi de Pintura de França. Ha escrit articles sobre el món de l'art i ha publicat la seva autobiografia *Memòria personal* (1977). L'any 1990 inaugurà la Fundació Tàpies a Barcelona.

IEC.

+ 7

+ 3812

A26

h

B12

4+

Sense títol

Rafael Tur i Costa (Santa Eulària des Riu, 1927)

Collage sobre cartró
65 x 49 cm
Data de creació: 1983
Data de donació: 2001

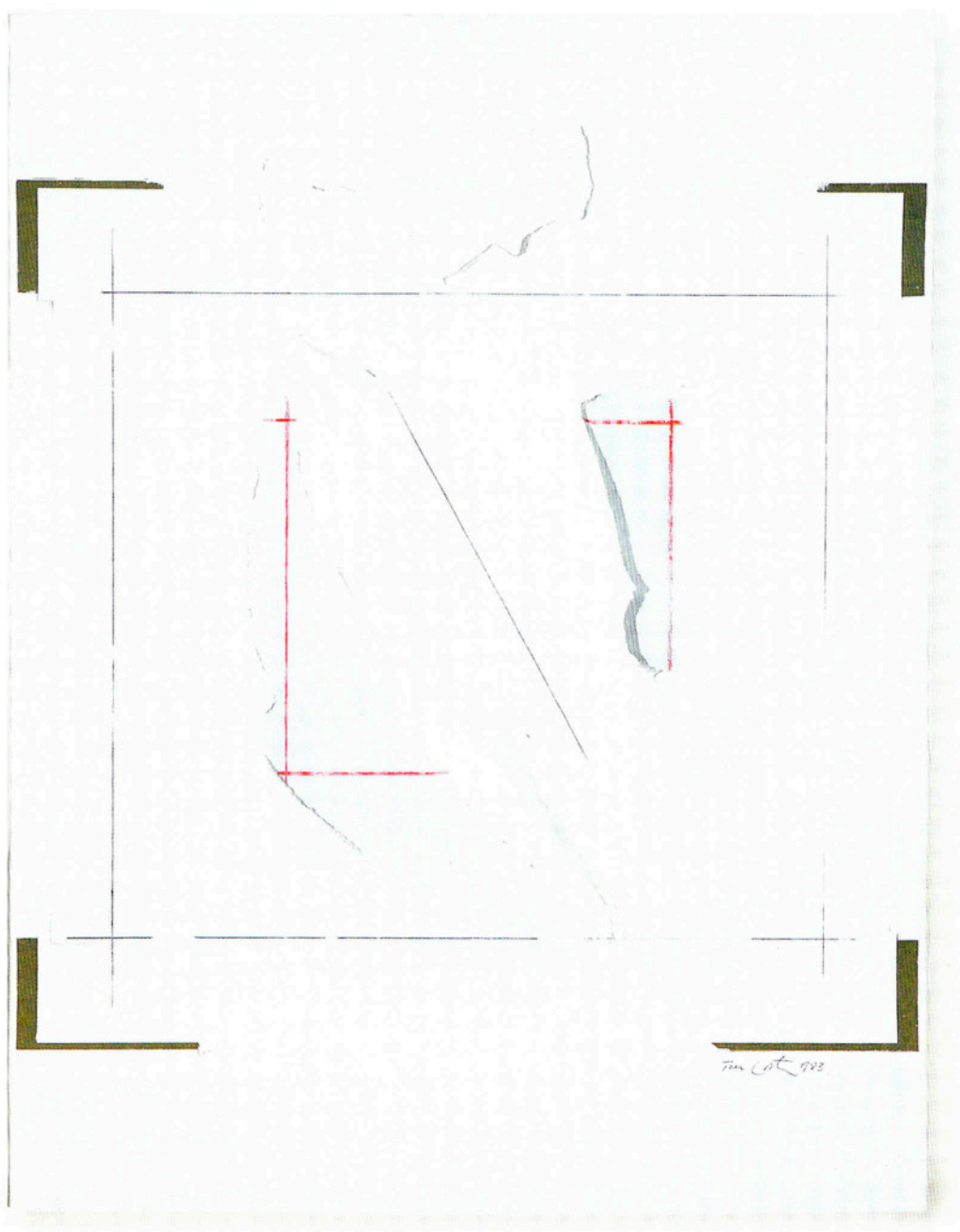
Pintor. Va estudiar arts i oficis tot i que la seva formació és bàsicament autodidàctica. La vinculació al Grup Eivissa 59 constitueix un estímul decisiu en l'inici del seu trajecte artístic.

Dins la línia de l'abstracció, el treball pictòric que crea Tur Costa estableix unes superfícies que han anat adquirint el blanc com a color de fons habitual —potser en record de les parets emblanquinades dels casals de la seva Eivissa natal—, superfícies que fan de contenidor dels diferents elements col·locats per l'artista, que n'altera l'homogeneïtat estètica i espacial. Rugositats, trencaments, guixades i pinzellades finíssimes complementen aquest pla compositiu, que s'endevina estudiat i concebut amb tota una intenció plàstica. A més, el joc de relleus que provoca la sobreposició de les diverses accions del pintor i, en conseqüència, de les reaccions de la matèria aconseguix de fer visible l'aspecte bidimensional de la composició. Finalment, l'espectador, en observar detingudament l'obra, es converteix en testimoni involuntari, a través de les escales que l'artista obre a la tela, del món interior que amaga la composició, que alhora en mostra l'exterior.

Els components utilitzats en les tècniques mixtes i els collages de Tur Costa es permeten poca varietat de coloració. Es tracta de composicions austeres en què el cromatisme apareix en petites dosis, però —i aquest és l'objectiu de l'artista— manifestant tot el seu potencial expressiu, ja que contrasta amb el color blanc del fons ja existent. D'altra banda, l'aplicació d'una estructura geomètrica que ordena i prepara l'espai provoca una confrontació amb els elements irregulars que semblen apareguts d'una manera accidental. L'obra en conjunt mostra l'acarament plàstic i dialèctic que l'artista ha concebut i ha reflectit en un espai del qual s'ha fet amo absolut.

És una pintura que, malgrat semblar senzilla de factura, conté un grau de dificultat considerable si tenim present la labor de síntesi conceptual i matèrica que s'oculta rere el resultat final. La capacitat d'extreure la part més vital de les experiències i de reflectir-la plàsticament amb uns recursos mínims és un mèrit que el pintor ha assolit després de superar un llarg procés d'observació i d'anàlisi.

L'any 1962 presenta la primera exposició individual a Eivissa, on anteriorment havia participat en el Saló Internacional d'Art Ebusus. Ha exposat reiteradament a les Illes i també a Barcelona, Madrid, Saragossa... El 1977 exposa a la Galeria René Métras de Barcelona. Internacionalment, ha mostrat la seva obra d'una manera individual i també col·lectiva a Alemanya, França, Suïssa, Mèxic i els Estats Units. El 1980 va participar en la Mostra d'Art Actual a Balears, exposició itinerant per diverses ciutats espanyoles.

Tina C. 1992

Sense títol

Jean-Louis Vila Jonca (Perpinyà, 1948)

Oli i carbonet sobre paper
119 x 78 cm
Data de creació: 1987
Data de donació: 2000

Artista plàstic. Format a l'Escola de Belles Arts de Perpinyà, el mateix pintor manifesta que la seva trajectòria artística ha estat determinada per l'evolució de la seva vida, que s'endevina reflexiva i observadora, pendent del seu entorn.

El plantejament plàstic de Vila arrenca de les propostes informalistes i de l'art pobre, que l'artista ha conjugat en una consigna expressiva pròpia. La renúncia als suports tradicionals i l'interès per les possibilitats que ofereix la tècnica del collage a base de materials trobats: trossos de paper, plàstics i teles, sobre els quals intervé directament la mà de l'artista per mitjà d'aplicacions pictòriques aleatòries, configuren una part important del seu univers creatiu. Una composició en què el diàleg entre els materials utilitzats —retallats, sobreposats o contraposats—, la pintura i l'espai ocupat revesteixen un món formal que contrasta amb el real. Les composicions de Vila són dinàmiques, concebudes amb la intenció de poder ser transformades segons la percepció que se'n tingui (*Églises du ciel* 2, 1978).

L'espai esdevé un element decisiu en la seva concepció artística. Unes vegades, fa actuar la paret com a suport dels seus collages i mostra una obra de gran format sense límit aparent. Unes altres, tria un àmbit arquitectònic per a acollir-hi els seus entorns i el converteix en un gran escenari plàstic a mercè de la seva voluntat compositiva. També utilitza els espais oberts a l'exterior, on pot recrear l'attrezzo perfecte per a presentar-hi els muntatges objectuals que li permeten d'expressar el guió concebut.

L'obra de Vila despren habitualment una dosi considerable de simbolisme, el qual esdevé present als formats de paret, als entorns i als quadres convencionals (*Les injures*, 1986). Tot sembla projectat d'acord amb una finalitat comunicativa determinada que no pretén res més que rememorar records d'infantesa, expressar conviccions filosòfiques, manifestar experiències vitals o recrear entorns naturals. A l'hora de reflectir-ho, emperò, tan sols hi ha la idea, i, a partir d'aquesta, la conceptualització d'un missatge mitjançant l'ús d'un llenguatge metafòric (*Chemin de croix. 1ère station*, 1996-1997).

La primera exposició individual s'esdevé a París el 1975 a la Galerie Yvon Lambert. Ha exposat ell sol per tot França i també a Suïssa, Alemanya, Itàlia, Bèlgica, Holanda, el Perú i Israel. Ha participat en diverses exposicions col·lectives internacionals, entre les quals trobem «Seny i rauxa» a París (1978) al Centre Georges Pompidou, «Aspects de l'art contemporain en Catalogne Nord» a Andorra (1985) i «Le sacré dans l'art contemporain» a Perpinyà (1997). Ha il·lustrat alguns llibres, entre els quals cal destacar els de Jacqueline Risset i Liliane Girodon. Ha desenvolupat una important tasca pedagògica com a professor de pintura. Actualment és professor a l'Escola de Belles Arts de Perpinyà, centre de què ha estat director durant deu anys.

Germen

Joan Pere Viladecans i Jové (Barcelona, 1948)

Acrílic sobre resina d'epoxi
94 x 71,5 cm
Data de creació: 1999
Data de donació: 2000

Pintor. Autodidacte de formació, l'èxit assolit a l'exposició que va presentar a la Sala Gaspar de Barcelona l'any 1969 augurava una trajectòria d'inqüestionable vàlua artística. Si bé la seva producció pictòrica és molt abundant, cal destacar-ne les magnífiques aportacions al món del gravat i de la il·lustració de cartells i llibres.

La seva primera obra pictòrica reflecteix un interès evident en els objectes que conformen el seu entorn immediat, tractats sota la pàtina d'un reconegut surrealisme i informalisme. Durant els anys setanta les seves composicions se simplifiquen i s'organitzen en espais que es disposen en funció d'un acurat estudi geomètric i que, al seu torn, ordenen els colors. La disposició arquitectònica de l'espai conté a manera de collage una simbologia que, expressada en imatges, lletres i nombres, constitueix un curiós llenguatge metafòric (*Ciutadà*, 1980). A mesura que la dècada dels vuitanta avança, assenta la predilecció pel paper com a suport i enriqueix el dibuix de les seves formes aconseguint d'ampliar-ne l'expressivitat. Els contorns estan més modelats i, suavitzant les línies geomètriques, el ritme de la composició resulta més dúctil i la coloració més intensa (*L'insomni de la papallona*, 1984-1986).

La composició dels plans espacials, el tractament de la matèria amb la textura que se'n deriva, el vocabulari gràfic i l'ambientació cromàtica arrodoneixen el context formal d'un conjunt. Cada element té assignat el seu lloc i estableix una relació, prèviament concebuda, amb els altres elements que estructuren l'obra. Indubtablement, en el conjunt s'evidencia un treball minuciós i elaborat avalat per un reflexiu procés de creació.

L'univers de senyals i d'imatges que constitueixen la semiòtica particular de Viladecans combina fantasia i realitat. El seu paper d'observador inquiet i atent ha facilitat un estat de contacte permanent amb tot allò que l'envolta —en especial, el que fa referència al món natural— i una preocupació pels problemes que assetgen la humanitat. La seva proposta en planteja una lectura i una interpretació personals que l'espectador ha de descobrir (*La memòria líquida*, 1999).

Amb una primera exposició de dibuixos i pintures al Cercle Artístic de Sant Lluc l'any 1967, una exposició a Toronto el 1969 i una altra a Johannesburg el 1970, Viladecans inaugura una llarga trajectòria d'esdeveniments expositius per tot Catalunya, l'Estat espanyol i l'estranger. El 1976 participa en l'exposició «Obra gráfica y carteles españoles» a Varsòvia i el seu interès per les causes socials el porta a formar part de la mostra «Amnistia, drets humans i l'art» (1976). El 1978 participa en l'Exposició de Pintura Espanyola Contemporània de Taipei. El 1982 inaugura «Pintures sobre paper, 1980-81» a París i presenta una mostra itinerant per diversos punts de Catalunya amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya. El 1989 la seva obra va a l'Uruguai amb la mostra «Pintura catalana contemporánea». Ha rebut la condecoració de Chevalier dans l'Ordre des Arts et des Lettres (1996). A finals de 1999 inaugura l'exposició «Viladecans 365 dies» al Centre d'Art Santa Mònica, en la qual revisa l'activitat artística d'un any.

Sense títol

Fusta i metall
210 x 50 x 50 cm
Data de creació: 1996
Data de donació: 2000
Donació feta per la senyora
Montserrat Felip

Guillem Viladot i Puig (Agramunt, 1922-2000)

Escriptor i artista plàstic. La tradició familiar el portà a estudiar farmàcia, però una formació autodidàctica de caràcter humanista va bastir una consistent trajectòria literària i artística. Foren uns camins paral·lels que havien de servir la mateixa voluntat creativa.

El plantejament inicial de la seva creació artística sorgeix arran de l'interès que li susciten les lletres, però no pas les lletres arrelgades i ordenades que construeixen paraules —aquestes ja les domina—: el que realment pretén és descompondre-les, apartar-les del seu context habitual i presentar-les com a simples elements estètics i formals. Aquesta nova filosofia, que la literatura d'avantguarda defineix com a *poesia concreta*, Viladot l'experimenta tot sol. Lluny de discussions compartides, el seu és un procés individual que es concreta en la voluntat de trencar amb allò que hi ha preestablert, amb allò que limita l'home, i que ell veu reflectit en la imposició d'un abecedari. A partir d'aquí, proposa un replantejament del seu valor des del punt de vista plàstic.

Un cop alliberada la lletra com a portadora de conceptes, i enaltida la seva forma com a imatge signica, el poeta, ara també artista plàstic, descobreix una nova manera d'observar el seu entorn, on troba elements nous que enriqueixen aquest incipient llenguatge visual. A partir d'ara, qualsevol cosa que atregui l'atenció de l'artista, que n'estimuli la sensibilitat, pot adquirir un valor plàstic. Una imatge, una pedra, un objecte fet per l'home, pot ser reformat, recontextualitzat i reinterpretat gràcies a la mínima però creativa intervenció de Viladot. Finalment, aquest «objecte trobat», com ell l'anomena, veu magnificada la seva presència i adquireix un nou sentit poètic.

La quantitat d'obres que va produir Viladot és extensíssima. Així mateix, la varietat de formes inusuals, de suports impensables, de materials obsolets, d'objectes inventats, de mides i de volums és il·limitada i demostrativa alhora de la seva capacitat creativa. La interpretació de l'espectador, com ho ha estat la del creador, cal que sigui lliure; no hi calen explicacions, títols i cronologies. Algunes vegades, emperò, la seva acció sobre els objectes respon a una intenció; i en aquest sentit cal tenir present la curiositat constant que va mostrar envers la psicologia i el comportament humà, interès que traslladà sovint al pla plàstic.

Poesia escrita, novel·la, articles per a la premsa, «objectes trobats» han esdevingut el llegat literari i artístic de Guillem Viladot. No gaire predisposat a prestar la seva obra per a ser exposada, els últims anys de la seva vida reuneix tota la producció plàstica en un àmbit expositiu de creació pròpia que bateja amb el nom de Lo Parda, a Agramunt. L'any 1998, presenta l'exposició «Self» a l'Espai Guinovart i, el mateix any, el Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona inaugura una exposició itinerant de la seva obra. Va exposar també a Barcelona, Lleida i Girona.

Sense títol

Marta Vilarasau Salat (Barcelona, 1944)

Oli sobre tela
129,5 x 96,5 cm
Data de creació: 1999
Data de donació: 2000

Pintora. Estudia a l'escola Eina de Barcelona durant uns quants anys, on copsa la mà dels seus mestres i la fa present en la seva obra. El camí adoptat ha anat marcant una independència plàstica i expressiva que s'ha allunyat dels cànons establerts.

Un estil de tall realista caracteritza la primera obra de l'artista. Amb tot, a finals dels anys vuitanta, una circumstància tràgica en la seva vida li fa capgirar inesperadament la manera de pintar. Les composicions adquireixen una factura expressionista, fet que es fa especialment patent en la creació d'unes figures humanes d'aspecte desencaixat i de coloracions fredes que reflecteixen un estat emocional d'una gran consternació. La trajectòria de l'artista ha evolucionat per aquesta via estètica, tot i que les possibilitats plàstiques s'han anat desenvolupant fins a constituir un llenguatge pictòric propi, ric en recursos formals i matisos cromàtics.

A vegades, la pintura de Vilarasau rememora un cubisme incipient. Formes i colors entrellaçats comparteixen i delimiten l'espai compositiu —figura, paisatge o natura morta— i teixeixen un pla formal en què totes les parts adquireixen importància i, a més, es complementen. L'estructura pictòrica és ordenada, malgrat que l'artista no copia el model que té davant, sinó que pren una referència de la figura, de la flor o del paisatge que ha observat i deixa volar la imaginació, la creativitat. D'altra banda, l'aplicació d'una pinzellada lliure que sovint pren unes direccions contradictòries aconsegueix de donar profunditat a les figures i realçar-les. No abandona cap racó de la superfície pictòrica a la seva dissort, superfície que es mostra totalment plena i compacta, quasi palpable en alguns casos. D'altra banda, l'aparició de colors càlids i el joc de contrastos a què són sotmesos per l'artista enriqueixen considerablement la qualitat expressiva de la seva obra.

La pintura de Marta Vilarasau mostra un alt contingut de sentiment i es manifesta intensa de concepció i de composició, alhora que desperta l'atenció sensitiva de qui la contempla. Més enllà d'intencions purament estètiques, és una obra plena de vida que descriu l'estat extern de les coses que veu l'artista, però també l'estat intern del jo que les intueix i les interpreta. Malgrat la inquietud de pols que evidencia la seva pinzellada, l'obra és delicada, íntima i plena de sensibilitat.

L'oli, les pintures acríliques i, més esporàdicament, l'aquarel·la són les tècniques que utilitza l'artista per a elaborar una proposta pictòrica que sorprèn per la capacitat de recrear atmosferes que, bé que partint de la realitat, esdevenen il·lusòries

La primera exposició de l'artista se celebra l'any 1979 a Barcelona. Des d'aleshores hi ha exposat reiteradament a títol individual i també en esdeveniments col·lectius. Ha mostrat la seva obra a Tarragona, Girona, Terrassa, Palafrugell i Sitges.

